Jaarverslag van de Fryske Akademy over 2016

Inhoudsopgave

1. **Missie, kerntaken en organisatiestructuur**
   - *1.1 Missie*
   - *1.2 Kerntaken*
   - *1.3 Organisatiestructuur*

2. **Evaluatie, financiering en resultaten van het wetenschappelijk onderzoek**
   - *2.1 Aantrekken subsidies van NWO en andere prestigieuze fondsen*
   - *2.2 Publicaties*

3. **Promotieonderzoek**
   - *3.1 Lopende projecten*
   - *3.2 Promoties*

4. **Bijzonder hoogleraren, gastonderzoekers en gastdocentschappen**
   - *4.1 Bijzonder hoogleraren*
   - *4.2 Gastonderzoekers*
   - *4.3 Gastdocentschappen*

5. **Lopende projecten**
   - *5.1. Meertaligheid en taal leren*
   - *5.2. Taaldescriptie en standaardisering*
   - *5.3. Synchronie en diachronie in taal*
   - *5.4. Macht, bezit en ruimte in Friesland*
   - *5.5. Middeleeuwse rechtstradities*
   - *5.6. Cultuur in vroegmodern Friesland*
   - *5.7. Economische clusters*

6. **Wetenschappelijke lezingen en congressen**
   - *6.1. Wetenschappelijke lezingen*
   - *6.2 Organisatie van congressen, workshops en lezingen*

7. Inbedding en samenwerking

7.1 Institutionele inbedding

7.2 Maatschappelijke inbedding in Fryslân

7.3 Samenwerkingsverbanden in Nederland

7.4 Buitenlandse samenwerking

7.5 Wisselwerking met de samenleving

7.6 Akademyleden

8. Bedrijfsvoering

8.1. Exploitatie

8.2 Samenstelling van het personeel

8.3. Huisvesting, ver- en nieuwbouw

9. Profiel en samenstelling toezicht- en adviesraden

9.1 Raad van Toezicht

9.2 Wetenschapscommissie

9.3 Maatschappelijke Adviesraad

10. Nevenfuncties

10.1 Raad van Toezicht

10.2 Directeur-bestuurder

Bijlagen

1. Tabel wetenschappelijke en maatschappelijke indicatoren
2. Voortgang lopend promotieonderzoek
3. Publicaties 2016
4. Overzicht externe projectinkomsten

1. Missie, kerntaken en organisatiestructuur

1.1 Missie

Sinds haar oprichting in 1938 zet de Fryske Akademy zich in voor het fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek naar de Friese taal, geschiedenis en cultuur. Na ruim 75 jaar is deze opdracht, die de Friese samenleving het instituut bij de stichting meegaf, nog altijd leidend. Het is de taak van de onderzoekers van de Fryske Akademy de dynamiek van taal en van sociale en historische processen te analyseren. Dat doen zij door onderzoek te verrichten naar de Friese taal, meertaligheid, taalleren en het verleden van Fryslân. De Fryske Akademy maakt het geschreven, gesproken en historisch erfgoed toegankelijk voor wetenschap en maatschappij. Door langlopende processen rond taalvariatie en -verwerving, meertaligheid, culturele eigenheid en identiteitsvorming te verklaren, ontstaat een beter begrip van de diversiteit van menselijke interacties binnen een specifieke regionale context. De Fryske Akademy blijft stevig in de regio verankerd en deelt haar kennis met tal van wetenschappelijke instellingen en maatschappelijke partijen in binnen- en buitenland.

1.2 Kerntaken

De voornaamste taak van de Fryske Akademy is het verrichten van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek op de vakgebieden taalkunde, sociolinguistiek, sociologie, lexicogafie, meertaligheid en taalleren, minderheidstalen, het Oud-Fries en de geschiedenis van de middeleeuwen, de vroeg-moderne tijd en de nieuwste tijd. In dit onderzoek speelt de ICT en de ontwikkeling van digitale tools en collecties een steeds belangrijkere rol.

In het verlengde hiervan kunnen de volgende kerntaken onderscheiden worden:

- Actieve deelname aan het internationale wetenschappelijk debat door het leveren van hoogwaardige publicaties en deelname aan congressen en symposia.
- Bijdragen aan het behoud en de bevordering van het Fries als tweede rijkstaal.
- Kennisvergaring en kennisdeling met betrekking tot de Friese taal, cultuur en geschiedenis ten behoeve van maatschappelijke partijen.
- Het entameren en aangaan van samenwerkingsverbanden met de regionale kennisinstellingen en met universiteiten en onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland.
- Het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden met overheden in regio's met een minderheidstalenproblematiek.
- Het verrichten van opdrachtonderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van regionaal- en Europees overheidsbeleid.
- Het aanleggen en onderhouden van digitale collecties met betrekking tot het Friese gesproken en geschreven erfgoed.

1.3 Organisatiestructuur

De Fryske Akademy is krachtens ministerieel besluit gelieerd aan de KNAW. De voorwaarden van de liëring zijn vastgelegd in een bestuursafspraak tussen rijk en provincie die iedere zes jaar wordt herzien en verlengd. Als zelfstandige stichting beschikt de Fryske Akademy over een Raad van Toezicht en een Ondernemingsraad. De directeur-bestuurder is eindverantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het instituut. Hij wordt daarin bijgestaan door een Management Team. Verder wordt de directeur-bestuurder geadviseerd door een wetenschapscommissie en door een door de provincie Fryslân ingestelde maatschappelijke adviesraad. De stichting heeft tevens de ANBI-status.

2. Financiering en resultaten van het wetenschappelijk onderzoek

2.1 Aantrekken subsidies van NWO en andere prestigieuze fondsen

Jaarverslag projectacquisitie 2016
Gedurende 2016 dienden onderzoekers van de Fryske Akademy 22 aanvragen in, waarvan 18 in de competitieve sfeer. Van de 22 ingediende aanvragen zijn in totaal 10 aanvragen gehonoreerd, van 4 aanvragen loopt nog een beoordelingsprocedure en 8 aanvragen zijn niet gehonoreerd. Daarnaast is er nog financiering binnengekomen van het Europees Parlement voor opdrachtonderzoek. Het slagingspercentage van alle ingediende aanvragen bedroeg in 2016 daarmee 46%. Het slagingspercentage van de ingediende competitieve aanvragen bedroeg 33%.
Aangaande de aanvragen in de competitieve sfeer, betrof het aanvragen bij de volgende subsidieregelingen: NWO Vrije Competitie, NWO/FWO, NWO VENI-vernieuwingsimpuls, NWO KIEM, NWO Caribbean Research, Erasmus+, COST, RAAK-PRO, KNAW, The Arts and Humanities Council of England, University of Stockholm, CLARIAH en de Regional Studies Association.

Competitieve aanvragen
Aanvragen Europese subsidieregelingen
De Fryske Akademy heeft in 2016 beter gescoord op de Europese aanvragen dan in 2015. Van de vijf ingediende aanvragen (vier Erasmus+ aanvragen en één COST aanvraag), zijn twee aanvragen goedgekeurd, de COST aanvraag (European Network on Mixed Language Families) doorloopt nog een beoordelingsprocedure. Het slagingspercentage van de Europese subsidieregelingen lag met deze resultaten op 40%. Het goedgekeurde Erasmus+ project COMBI (Communication competences for migrants and disadvantaged background learners in bilingual work environments) is ingediend onder de coördinatie van de Fryske Akademy. De Fryske Akademy is partner in het goedgekeurde Erasmus+ project Teach-D (Teaching in Diversity), onder de coördinatie van het European Centre of Minority Issues (ECMI). Samenwerkingspartners in deze projecten zijn onder ander: Swansea University (Verenigd Koninkrijk), Centro per lo Sviluppo Creativo (Italië), Banaiz Bagara Elkartea (Spanje), Axxell Utbildning AB (Finland) en MEDEA: Medea & Learning (België).

Overige (internationale) aanvragen
Ook weet de Fryske Akademy de subsidies uit overige (internationale) opties te benutten: KNAW, Stockholm University, Regional Studies Association, RAAK-PRO, CLARIAH, The Arts and Humanities Research Council of England. Het overall slagingspercentage van bovengenoemde regelingen, bedroeg 50% in 2016. Zo reserveerde de Regional Studies Association gelden voor het onderzoeksnetwerk 'Regional Economic and Policy History'. Samenwerkingspartners in dit project zijn: University of Strathclyde (Verenigd Koninkrijk), University of Karlstad (Zweden) en de Central European University (Hongarije). Tevens was er een goedgekeurde aanvraag bij de KNAW voor het 'China Exchange Program' waarbij een junior onderzoeker van Shanghai International University op de Fryske Akademy onderzoek zal uitvoeren op het terrein van tweede en derde taalverwerving.
Een aantal van de ingediende aanvragen bij de bovengenoemde subsidieregelingen doorloopt nog een beoordelingsprocedure. Het gaat om aanvragen ingediend bij: CLARIAH (Project: Agent technology to facilitate linguistic research using distributed corpora), Raak-Pro (Project: Meer kansen met Meertaligheid) en Stockholm University (Project: Trilingual Language Education). In 2017 worden de resultaten bekend.

NWO-aanvragen
Marjoleine Sloos, heeft in 2016 een succesvolle VENI-aanvraag ingediend 'Schwa-Deletion vs n-Deletion? At the intersection of generative and usage-based phonology'. Dit project zal in januari 2017 van start gaan.
In 2016 zijn er in verhouding tot 2015 minder succesvolle aanvragen ingediend bij NWO. Wel hebben de ingediende aanvragen bij NWO geleid tot nieuwe samenwerkingsverbanden die ook in de toekomst gezamenlijk weer subsidieaanvragen zullen gaan indienen. Het NWO Vrije competitievoorstel 'Learning in clusters. A comparative historical approach, c. 1950 – 2010' heeft een samenwerking tot stand gebracht tussen de Technische Universiteit Eindhoven en de Universiteit van Amsterdam op het terrein van regionale kennisontwikkeling.
Tevens is er een subsidieaanvraag ingediend bij het NWO Carribean Research programma, getiteld 'Sociolinguistic research on the multilingual language situation and language interaction on Aruba, Bonaire and Curacao'. Deze aanvraag heeft geresulteerd in nieuwe samenwerkingen met partners uit het Caribisch gebied: Intercontinental University of the Caribbean, Akademia Papiamentu, Fundacion Lanta Papiamentu en de Universiteit Leiden. In 2017 zal er weer worden gezocht naar andere financieringsmogelijkheden voor dit consortium.

Overige aanvragen: (lokale) overheden
Provinsje Fryslân
Er werden drie subsidieverzoeken gericht aan de provincie Fryslân. De provincie honoreerde alle aanvragen en bestemde € 463.677 voor projecten. Vijfenveertig procent van het bedrag betrof de subsidie aan het Mercator Kenniscentrum. Tevens werd een bedrag van € 200.000 toegekend aan de Fryske Akademy voor het uitvoeren van projecten voor Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018 – Lân fan Taal.

De Fryske Akademy zal voor dit bedrag onder meer in april 2018 een grootschalig internationaal congres organiseren. Voorts kende de Provincie een subsidie toe voor de ontwikkeling van een MOOC (Massive Open Online Course) voor het Fries. De MOOC zal in 2018, het culturele hoofdstad jaar van Leeuwarden, worden gelanceerd.

Gemeente Ameland
De gemeente Ameland heeft subsidie toegekend voor de uitgave van het Amelander Woordenboek. Het woordenboek is in november 2016 uitgebracht.

Opdrachtonderzoek:
Het Europees Parlement heeft het Mercator Kenniscentrum gevraagd een onderzoek uit te voeren naar 'Education in Minority Languages', het onderzoek zal in januari 2017 worden afgerond.

Ingediende aanvragen 2016	Budget Totaal	Aandeel partners	Aandeel FA	Kolom 'Aandeel FA' in %
Gehonoreerd	€ 1.273.606	€ 480.859	€ 792.748	34,1%
Niet gehonoreerd	€ 3.601.172	€ 2.217.264	€ 1.383.908	59,4%
In afwachting	€ 868.031	€ 716.628	€ 151.403	6,5%
Totaal projectacquisitie 2016	**€ 5.742.809**	**€ 3.414.751**	**€ 2.328.059**	**100,0%**

2.2 Publicaties

In het strategisch beleidsplan 2015-2020 is aangegeven dat er op jaarbasis per fte twee hoogwaardige publicaties zullen worden geleverd. Deze zelf opgelegde norm wijkt in zoverre van het KNAW-standpunt af dat dit niet noodzakelijk peer-reviewed artikelen hoeven te zijn, maar dat hiertoe ook bijdragen aan bundels, monografieën, webpublicaties, woordenboeken en tekstedities behoren. Een tweede doelstelling betrof de realisatie van een stijgend aantal bijdragen in een andere taal dan het Nederlands of Fries gepubliceerd ten opzichte van voorgaande jaren.

Wetenschappelijke en maatschappelijke indicatoren 2015 en 2016			
		2015	**2016**
Wetenschappelijke publicaties	Refereed wetensch. Artikelen	12	37
	Dissertaties	1	0
	Hfdst. in bundels en boeken	7	4
	Boeken en bundels	4	5
Professionele bijdragen	Artikelen	25	9
	Rapporten	2	16
	Databases	5	3
	Recensies (wetensch.)	4	6
Totaal		**60**	**80**

De publicaties van de wetenschappelijke staf, post-docs en promovendi bestaan uit een mengeling van wetenschappelijke publicaties van monografieën, artikelen, hoofdstukken in bundels enerzijds en bijdragen in vaktijdschriften, aan databases, webpublicaties, rapporten en recensies anderzijds. In vergelijking met het jaar 2015 is het aantal gerefereerde artikelen toegenomen. Daarbij zij opgemerkt dat ook de hoofdstukken in bundels en boeken over het algemeen een peer review procedure van een externe redactie doorliepen. Het aantal professionele bijdragen bleef stabiel, zij het dat er binnen deze categorie enkele verschuivingen vallen te constateren. De trend om meer in teamverband te publiceren zette zich versterkt door, hetgeen de getalsmatige stijging mede verklaart.

Afgemeten aan voorgaande jaren is er in kwalitatieve zin een opgaande tendens waar te nemen. De zelf opgelegde norm van gemiddeld twee hoogwaardige publicaties per onderzoeks-fte werd in 2016 opnieuw gehaald. Het afgelopen jaar leverden 22.3 fte (wetenschappelijke staf, post-docs en promovendi) gemiddeld 3.6 publicaties in wetenschappelijke en professionele tijdschriften en bundels. Als we ons beperken tot de staf en post docs (16.4 fte) dan ligt het gemiddelde aan gerefereerde publicaties op 2.5, hetgeen overeenstemt met de KNAW richtlijn. Inclusief de promovendi komt het gemiddelde uit op 1.8. Er werden 28 Engelstalige bijdragen en een Duitstalige in peer reviewed tijdschriften gerealiseerd.

De maatschappelijk relevante en in het buitenland vaak gedownloade rapportages van het kenniscentrum Mercator, werden in de cijfers 'professionele artikelen' verdisconteerd, evenals de output van opdrachtonderzoek dat door het Mercator-netwerk en de onderzoeksgroep van E. Klinkenberg werd opgeleverd. Het gaat dan onder andere om position papers en een white paper in het kader van het LearnMe project, de regionale dossiers en network of schools bulletins en de publieksversie van het Boppeslachrapport. Opgeleverde databases – voor HISGIS waren dat HISGIS Leiden en HISGISDrenthe – werden vanzelfsprekend wel meegenomen in de cijfers.

Niet meegerekend werden ICT-producten zoals de nog lopende uitbreidingen van HISGIS, bijdragen aan Taalportaal en updates van Taalweb, die deels door stafleden werden gerealiseerd. Alleen al voor het HISGISproject dat in het kader van het provinciale project *Digitalisering Fries Erfgoed* wordt uitgevoerd zijn acht tijdelijke medewerkers, deels uitzendkrachten, aangesteld voor data-invoer en vectoriseringswerkzaamheden. Daarnaast boekt ook het project FAME grote vooruitgang, maar ook hier betreft het de aanleg van omvangrijke databestanden voor een corpus gesproken Fries.[1]

Tenslotte maakten medewerkers van de Fryske Akademy deel uit van de redacties van 11 tijdschriften en/of bundels.

---

[1] Zie voor de publicaties voortvloeiend uit opdrachtonderzoek en voor de voortgang van de projecten HISGIS, Taalsurvey en FAME de afzonderlijke projectbeschrijvingen verderop in dit verslag.

Als kernpublicaties voor 2016 gelden (medewerkers Fryske Akademy in vet):

- Blom, E. & **Bosma, E.** (2016). The sooner the better? An investigation into the role of age of onset and its relation with transfer and exposure in bilingual Frisian-Dutch children. *Journal of Child Language*, 43, 581-607. (A-status)
- **Bosma, E.**, Blom, E., **Hoekstra, E.**, & Versloot, A. (2016). A longitudinal study on the gradual cognate facilitation effect in bilingual children's Frisian receptive vocabulary. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism.* (A-status)
- Adriaens, M. & **Cools,** H. (2016). 'Tot profijt van de stad. Informele politieke participatie en geschenken in de heerlijkheid Diest (1499-1568)', in *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*, 13.3, 77-107. (A-status)
- **Cools, H.** (2016), 'Europe-America-Utopia: Visions of an Ideal World in the Sixteenth Century', in J. Van der Stock ed., *In Search of Utopia. Art and Science in the Era of Thomas More*, *Leuven and Amsterdam* (Davidsfonds/Amsterdam University Press), 21-28. Dit artikel is ook in het Nederlands verschenen als 'Europa-Amerika-Utopia: visioenen van een ideale wereld in de zestiende eeuw', in J. Van der Stock ed., *Op zoek naar Utopia, Leuven en Amsterdam* (Davidsfonds/Amsterdam University Press), 21-28.
- **Dijkstra, J.,** Kuiken, F., Jorna, R.J. en **Klinkenberg, E.L.** (2016) 'The role of majority and minority language input in the early development of a bilingual vocabulary', *Bilingualism: Language and Cognition*, 19(1), pp. 191–205. doi: 10.1017/S1366728915000012. (A-status)
- **Dyk, S** (ed.): A.G. Oud† (2016), *Groat Amelander Woa'deboek*. Ljouwert/Leeuwarden, Afûk, (912 blz.)
- **Jongbloed-Faber, L., Van de Velde, H., Meer, C. van der & Klinkenberg, E.L.** (2016). Language Use of Frisian Bilingual Teenagers on Social Media. *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 26 (2016), 27-54.
- **Molema, M.**, Segers, Y. & Karel, E. (2016). Introduction: Agribusiness clusters in Europe, 19th and 20th centuries. *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*, 13:4 1-16; (A-status)
- **Molema**, M. (2016). 'Harmony and Discord in Planning: A comparative history of post-war welfare policies in a Dutch-German border region'. In: J. Fenoulhet, G. Quist, & U. Tiedau (Eds.), *Discord & Consensus in the Low Countries, 1700-2000*. (pp. 151-168). London: UCL Press.
- **Visser, W.** (2016)**.** 'y-nammen tusken flaai- en ferlytsingsnammen', yn: *Us Wurk*, jiergong 65, nûmer 3-4, p. 91-145.

Daarnaast moet gewezen worden op drie kernpublicaties van vrijwilligers:

- **Vries, O.** (2015, verschenen 2016). Landstände ohne Landesherrschaft. Die Herausbildung der Landstände in Westfriesland im 15. Jahrhundert. In: P. Wessels (ed.), 550 Jahre Grafschaft Ostfriesland und die Herausbildung der ostfriesischen Landstände. Hefte zur ostfriesischen Kulturgeschichte 3. Ostfriesische Landschaft, Aurich (2015), p. 30-39**.**
- **Salverda, R. (2016)** 'Digital Humanities and Low Countries Culture'. In: *The Low Countries, A Yearbook of Art and Society in Flanders and the Netherlands* vol. 24, 274-283.
- **Salverda, R.** (2016). 'Linguistic Justice and Endangered Languages'. In the Special theme issue on Global English and Linguistic Justice of the journal *European and Regional Studies*, vol. 9, pp. 39-47. In open access at: www.acta.sapientia.ro/acta-euro, DOI: 10.1515/auseur-2016-0006 [Berlin: De Gruyter, ISSN 2068-7583].

3. Promotieonderzoek

3.1 Lopende projecten

Aan de Fryske Akademy waren in 2016 zeven aio's tewerkgesteld. Daarmee is het streefcijfer dat in het strategisch beleidsplan op zes werd gesteld, gehaald. De looptijd van het project van Mirjam Günther-van der Meij werd herzien, waardoor haar onderzoek per 1 juli 2017 afloopt.

Vier promotietrajecten worden voor 75% gefinancierd door de RUG/Campus Fryslân. De partneruniversiteiten, die ook de promotoren leveren, betalen telkens het resterende kwart. In dat verband werden er overeenkomsten gesloten met de universiteiten van Amsterdam, Leiden en Groningen. De begeleiding wordt door stafmedewerkers van de Fryske Akademy verzorgd. Het dissertatieonderzoek van Bart Hoogeboom en Lysbeth Jongbloed-Faber wordt deels uit de lumpsum en deels uit bijdragen van externe partijen, waaronder NWO, Universiteit Maaastricht en diverse overheden, betaald.

Promotietrajecten 2016		
Lopend	in 2016	7
Nieuw	2016	0
Einde looptijd	2012-2016	0
Promotie intern	2016	0
Promotie extern[1]	2016	2

Het project 'De Engelse Taalontwikkeling van Vloeiend en Niet-Vloeiend Tweetalige Jongvolwassenen' van Mirjam Günther–van der Meij MA gaat na of het voor vloeiend tweetaligen makkelijker is om een derde taal te leren dan voor tweetaligen, die beide talen minder goed beheersen. De archeoloog drs. ing. Dennis Worst begon in het kader

[1] Zie de paragraaf bijzonder hoogleraren en gastonderzoekers.

van het project Macht, ruimte en bezit per 1 januari 2013 het project 'Middeleeuwse agrarische veenontginningen in Zuid-Friesland en de kop van Overijssel (1000-1400)'. Centraal staat de vorming van het Friese cultuurlandschap en dan met name de wisselwerking tussen ecologische processen en man made ontwikkelingen in dit proces. Promotor is prof. dr. Hans Mol. Per 1 mei 2013 volgde de aanstelling van Evelyn Bosma MA en Nika Stefan MA. Zij worden respectievelijk begeleid door dr. Eric Hoekstra en dr. Edwin Klinkenberg. Promotor is prof. dr. Arjen Versloot (UvA/ FA). Het onderzoek van Evelyn Bosma 'Tweetaligheid en cognitief voordeel' toetst de hypothese dat tweetalige kinderen cognitieve voordelen hebben in vergelijking met eentalige kinderen. Dit project wordt uitgevoerd parallel met een onderzoek onder allochtone kinderen in de Randstad (NWO Vidi project 'Cognitive development in the context of emerging bilingualism: Cultural minority children in the Netherlands', geleid door dr. Elma Blom, UU). Het project van Nika Stefan draagt de titel 'Language preservation and language loss in Frisian: a socio-linguistic profile'. Zij doet onderzoek naar de huidige staat van het Fries en de variatie in de taal. In mei 2014 werd Anne Merkuur MA aangesteld op het promotieonderzoek 'Veranderingen in verbale inflectie in Modern Fries'. Promotor is prof. dr. Arjen Versloot (UvA). Met ingang van april 2016 ligt de dagelijkse begeleiding bij dr. Eric Hoekstra (FA); hij nam dit over van dr. Willem Visser. In 2015 volgde de aanstelling van Bart Hoogeboom MA. Hij werkt aan een vergelijkend onderzoek naar regionaal beleid in West-Europese plattelandsregio's. De dagelijkse begeleiding ligt in handen van dr. Marijn Molema, promotor is prof. dr. Maarten Duijvendak (RUG). Het door de provincie gefinancierde opdrachtonderzoek naar het gebruik van het Fries in de sociale media van Lysbeth Jongbloed-Faber wordt in samenwerking met de Universiteit Maastricht uitgevoerd. Promotor is prof. dr. Leonie Cornips. Dagelijks begeleiders zijn dr. Edwin Klinkenberg en dr. Hans Van de Velde. Tenslotte financiert de Fryske Akademy voor 50% het promotietraject van Jelke Bloem, dat onder begeleiding van prof. dr. Fred Weerman (UvA) en prof. dr. Arjen Versloot (UvA/FA) wordt uitgevoerd. Het project draagt de titel: 'Learner modelling and language contact in syntac: word order in verbal clusters in the Dutch-Frisian continuum'.

3.2 Promoties

In 2016 werden geen proefschriften aan de Fryske Akademy afgerond. Wel was prof. dr. Hans Mol promotor van Peter Schoen. Hij promoveerde op 6 oktober 2016 te Leiden op een dissertatie over de Friese edelsmeden in de vroegmoderne tijd. Landschapshistoricus Jeroen Zomer rondde zijn dissertatie af over de ontginning en waterbeheersing van de kustvenen in het Groningse Westerkwartier. Hij promoveerde op 16 september 2016 te Groningen met prof. Theo Spek als eerste promotor en prof. Gilles de Langen en prof. Hans Mol als medepromotoren.

4. Bijzonder hoogleraren, gastonderzoekers en gastdocentschappen

4.1 Bijzonder hoogleraren

In 2016 werden namens de Fryske Akademy bijzondere leerstoelen bezet aan de universiteiten van Leiden en Amsterdam. Prof. dr. J.A. (Hans) Mol is tot 1 september 2018 bijzonder hoogleraar (0.2 fte) 'Geschiedenis van de Friese landen in de Middeleeuwen' aan de Universiteit Leiden. Hij verzorgde in het tweede semester van het collegejaar 2015-2016 een bachelorseminar over het thema Geweld en gewelds-beheersing in de Nederlanden tot 1550. Twee studenten deden daaraan mee. Verder doceerde hij het onderdeel GIS in de Posthumus-onderzoekschoolcursus Keys to the Treasure Trove op 12 februari 2016 in Leiden voor tien researchmaster-studenten van het Posthumus Instituut (sociaal-economische geschiedenis) uit Leiden, Groningen, Nijmegen, Utrecht en Amsterdam. Verder is hij begeleider c.q. promotor of co-promotor van een tiental promotietrajecten. Het manuscript van het proefschrift van oud-medewerker Rombert Stapel werd in 2016 afgerond en door de commissies zeer gunstig beoordeeld. Naar verwachting zal hij op 25 januari 2017 cum laude promoveren. Voor wat betreft de projecten van Marjan de Smet, RUG/Campus Fryslân-promovendus Dennis Worst, de Gentse kandidaat Xavier ter Braake en tenslotte Diana Spiekhout kan gemeld worden dat zij op schema liggen. Verder begeleidt Hans Mol proefschriften van de buitenpromovendi Hein Jongbloed en Jerem van Duijl, beide begonnen in 2014, en recent dat van S. Hofstee over Friese klopkes (religieuze vrouwen) in de Vroegmoderne tijd. De voortgang van het vertraagde onderzoek van Matthijs Gerrits over vetevoering in Friesland in de late middeleeuwen is zorgelijk te noemen.

Prof. dr. Arjen Versloot bekleedt de leerstoel voor Germaanse taalkunde, in het bijzonder de Duitse, Scandinavische en Friese. In dat kader verzorgt hij aan de UvA het college 'Europese Minderheidstalen'. In het kader van Historical Linguistics is ook aandacht besteed aan het Fries, net als bij de intussen gepubliceerde historisch-taalkundige BA-scriptie van Levi Damsma. Versloot is promotor bij vier promotieprojecten: Evelyn Bosma, Nika Stefan, Anne Merkuur, Jelke Bloem (samen met Fred Weerman). De eerste promotie valt in 2017 te verwachten. Samen met diverse auteurs publiceerde hij over het Fries in onder meer *Language and Speech, Linguistics* en het *International journal of bilingual education and bilingualism*.

4.2 Gastonderzoekers

De Fryske Akademy kent twee typen gastonderzoekers: emeriti die hun vakkennis ten dienste stellen van het lopend onderzoek aan de Fryske Akademy en gastonderzoekers die een sabbatical of een deel van hun onderzoekstijd binnen de muren van de Fryske Akademy besteden. In 2016 waren er in totaal negen gastonderzoekers aan de Fryske Akademy werkzaam. De rechtshistorici dr. Hylkje de Jong en em. prof. dr. Henk Meijering werkten in samenwerking met dr. Han Nijdam aan editieprojecten die met het oud-Fries samenhangen.

Publicaties bijzonder hoogleraren en gastonderzoekers (zonder Hans Mol)		
Artikelen peer review	8	5 Engelstalig
Artikelen professional	11	
Keynote lezing	1	1 Engelstalig
Lezingen	14	8 Engelstalig

Prof. dr. Didier Demolin (gastonderzoeker, Paris III), em. prof. dr. Toni Rietveld, em. prof. dr. Vincent van Heuven ondersteunen het project Fryske Fonetyk dat dr. Hans Van de Velde en dr. Marjoleine Sloos uitvoeren. Dr. Henk Bloemhoff versterkte als specialist op het gebied van het Nedersaksisch en het Stellingwerver dialect het team van de lexicografen. Hij bereidt een dialectwoordenboek van het Weststellingwerfs voor en publiceert hierover in het Weststellingwerver tijdschift *De Ovend*. Van de hand van minderheidstalendeskundige dr. Tjeerd de Graaf verscheen onder meer een Engelstalige bijdrage over de revalitisering van minderheidstalen in de Russische federatie. Dr. Oebele Vries publiceerde onder meer over de Westfriese Landstände in *Hefte zur ostfriesischen Kulturgeschichte*. Ook rondde hij de vijfde band van zijn reeks Oudfriese Oorkonden af. Prof. dr. Reinier Salverda neemt de belangen voor de Fryske Akademy waar in de samenwerking met het SOAS (School of Oriental and African Studies, Londen). Als voorzitter van het Nederlandse Memory of the World Comité van de UNESCO bekommert hij zich onder meer over de uitgave van een minderheidstalenatlas. Hij is redactielid van *Dutch Crossings*. Twee van zijn bijdragen vallen onder de kernpublicaties van 2016.

De Fryske Akademy verwelkomde in 2016 de volgende buitenlandse gastonderzoekers:

- Prof. dr.Didier Demolin, Université Sorbonne, Paris (http://www.univ-paris3.fr/dept-ilpga
- Prof. dr. Jeroen Darquennes, Universiteit Namen (https://directory.unamur.be/entities/plurill)
- Yunyun Ran, promovendus Shanghai International Studies University

4.3 Gastdocentschappen

Afgezien van de bijzonder hoogleraren, was er ook een aantal medewerkers van de Fryske Akademy betrokken bij het hbo en academisch onderwijs. Medewerkers van de Fryske Akademy verzorgden in 2016 gastcolleges aan de Universiteit Leiden (Mol, Feikens), de Universiteit Utrecht (Hoekstra, Van der Meer) en de Rijksuniversiteit Groningen (Günther-van der Meij, Molema, Klinkenberg). Aan de Universiteit van Amsterdam nam drs. Pieter Duijff een gastdocentschap waar in het kader van het college Taalbeheersing Fries. Net als voorgaande jaren verzorgde hij tevens een collegereeks Fries aan de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden.

Gastcolleges in het buitenland werden verzorgd in de master meertaligheid aan de Universiteit van Antwerpen door Mirjam Günther-van der Meij MA en dr. Edwin Klinkenberg. Dr. Hans Van de Velde doceerde eenmalig aan de Westfälische Universität in Münster. Data-scientist dr. Wilbert Heeringa gaf in december 2016 college aan de Université Félix Houphouët-Boigny in Abidjan (Afrika). Prof. dr. Hans Cools is overigens voor 0.2 fte verbonden aan de Universiteit Leuven waar hij twee collegereeksen gaf. In het kader van zijn aanstelling begeleidt hij als promotor, co-promotor of als lid van de begeleidingscommissie in totaal acht promotietrajecten. Gastonderzoeker dr. Anne Dykstra doceerde op uitnodiging in juni twee maal aan Nanjing University en drie maal aan Shanghai East Normal University, beide in China. Prof. dr. Reinier Salverda verzorgde colleges aan het University College Londen.

5. Lopende projecten

In 2016 werd vanuit een thematische indeling gewerkt. Hieronder volgt een overzicht van de projecten en projectgroepen bij de zeven thema's.

5.1 Meertaligheid en taal leren

Taal yn Fryslân: de folgjende generaasje
Projectgroep: dr. Edwin Klinkenberg (projectleider), prof. dr. Arjen Versloot (UvA, promotor) en Nika Stefan MA

Beschrijving: Voor de taalsociologische survey 'Taal yn Fryslân: de folgjende generaasje' is in 2015 begonnen met de eerste dataverzamelingsronde. Naast het taalsociologisch onderzoek naar taalgebruik, de taalbeleving en de taalhouding van de inwoners van Fryslân wordt voor het eerst sociolinguïstisch onderzoek gedaan naar het gesproken Fries. Na twee dataverzamelingsrondes waarbij 30.000 huishoudens per brief zijn benaderd om mee te doen, is in 2016 gestart met de uitvoering van de interviewronde. Voor deze interviewronde worden Friestalige respondenten geselecteerd die eerder, bij de afname van de internetvragenlijst in 2015, aan hebben gegeven mee te willen werken aan het onderzoek. Voorafgaand aan de afnamen is medio 2016 gestart met de ontwikkeling van een semi-gestructureerd interview. Dit interview bestaat uit een gedeelte waarin dieper ingegaan wordt op het taalgebruik, de taalachtergrond, de taalbeheersing en de taalattitude. Voor de ontwikkeling van dit gedeelte is gebruik gemaakt van de interviews die in de voorgaande taalsociologische survey's zijn gebruikt. Naast het 'reguliere' gedeelte wordt een deel van de interviewtijd gebruikt om in te zoomen op de spraak van de respondenten. Dit gebeurt onder andere door de respondenten een verhaaltje te laten vertellen en door een aantal zinnen te laten vertalen. Beide gedeeltes van het interview worden opgenomen op een voice-recorder. Met de transcripties van deze gesprekken is de onderzoeker in staat om de spraak van de respondenten te relateren aan de beschikbare achtergrondinformatie en zo een analyse te maken van de Friese spreektaal. Dit gedeelte van het onderzoek wordt gebruikt voor het promotieonderzoek 'Taalbehoud en taalverlies in het Fries: een sociolinguïstisch profiel' dat uitgevoerd wordt door Nika Stefan.

Resultaten: De voortgang van het taalsociologische onderzoek en het promotie-onderzoek zijn gepresenteerd op het 21th Sociolinguistic Symposium in Murcia (Spanje).

Serious Gaming for Minority Language Elicitation (SMiLE)
Projectgroep: dr. Edwin Klinkenberg, dr. Helmer Strik (Radboud Universiteit) en dr. Hylke van Dijk (NHL Hogeschool)

Beschrijving: Het project SMiLE is een NWO-Kiem project waarin wordt onderzocht wat de mogelijkheden van Serious Gaming zijn op het gebied van het leren van een (mogelijk tweede) taal. Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met de Universiteit van Nijmegen, de NHL Hogeschool en Grendel Games en een private partner die gespecialiseerd is in het ontwikkelen van Serious Games. Begin 2015 startte het onderzoek naar de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een Serious Game voor taalleren. Hiervoor is in 2015 een uitvoerig literatuuronderzoek uitgevoerd en is een aantal Nederlandse deskundigen op het gebied van serious gaming geïnterviewd. De uitkomsten zijn in 2015 gepresenteerd in een onderzoeksverslag. Parallel aan het onderzoek is de NHL Hogeschool begonnen met het ontwikkelen van een eenvoudig gamingconcept waarmee taalleren mogelijk wordt gemaakt. In 2016 is besloten om geen vervolg op het onderzoeksvoorstel te schrijven om de serious game te ontwikkelen. De benodigde tijd en een te krappe deadline bleken onoverkomelijke problemen op te leveren voor betrokkenen. In de loop van 2017 zal bekeken worden of het mogelijk is alsnog een onderzoeksvoorstel te schrijven. Eén en ander is afhankelijk van de beschikbaarheid van geschikte 'calls for proposals'.

Resultaten: Klinkenberg, E., H. Strik en H. van Dijk (2016). Eindverslag ten behoeve van NWO-KIEM; Klinkenberg, E., H. Strik en H. van Dijk, *Research report: Review of literature and expert opinions on the use of serious gaming for (Frisian) language acquisition* (Leeuwarden 2015); Klinkenberg, E., H. Strik en H. van Dijk, *Basic gaming design for the acquisition of Frisian vocabulary* (Leeuwarden 2015).

Méértalige beleving
Projectgroep: dr. Hans Van de Velde (projectleider), Jorrit Huizinga MA, drs. Mirjam Vellinga (Afûk), dr. ir. Peter Joore (NHL Hogeschool), drs. Eric Voigt (NHL Hogeschool), Wyb de Boer (Stenden Hogeschool) en studenten van de Frisian Design Factory (Stenden Hogeschool/NHL Hogeschool)

Beschrijving: Dit project onderzoekt welke innovatieve oplossingen ertoe kunnen bijdragen dat een toeristisch bezoek uitgroeit tot een meer talige en meertalige beleving en heeft in 2015 een subsidie gekregen uit het NWO Alfa Meerwaarde programma (€ 15.000). Het project wordt uitgevoerd in het kader van de voorbereiding van Leeuwarden-Fryslân Culturele Hoofdstad van Europa 2018 (KH2018), dat het meertalige karakter van de stad en de provincie aanstipt als een van de culturele kernwaarden van Fryslân. De bezoekers zullen daarbij kennis maken met de meertaligheid van Fryslân, waar naast de twee officiële talen Nederlands en Fries, streektalen zoals Stadsfries, Bildts en Stellingwerfs, ook nog tientallen andere talen gesproken worden door immigranten en bezoekers. Daarnaast willen we ook op zoek gaan naar goedkope manieren om bezoekers informatie in hun eigen taal aan te bieden.

Resultaten: (1) Een intern rapport, waarin ook de internationale literatuurstudie gerapporteerd wordt. De mogelijkheden voor een wetenschappelijk artikel gerelateerd aan dit project zijn verkend, maar we zien op dit moment geen mogelijkheden voor een dergelijke publicatie. Daarom is gekozen voor een focus op productontwikkeling en er is niet verder gezocht naar wetenschappelijke vervolgsubsidies.
(2) De studenten van de Frisian Design Factory hebben in 2016 drie minimal viable prototypes opgeleverd van producten die kunnen bijdragen aan een 'méértalige beleving'. (a) een interactieve videotour door Leeuwarden, waarbij gebruikers zelf hun traject uit kunnen stippelen en die gericht is op elementen uit het taallandschap van Leeuwarden; (b) een digitaal 'fotozoekboek' dat gebruikers aan de hand van voorbeelden van geschreven taal in de stad stimuleert de stad te verkennen vanuit talig perspectief; (c) een app die vertalingen biedt van menukaarten van Leeuwarder restaurants. De prototypes bestaan uit concrete kleinschalige voorbeelden van hoe zoiets eruit zou kunnen zien.
(3) In het kader van Lân fan Taal (KH2018) is een aanvraag ingediend om prototypes te ontwikkelen tot concrete producten. De aanvraag is gehonoreerd (€ 65.000).

Taalleren en meertaligheid in Fryslân en Europa

Het taalsociologisch en sociolinguistisch onderzoek komt tevens samen in het Mercator Kenniscentrum. Het centrum, dat een onderdeel is van de Fryske Akademy, richt zich op het verwerven, bestuderen, verspreiden en toepassen van kennis op het gebied van taalverwerving door middel van onderwijs en culturele participatie in een meertalige omgeving. Vanuit deze missie draagt het centrum bij aan het Friese taalbeleid en evalueert het de kwaliteit van het Fries- en meertalig onderwijs. Voorts speelt Mercator een sleutelrol bij de inventarisatie van expertise op het gebied van minderheidstalen en meertalig onderwijs in Europa. Zij werkt samen met de Raad van Europa (CoE) en de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE/HCNM). Verder werkt het centrum nauw samen met het SOAS (School of Oriental en African Studies) in Londen, het NPLD (Network to Promote Linguistic Diversity) en met de FUEN (Federal Union of European Nationalities). Het centrum geeft elf keer per jaar een nieuwsbrief uit en organiseert jaarlijks diverse internationale workshops en congressen. In 2016 werden door de projectgroep van het Kenniscentrum Mercator diverse projecten uitgevoerd. Daarnaast moet gewezen worden op de promotieprojecten van Mirjam Günther-van der Meij en van Evelyn Bosma die zich respectievelijk richten op het leren van het Engels bij tweetalige schoolkinderen en op de relatie tussen taal en cognitieve ontwikkeling bij tweetalige Fries-Nederlandse kinderen.

LEARNMe (Language and Education Addressed through Research and Networking by Mercator)
EU Projectcoördinatie: Mercator/Fryske Akademy
Projectgroep: drs. Cor van der Meer (projectleider), Richt Sterk MA en Jorrit Huizinga MA

Beschrijving: In 2013 is het project Language and Education Addressed through Research and Networking by Mercator (LEARNMe) van start gegaan. Het project is gefinancierd door het Life Long Learning Programme van de Europese Commissie en zou drie jaar duren (2013-2015). Doordat de Spaanse partner wegens financiële

omstandigheden moest stoppen en er een nieuwe partner moest worden gezocht, heeft het project in 2016 twee maanden doorgelopen. Het LEARNMe-netwerk bestond naast Mercator uit partners uit de volgende landen of regio's: Catalonië (Spanje), Wales (GB), Zweden en Hongarije. Het White Paper is begin 2016 afgerond en gepubliceerd. Het LEARNMe project is per eind februari 2016 afgesloten.

Resultaten: In totaal 3 Position Papers en in begin 2016 zijn er twee versies – een publieksversie (abridged version) en een complete versie - van het White Paper gepubliceerd 'The LEARNMe White Paper on Linguistic Diversity'. De publieksversie is in diverse talen vertaald.

LangOER (Enhancing teaching and learning of less used languages)
EU Projectcoördinatie: Mercator/Fryske Akademy
Projectgroep: drs. Cor van der Meer (projectleider) en Marit Bijlsma MA

Beschrijving: Het LangOER project is een driejarig project (2014-2016) gefinancierd door het Life Long Learning programma van de Europese Commissie. Het wil het leren van minderheidstalen door Open Educational Resources (OER) en Open Educational Practices (OEP) vergroten. In september 2016 vond het eindcongres van het project plaats in Brussel.

Resultaten: 'Open Educational Resources in your own language, in your own way'. Ook vertaald in het Nederlands en Fries; zie: http://langoer.eun.org/resources;

COMBI (Communication competences for migrants and disadvantaged background learners in bilingual work environments)
EU Projectcoördinatie: Mercator/Fryske Akademy
Projectgroep: drs. Cor van der Meer (projectleider) en Richt Sterk MA
Projectpartners: Elhuyar-Zubize Sl (ES), Banaizbagara Kultur Elkartea (ES), Axxell Utbildning AB (FI), Centro Per Lo Sviluppo Creativo Danilo Dolci (IT) en Cardiff University (UK).

Beschrijving: Het doel van dit project is om nieuwe innovatieve methoden te ontwikkelen gefocust op de verwerving van communicatievaardigheden in de (lokale) talen die in een meertalige werkplek worden gesproken en gebruikt.
Looptijd: 36 maanden: september 2016 tot september 2019.

Teach-D (Teaching in Diversity)
EU Projectcoördinatie: European Centre for Minority Issues ECMI/Flensburg, Duitsland
Projectgroep: drs. Cor van der Meer (projectleider), Rixt van Dongera MA
Partners: European Academy of Bozen/Bolzano (EURAC), Italië. Mercator European Research Centre, Fryske Akademy. Workers Education and Training College (WETCO), Bulgarije. Asociatia Paradigme Educationale, Romania. Danmar Computers LLC, Polen. Kairos Europe Limited, Engeland. Liceul Pedagogic 'Mircea Scarlat' Alexandria, Romanië. MEDEA: Media and Learning, België. Innovazione Nelle ICT, Italië.

Beschrijving: Dit project richt zich op het managen van diversiteit op school. Daarbij worden leraren beschouwd als de belangrijke factoren in het proces van overdracht van kennis, waarden, vaardigheden en competenties. Hoe onderwijs je diversiteit is de centrale vraag. Waarom is diversiteit belangrijk, hoe kan dit onderwezen worden en hoe ga je hiermee om?

Looptijd: december 2016 – december 2018.

Papiamentu in Perspectief
Projectgroep: drs. Cor van der Meer (projectleider) en Richt Sterk MA

Beschrijving: Op verzoek van de provincie Fryslân heeft Mercator het Taalunie rapport over het Papiaments aan een kritische analyse onderworpen. Het rapport biedt een ander (nieuw) perspectief op de positie van de Nederlandse taal in het onderwijssysteem op Bonaire.

Resultaten: februari 2016, publicatie: *Papiamentu in Perspectief: Een kritische analyse van het rapport Nederlands op z'n BESt* (in Dutch).

EBLT – Europeesk Buro foar Lytse Talen
Projectgroep: drs. Cor van der Meer en Rixt van Dongera MA

Beschrijving: Het Europeesk Buro foar Lytse Talen (EBLT) is een stichting die bestaat uit 23 lid-organisaties die de promotie en bescherming van het Fries, Papiaments, Nedersaksisch en het Bildts nastreven. Mercator/Fryske Akademy is de gastheer van het EBLT en is als adviseur bij het EBLT betrokken. In 2016 was het EBLT zowel nationaal als internationaal wederom actief. De nationale acties waren vooral gericht op het behoud van een zelfstandige Omrop Fryslân en advisering voor erkenning van Saksische en Biltse taal. Internationaal heeft het EBLT contact gehad met leden van het Europees Parlement en de leden van de Intergroup of Traditional Minorities. Voorzitter N. Torvalds van de Intergroup heeft in februari 2016 Friesland bezocht op uitnodiging van het EBLT.

Regionale Dossiers
Projectgroep: drs. Cor van der Meer (projectleider), Ramziè Hage MA, Marlous Visser MA, Rixt van Dongera MA en Richt Sterk MA

Beschrijving: Een van de kerntaken van Mercator is het uitgeven van regionale dossiers over onderwijs in minderheidstalen in Europa. In de dossiers wordt een evaluatie geboden van de stand van zaken van de minderheidstalen in het betreffende land of regio. In 2016 zijn er zeven dossiers verschenen. Aan andere dossiers is hard gewerkt met als resultaat dat er begin 2017 vier dossiers verschijnen. Alle dossiers zijn online te vinden en als pdf beschikbaar, in 2016 zijn er ruim 32.000 downloads geregistreerd.

Resultaten: Martínez Cortés, Juan Pablo en Martín, Santiago J. Paricio (2016). *The Aragonese language in education in Spain (1e editie),* Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning (Regional dossiers series); Costas, Xosé-Henrique en Paredes, Rita (2016). *The Galician language in education in Spain* (2de editie), Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning (Regional dossiers series); Ó Murchú, Helen (2016). T*he Irish language in education in the Republic of Ireland* (2de editie), Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning (Regional dossiers series); Verra, Roland (2016). *The Ladin language in education in Italy* (2de editie), Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning (Regional dossiers series); McArdle, Fiona en Teare, Robert (2016). *The Manx Gaelic language in education on the Isle of Man* (1e editie), Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning (Regional dossiers series); Laptander, Roza Ivanovna (2016). *The Nenets, Khanty and Selkup languages in education in the Yamal Region in Russia* (1e editie), Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning (Regional dossiers series); Brězan, Beate en Nowak, Měto (2016), *The Sorbian language in education in Germany* (2de editie), Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning (Regional dossiers series).

Network of Schools
Projectgroep: drs. Cor van der Meer (projectleider), Ramziè Krol-Hage MA en Richt Sterk MA

Beschrijving: Het Network of Schools is een netwerk van meertalige scholen in Europa. In 2016 bestond het netwerk uit 105 scholen, verdeeld over 20 landen. Mercator verzorgt voor de leden van het Network of Schools een nieuwsbulletin, dit verschijnt vier maal per jaar.

Resultaten: Vier maal een Network of Schools Bulletin. Daarnaast heeft een aantal docenten die aangesloten zijn bij het Network of Schools meegewerkt aan projecten.

Boppeslach
Projectgroep: dr. Edwin Klinkenberg (projectleider)
Beschrijving: Het project Boppeslach betreft het longitudinale onderzoek naar de prestaties van de leerlingen van de eerste groep scholen die meegedaan hebben aan het provinciale project Boppeslach. Dit project had tot doel om de kwaliteit van het Friese basisonderwijs en daarmee de prestaties van de leerlingen te verbeteren. Dit project is in 2007 gestart en eind 2014 geëindigd met de oplevering van de onderzoeksrapportage. In 2016 is, in opdracht van de provincie Fryslân, een publieksversie van de rapportage ontwikkeld waarin de belangrijkste conclusies zijn samengevat en een korte schets wordt gegeven van het verloop van het onderzoek.

Resultaten: Klinkenberg, E.L. (2016). *Boppeslach: Onderzoeksverslag: Publieksversie* (Leeuwarden).

5.2. Taaldescriptie en standaardisering

De Fryske Akademy beschrijft het Fries in heden en verleden en ontwikkelt digitale hulpmiddelen voor zowel onderzoekers als gewone taalgebruikers. Daardoor speelt de Fryske Akademy ook een belangrijke rol in de standaardisering van het Fries. Naast de variëteiten van het Fries worden ook de andere in Fryslân gesproken taalvariëteiten gedocumenteerd en bestudeerd.

De Fryske Akademy bouwt, aansluitend bij nationale initiatieven rond de digital humanities, aan digitale corpora en onderzoeksinstrumenten en heeft een internationale pioniersrol bij de ontwikkeling van dergelijke tools voor kleine regionale en minderheidstalen.

De komende jaren richten we ons, in samenwerking met externe partners, op:

- Actualisering en aanvulling van de bestaande grammaticale beschrijvingen van het Fries.
- Fonetische beschrijving van het Fries.
- Ontwikkeling van woordenboeken en vertaalhulpen.
- Evaluatie van variatie in de in Fryslân gesproken talen en taalvariëteiten.
- Beschikbaar stellen en houden van digitale hulpmiddelen voor gebruikers van het Fries.
- Verdere uitbouw en digitale ontsluiting van de taaldatabanken Aldfrysk, Midfrysk en Nijfrysk.
- Aanleg van een monitorcorpus hedendaags gesproken en geschreven Fries, met daarbij ook aandacht voor de andere taalvariëteiten die in Fryslân gesproken worden en het taalgebruik in de sociale media.

Taalportaal - Language Portal Dutch/Frisian/Afrikaans
Projectgroep: dr. Hans Van de Velde (projectleider), dr. Siebren Dyk, dr. Eric Hoekstra en dr. Willem Visser
Samenwerkingspartners: Meertens Instituut, Instituut voor de Nederlandse Taalkunde, Universiteit Leiden en Virtuele institut vir Afrikaans.

Beschrijving: Dit webportal werd in samenwerking met het Meertens Instituut, het Instituut voor Nederlandse Taal en de Universiteit Leiden opgezet, samengesteld en geredigeerd. Ondertussen is ook het Virtuele institut vir Afrikaans (VivA) tot het consortium toegetreden. Het Taalportaal bevat, in vergelijkend perspectief, een overzicht van de huidige stand van onze kennis van de Nederlandse, Friese en Afrikaanse grammatica wat betreft de onderdelen fonologie, morfologie en syntaxis. De Fryske Akademy verzorgde de Friese inbreng. Met ingang van 2016 bevindt het project zich in de zogenaamde 'onderhoudsfase', die de participerende instituten uit eigen middelen financieren. De projectleiding aan de Fryske Akademy is in de loop van 2016 door dr. Willem Visser overgedragen aan dr. Hans Van de Velde.

De stand van zaken van de verschillende onderdelen is aldus. Het onderdeel syntaxis is klaar, zodat er in 2016 niet verder aan gewerkt hoefde te worden. Van het onderdeel fonologie is het gedeelte over woordklemtoon gereed gemaakt voor publicatie op het web. Het gedeelte over spelling is geschreven en zal in 2017 verder bewerkt worden en verschijnen. Van het onderdeel morfologie zijn de gedeelten over flexie, afleiding en nominale samenstelling geschreven; zij bevinden zich in verschillende stadia van nadere bewerking. Alleen het gedeelte over verbale samenstelling moet nog worden geschreven. Al deze onderdelen zullen in 2017 verschijnen.

De release van het Taalportaal vindt in stappen plaats. Op 18 december 2015 werd de eerste release opengesteld (http://www.taalportaal.org), gevolgd door een update op 4 februari 2016. Een nieuwe release is gepland in april 2017, met nieuw Fries, Nederlands en – voor het eerst – Afrikaans materiaal.

Online Nederlânsk-Frysk Wurdboek (ONFW)
Projectgroep: dr. Willem Visser (projectleider), drs. Pieter Duijff, Kobe Flapper, dr. Frits van der Kuip, drs. Hindrik Sijens en Janneke Spoelstra MA
Samenwerkingspartner: Instituut voor de Nederlandse Taal (INT)

In 2015 werd begonnen met het verkennen van de mogelijkheden van het samenstellen van een omvangrijk vertaalwoordenboek Nederlands-Fries. Om drieërlei redenen is hier grote behoefte aan.

In de eerste plaats dateert het bestaande *Nederlânsk-Frysk Wurdboek* van 1985. Het is ondertussen dan ook sterk verouderd, waardoor het niet meer aansluit bij het actuele taalgebruik. De maatschappij verandert en er komen steeds weer nieuwe begrippen bij. Het is belangrijk dat deze ook in het Fries worden benoemd. Met het samenstellen van dit woordenboek wordt er gewerkt aan de terminologische uitbouw en de corpusplanning voor het Fries.

In de tweede plaats geeft het woordenboek van 1985 de gebruikers te weinig handvaten om soepel en gevarieerd Fries te schrijven. Er wordt te vaak volstaan met een één-op-één-vertaling, waardoor synoniemen en andere alternatieven te weinig aan bod komen. De mogelijkheden en onmogelijkheden van het Fries ten opzichte van het Nederlands komen hierdoor niet genoeg uit de verf. Met meer constructies, meer collocaties en meer uitdrukkingen zal het ONFW de gebruiker beter van dienst kunnen zijn.

In de derde plaats is er in de Friese woordenboeken tot op heden niet op een expliciete standaard van het Fries toegewerkt. De 'Foarkarswurdlist' (voorkeurswoordenlijst) van het 'Taalweb Frysk' vormt weliswaar de aanzet tot een standaard, maar met name met het oog op het onderwijs, één van de grote 'klanten' van het ONFW, is er ook behoefte aan een woordenboek dat aangeeft wat de standaard is.

Het ONFW zal alleen in digitale vorm op internet verschijnen. Het Instituut voor Nederlandse Taal te Leiden stelt software en taalmateriaal beschikbaar dat gebruikt wordt bij de samenstelling van het (online) Algemeen Nederlands Woordenboek (ANW). Met financiële steun van provincie Fryslân is in 2015, als pilotproject, het

redigeerprogramma door een externe computerlinguïst ingrijpend aangepast en doorontwikkeld. Dit was vooral nodig, doordat het ANW een ééntalig en het ONFW een tweetalig woordenboek is. Tegelijkertijd werd een eerste versie van de gebruikersinterface tot stand gebracht.

Eind 2015 werd duidelijk dat het ANW op het INT niet zal worden afgemaakt zoals gepland. Ten gevolge hiervan moest het redigeerprogramma verdere aanpassingen ondergaan, ook in verband met het voornemen om tegelijk met het ONFW een Nederlands-Stellingwerfs Woordenboek samen te stellen. De voor deze aanpassingen noodzakelijke ICT-ondersteuning kon pas worden geëffectueerd na de aanstelling van twee nieuwe ICT'ers, wat allemaal langer geduurd heeft dan gehoopt. De voortgang van het werk is hierdoor in niet onaanzienlijke mate vertraagd. In 2016 zijn voorts de uitgangspunten voor het redigeren nader uitgewerkt. Met het redigeren van woordenboekartikelen zal in 2017 een begin worden gemaakt.

Taalweb Frysk
Projectgroep: dr. Willem Visser (projectleider), dr. Frits van der Kuip, drs. Pieter Duijff, drs. Hindrik Sijens, Janneke Spoelstra MA en Kobe Flapper

Beschrijving: Taalweb Frysk is een pakket online taalhulpmiddelen voor iedereen die Fries wil (leren) schrijven. Het bestaat uit vijf onderdelen: a) de voorkeurswoordenlijst voor het Fries, b) een spellingchecker, c) een spellinggids, d) een automatische vertaler en e) een woordenboekportaal. Het Taalweb als geheel en de afzonderlijke onderdelen ervan zijn toegankelijk via de website www.taalweb.frl.

In het verslagjaar werd de website uitgebreid met een pagina waar de diverse spellingcheckers van kunnen worden gedownload. Hier is ook het vernieuwde installatiebestand te vinden van de tweede editie van het *Frysk Hânwurdboek* (2008). De spellingswijziging van 2015 is in het woordenboek verwerkt en de geconstateerde fouten zijn verbeterd. Ook in het parallelcorpus, dat gebruikt wordt voor de automatische vertaler, werd de spellingswijziging van 2015 doorgevoerd. De woordenlijst die de grondslag voor de spellingcheckers vormt, werd uitgebreid. Tevens werden er enkele technische verbeteringen in de website aangebracht, die zorgen voor een betere grafische weergave.

Op 29 september 2016 ging de aangepaste website van het Taalweb online. Dit genereerde de nodige aandacht in de Friese en nationale media, terwijl er in de eerste maand ook een verheugende stijging van het aantal gebruikers te zien was, een stijging die zich in de maanden erna doorzette. Toch blijft de bekendheid van het Taalweb een punt van aandacht en zorg. In 2017 zal worden geprobeerd de bekendheid verder te vergroten en het gebruik te promoten.

Monitorcorpus Hedendaags Frysk
Projectgroep: dr. Hans Van de Velde (projectleider), dr. Marjoleine Sloos, dr. Jelske Dijkstra, dr. ing. Wilbert Heeringa, ir. Eduard Drenth, dr. Han Nijdam, dr. Edwin Klinkenberg, drs. Cor van der Meer, Nika Stefan MA en Lysbeth Jongbloed-Faber MA

Beschrijving: De Fryske Akademy heeft als belangrijkste onderzoeksinstituut voor de taalwetenschappelijke studie van het Fries een belangrijke taak om naast het oudere Fries ook het hedendaagse Fries te documenteren (thema Taaldescriptie en standaardisering) en te ontsluiten voor wetenschappelijk onderzoek (thema Synchronie en diachronie in taal). Ook voor de gebruikers van het Fries is het van belang dat het hedendaagse Fries goed gedocumenteerd is en dat er talige tools ontwikkeld worden (zie Taalweb). Dit zijn activiteiten die stabiliteit en continuïteit op lange termijn vereisen. De Fryske Akademy ontwikkelt daarom een infrastructuur, aansluitend bij internationale standaarden (CLARIN) en in samenwerking met de bestaande faciliteiten voor het Nederlands, die langdurige ontsluiting van bronnen, referentiewerken (zoals grammatica's en woordenboeken) en onderzoeksinstrumenten voor het Fries garandeert. Daarbij wordt – met het oog op de wetenschap - het hedendaagse materiaal in de geïntegreerde taaldatabank Fries gekoppeld aan dat uit de oudere taalfasen. De Fryske Akademy moet daarbij uitgroeien tot een belangrijke internationale speler op het terrein van nieuwe verzameltechnieken van spraak en tekst en de analyse van grote hoeveelheden taalgegevens voor middelgrote minderheidstalen en bedreigde talen.
In dit project zijn het afgelopen jaar enkele belangrijke stappen gezet:

- Marjoleine Sloos werd aangeworven om een project op dit terrein te ontwikkelen. Haar VENI-aanvraag op het gebied van tweetalige fonologie werd door NWO gehonoreerd en start in 2017. Het Boarnsterhim-corpus (tweetalig corpus Nederlands-Fries uit de jaren 1980) is in het najaar van 2016 gedigitaliseerd.
- Het FAME!- corpus is verder ontsloten en toegankelijk gemaakt (zie FAME!).
- Eind dit jaar zijn we door het aantrekken van Eduard Drenth gestart met de modernisering van de geïntegreerde taaldatabanken.
- Oplevering van een datamanagementplan (Friese parels van data), inclusief ontsluiting van kindertaaldata.
- Materiaalverzameling voor het corpus hedendaags Fries in het kader van het onderzoek naar economische clusters van historicus Marijn Molema.
- Voorbereiding van materiaalverzameling in het kader van het onderzoek van Edwin Klinkenberg en Nika Stefan.
- Aanvraag gebruik NUON-gelden door Han Nijdam en Hans Van de Velde, opname moderne literaire werken in Taaldatabank.

Resultaten: van der Meer, P. L. G., Klinkenberg, E. L., van der Meer, C., en Van de Velde, H. (2016). *Friese Parels van Data: Data Management Plan*.
NWO VENI-beurs dr. Marjoleine Sloos: Shwa-deletion vs. n-deletion: at the intersection of generative and usage-based phonology.

5.3 Synchronie en diachronie in taal

FAME! – Frisian Audio Mining Enterprise
Projectgroep: dr. Hans Van de Velde (projectleider), dr. Jelske Dijkstra, Sigrid Kingma MA, Maaike Andringa MA, Marit Bijlsma MA, prof. dr. David van Leeuwen (Radboud Universiteit), dr. Henk van den Heuvel (Radboud Universiteit), dr. Emre Yilmaz (Radboud Universiteit); Jouke Algra MBA (Omrop Fryslân), Frederik Kampstra (Omrop Fryslân), drs. Luc de Vries (Tresoar) en Inge Heslinga MA (Tresoar)

Beschrijving: Het project Frisian Audio Mining Enterprise wordt gesubsidieerd door het NWO programma Creatieve Industrie. Het is halverwege 2015 van start gegaan en loopt in samenwerking met de Radboud Universiteit Nijmegen (penvoerder), Omrop Fryslân, Tresoar en Gridline BV. Het is de bedoeling om 2600 uur radio-uitzendingen uit het geluidsarchief van Omrop Fryslân te ontsluiten voor zowel professionele gebruikers van de omroep, belangstellenden als taalwetenschappers. Een eerste versie van de spraakherkenner die zowel Friese als Nederlandse spraak in tekst kan omzetten is ontwikkeld en getest. De spraakherkenner moet niet alleen kunnen bepalen of het een Nederlandstalige of Friestalige uitzending is, maar ook kunnen omgaan met opnames waarin de twee talen door elkaar gebruikt worden (code-switching). Dr. Jelske Dijkstra heeft de transcripties verder gecorrigeerd en doet onderzoek naar Nederlands-Friese code-switching. Ze heeft ook aan de sprekeridentificatie gewerkt, waardoor gestart kon worden met de ontwikkeling van de sprekerherkenner. Naast tweetalige spraakherkenning is longitudinale automatische sprekerherkenning een tweede belangrijk aspect van dit project. Hoe kunnen we sprekers herkennen gedurende een periode van zo'n 50 jaar aan radio-uitzendingen? Om dit te realiseren moeten innovatieve benaderingen ontwikkeld worden die kunnen omgaan met veroudering van de stem en uitspraakveranderingen binnen het individu.
Het in 2015 getranscribeerde FAME! corpus (ca. 18 uur), dat als training- en testset fungeert, is klaargemaakt voor distributie door ELRA (European Language Resources Association) en zal in 2017 beschikbaar worden. Dit pakket bevat de geluidsopnamen, de transcripties, een taalmodel, een ASR (automatic speech recogniser) en een fonetisch woordenboek.

Resultaten: Yilmaz, E., Andringa, M., Kingma, S., Dijkstra, J. E., van der Kuip, F. J., Van de Velde, H., Kampstra, F., Algra, J., van den Heuvel, H. & van Leeuwen, D. (2016). *A Longitudinal Bilingual Frisian-Dutch Radio Broadcast Database Designed for Code-switching Research*. Proceedings LREC, 4666-4669; Yılmaz, E., H. van den Heuvel, J.E. Dijkstra, H. Van de Velde, F. Kampstra, J. Algra, & D. van Leeuwen (2016). Open Source Speech and Language Resources for Frisian. *Proceedings of Interspeech*, 1536-1540.

Fryske Fonetyk
Projectgroep: dr. Hans Van de Velde (projectleider), dr. Marjoleine Sloos, dr. Jelske Dijkstra, dr. ing. Wilbert Heeringa, prof. dr. Didier Demolin (gastonderzoeker, Paris III), prof. dr. Toni Rietveld (gastonderzoeker) en prof. dr. Vincent van Heuven (gastonderzoeker)

Beschrijving: Dit project is in 2016 van start gegaan en valt onder de thema's 'taaldescriptie en standaardisering' en 'synchronie en diachronie in taal'. Het beoogt met de beschrijving van de articulatorische en akoestische kenmerken van het hedendaagse Fries (inclusief regionale en sociale variatie) en van het Nederlands in Fryslân een belangrijke leemte in onze kennis op te vullen. Daaraan gekoppeld zal dit project theoretische en methodologische bijdragen leveren op het gebied van fonetiek, fonologie, sociolinguïstiek, meertaligheid en taalcontact. Het vormt ook de basis voor onderzoek naar taalnormen en heeft een sterke valoriserende waarde door spraaktechnologische en taalonderwijsgerelateerde toepassingen. Deelprojecten zijn FAME! (zie aldaar) en het KNAW Visiting Professorship van Demolin. In het voorjaar is een eerste pilotstudie uitgevoerd voor de fonetische beschrijving van het Fries, waarbij ook verschillende medewerkers van andere projectgroepen betrokken zijn. De eerste resultaten zijn verrassend en veelbelovend. Daaruit blijkt dat de akoestische analyses met articulatorisch onderzoek moeten worden aangevuld. In november heeft Wilbert Heeringa het team versterkt en is er gestart met de ontwikkeling van enkele belangrijke tools voor het Fries: een klinkertrainingsprogramma (dat tevens als onderzoeksinstrument zal functioneren) en een programma voor visualisatie en analyse van klinkersystemen. In tegenstelling tot bestaande programma's zullen deze tools met dynamische aspecten van klinkers kunnen omgaan, werken ze online en zijn ze volledig open source. Ze worden zo ontwikkeld dat ze op eenvoudige manier aan te passen zijn aan andere talen. Tenslotte heeft Hans Van de Velde de mogelijkheden voor de ontwikkeling van experimentele onderzoeksfaciliteiten aan de Fryske Akademy verder verkend.

Resultaten: artikels en congresbijdragen zijn in voorbereiding.

Talen yn kontakt
Projectgroep: dr. Hans Van de Velde (projectleider), dr. Eric Hoekstra, dr. Siebren Dyk, dr. Jelske Dijkstra, Evelyn Bosma MA, Anne Merkuur MA en dr. Marjoleine Sloos

Beschrijving: In Fryslân worden naast Fries en Nederlands ook andere streektalen gesproken en een groot deel van de bevolking gebruikt dagelijks twee of zelfs drie van die taalvariëteiten. Omdat die zeer nauw met elkaar verwant zijn (Nederlands, Fries en Nedersaksisch), en sommige zelfs een mengvorm zijn van Nederlands en Fries (Stadsfries en Bildts) is Fryslân een natuurlijk laboratorium voor de studie van taalcontact. We combineren inzichten uit verschillende deelgebieden van de taalwetenschap (theoretische taalkunde, sociolinguïstiek, historische taalkunde, dialectologie, psycholinguïstiek, taalverwerving) en gebruiken daarbij een waaier aan onderzoeksmethoden: analyses van taalbronnen uit heden en verleden, vragenlijsten en experimenten. Dit project bevindt zich op het snijvlak van de thema's synchronie en diachronie in taal, Taaldescriptie en standaardisering en Meertaligheid en taal leren, en het omvat verschillende subprojecten, zoals FAME! (zie aldaar), de samenwerking met China en Indonesië, en de promotietrajecten van Evelyn Bosma MA en Anne Merkuur MA.

Resultaten: Bosma, E., Blom, E., Hoekstra, E., & Versloot, A (2016). A longitudinal study on the gradual cognate facilitation effect in bilingual children's Frisian receptive vocabulary. I*nternational Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. Published online 11 November 2016, 10.1080/13670050.2016.1254152; Dijkstra, J.E., Kuiken, F., Jorna, R.J. en Klinkenberg, E.L. (2016). The role of majority and minority language input in the early development of a bilingual vocabulary. *Bilingualism: Language and Cognition*, 19(1), 191-205.; Hoekstra, E. (2016). A historical note on the (in)declinable; Hoekstra, E., & Versloot, A. P. (2016). Attraction between words as a function of frequency and representational distance: words in the bilingual brain. *Linguistics*, 54(6), 1223-1240.; Jongbloed-Faber, L., Van de Velde, H., van der Meer, C., & Klinkenberg, E. L. (2016). Language Use of Frisian Bilingual Teenagers on Social Media. *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 2016(26), 27-54. DOI: 10.2436/20.2504.01.107; Sloos, M. en Neijmeijer, M.(2016). Ongoing Dispersion of Austrian Standard German Front Vowels: A Sociolinguistic Study. *Athens Journal of Philology*. 3(1) 7-22.; Wu, Minghui, Sloos, Marjoleine en Weijer, Jeroen van de. (2016). The Perception of the English Alveolar-Velar Nasal Coda Contrast by Monolingual versus Bilingual Chinese Speakers. *The 10th International Symposium on Chinese Spoken Language Processing,* October 17-20. Tianjin, China.; van Sluis, P., Hoekstra, E. & Van de Velde, H. (2016). Bildts as a mixed language. *International Journal of the Sociology of Language*, 242, 59-80.

5.4 Macht, bezit en ruimte in Friesland

Net als in het taalkundig onderzoek, wordt ook in het historisch onderzoek de regionale diversiteit binnen (Groot-)Friesland verdisconteerd. Uniek is het samenspel van factoren die in Fryslân op elkaar inwerkten: het menselijk ingrijpen in de natuurlijke omgeving, de interne dynamiek van identiteitsvorming, de concurrentie met naburige bevolkingsgroepen en met naar landsheerlijkheid strevende vorsten, de integratie in een centralistische eenheidsstaat en de verwevenheid met een globaliserende economie. Het historisch onderzoek aan de Fryske Akademy richt zich voor wat betreft de middeleeuwse periode op de vraag hoe de verschuivingen in landbezit en -gebruik de machtsverhoudingen in Friesland beïnvloedden. In het momenteel lopende onderzoek naar het Oudfries gaat de aandacht zowel uit naar het toegankelijk maken van het unieke Oudfriese tekstmateriaal als naar de verankering van het onderzoek in het internationale debat rond de oudgermanistiek. In het onderzoek naar regionale identiteit in de vroeg-moderne tijd speelt de idee van de middeleeuwse Friese vrijheid een belangrijke rol. In de 17de en 18de eeuw vallen sporen hiervan nog terug te vinden in de vormgeving van het politiek bestel en in de intellectuele cultuur. Voor de eigentijdse periode richt het onderzoek zich op de vraag naar regionale groei en krimp.
Nieuw onderzoek moet inzicht inzicht bieden in de economische vitaliteit van de Friese regio en de ontwikkeling van industriële clusters.

Macht, bezit en ruimte (500-1500)
Projectgroep: prof. dr. Hans Mol (projectleider), prof. dr. Gilles de Langen, drs. ing. Dennis Worst, ing. Johan Feikens en drs. Peter van der Meer

Beschrijving: Het project Macht, bezit en ruimte (500-1500) gaat na hoe en waarom de relatief egalitaire machts- en bezitsverhoudingen in middeleeuws en vroegmodern Friesland, waarop het bijzondere communale bestuurssysteem van de Friese vrijheid werd geënt, is ontstaan en zich kon ontwikkelen. Sinds april 2015 heeft dit project een interdisciplinaire basis gekregen door de inbreng van de archeoloog prof. dr. Gilles de Langen die in 2015 namens de provincie op een deeltijdaanstelling tot 2020 bij de Fryske Akademy is gedetacheerd. Prof. dr. Hans Mol en prof. dr. Gilles de Langen hebben samen een vijfjarig programma uitgewerkt voor een gecombineerd archeologisch en nederzettingshistorisch onderzoek, onder de trefwoorden 'Land, adel en boeren'. Dat voorziet vanaf 2017 in de aanstelling van een promovendus archeologie, de organisatie van een congres, en de publicatie van diverse boeken en artikelen naast de dissertatie. De nadruk ligt daarbij deels op het onderzoek naar het ontstaan van boerderijplaatsen op en naast de terpen, voor en ten tijde van de grootschalige bedijkingen. Daarnaast wordt het bezit van adel en eigenerfde boeren aan het eind van de middeleeuwen systematisch en GIS-matig retrospectief onder de loep genomen. In het verslagjaar hebben prof. dr. Gilles de Langen en prof. dr. Hans Mol twee programmatische artikelen geschreven, waarvan er één reeds gepubliceerd kon worden. De Langen en Mol zijn als promotores tevens betrokken bij het mede in het project Macht, bezit en ruimte passende dissertatieonderzoek van Dennis Worst naar de grootschalige veenontginningen in Zuid-Fryslân en Noordwest-Overijssel tot 1400. Aansluitend wordt door Mol een studie verricht naar het domein- en kloosterbezit.
Tot slot kan genoemd worden dat het project een studie van prof. dr. Hans Mol en drs. Peter van der Meer omvat naar het belang van de Friese volksmilities tot 1560; daarmee is goede voortgang geboekt in 2016, zodanig dat publicatie van een monografie met daaraan toegevoegd een bronneneditie betreffende de voor Friesland bewaard gebleven Monsterlijsten van 1552 daarover halverwege 2017 kan worden verwacht.

Resultaten: Mol, J.A en G.J. de Langen, 'Terpenbouw en dorpsvorming in het Friese kustgebied tussen Vlie en Eems in de volle middeleeuwen', in: A. Nieuwhof (red.), Van Wierhuizen tot Achlum. Honderd jaar archeologisch onderzoek in terpen en wierden (Jaarverslagen van de Vereniging voor Terpenonderzoek; Vol. 98) (Groningen 2016) 98-128; Mol, J.A. & G.J. de Langen (ingeleverd 2016), 'Church Foundation and Parish Formation in Frisia in the Tenth and Eleventh Centuries: a Planned Development?', The Medieval Low Countries. An Annual Review, Vol. 4. (2017), 35 pp.; G. de Langen e.a., 'Het terpenlandschap als actueel onderzoeksthema', *Het Nederlands landschap. Tijdschrift voor landschapsgeschiedenis,* Vol. 34 (1) (2016), 50-58; Mol, J.A., 135 lemmata over de middeleeuwse geschiedenis van Fryslân, in. M. Schroor e.a. (red.), *Nieuwe encyclopedie van Fryslân*. (Vol. I-IV) (Gorredijk 2016); Mol, J.A., 'The Knight Brothers from the Low Countries in the Conflict between the Westphalians and the Rhinelanders in the Livonian Branch of the Teutonic Order', *Ordines Militares. Yearbook for the Study of the Military Orders*, Vol. 20 (2015 [2016]), 123-144. Mol, J.A., 'Een paar kanttekeningen bij het eerste deel van de middeleeuwse geschiedenis van Limburg', *Jaarboek van Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap*, Vol. 151 (2016), 306-312; Klooster, R. en D. Worst,'Oolde karkhoffies in Stellingwarf 4. Else', *De Ovend: Stellingwarfs tiedschrift*, Vol. 44 (3) (2016), 5-12; Bloemhoff, H., en D. Worst, 'Riesberkaampe: echt een buurtschop, wakker een dörp', *De Ovend: Stellingwarfs tiedschrift*, Vol. 44 (2), 3-10; Meer, P.L.G van der,

‘Grensoverschrijdende geschiedbeoefening’, *Historisch Tijdschrift Fryslân*, Vol. 21 (6), 22-23.

Het Historisch Geografisch Informatie Systeem HISGIS

Projectgroep: prof. dr. Hans Mol, ing. Johan Feikens, dr. Jan Hartmann, drs. Mark Raat, Bram Boonstra, Thomas Vermaut, Theo Delfstra, Marjolein Kodden, Sigrid Kingma MA, Karin van der Woude, John Reeders en Derk Drukker (ICT)

Beschrijving: Het Historisch Geografisch Informatiesysteem HISGIS is een systeem dat gebaseerd is op een digitale weergave van alle percelen uit het oudste kadaster van 1832. Deze zeer uitgebreide tool annex database wordt ontwikkeld in het kader van het project *Macht, ruimte en bezit*. Door de gedigitaliseerde percelen te koppelen aan ouder bronnenmateriaal ontstaat een instrument voor retrospectief onderzoek naar de wording van de rurale en urbane omgeving. Van de afzonderlijke projecten konden HISGIS Drenthe en HISGIS Leiden afgelopen jaar met succes afgerond worden. Verder is volgens planning goede voortgang geboekt met HISGIS Gelderland, HISGIS Den Bosch, HISGIS Hart van Brabant en HISGIS Hoorn. Voorts is in het kader van het Historiker Netwerkprogramma van de Eems-Dollardregio in samenwerking met de Ostfriesische Landschaft een pilotproject HISGIS Leer uitgevoerd, om te testen of en hoe het Pruisische Kadaster van 1875 voor Ostfriesland op dezelfde wijze ontsloten kan worden als het oudste Nederlandse kadaster van 1832. De afronding in de vorm van een presentatie van een apart ontwikkelde website vindt plaats op 24 januari 2017. Daarnaast is meegewerkt aan het NWO Klein Programma-project *Imagining a Territory* van dr. M. Damen van de UvA, met het vervaardigen van een GIS-infrastructuur voor het hertogdom Brabant (15de-16de eeuw).
Voor Friesland is in het verslagjaar veel werk verzet voor het in de herfst van 2015 gestarte en tenminste drie jaar durende erfgoeddigitaliseringsproject *Fryslân 1750-1900 Personen en Percelen* dat uit twee subprojecten bestaat: 1. Friese steden 1750-1900 en 2. Het kadaster van 1879-1887. Dit project is bedoeld als verrijking voor het al bestaande HISGIS Fryslân. Voor het eerstgenoemde deelproject hebben de coördinator Mark Raat en de invoerder Bram Boonstra tal van datasets voor Leeuwarden, Dokkum, Franeker, Harlingen, Bolsward en Sneek voor ontsluiting gereed kunnen maken, waarbij veel medewerking werd verkregen van, en materiaal beschikbaar is gesteld door, de archieven van betreffende steden en lokale organisaties van amateur-historici. Voor het andere deelproject, dat voor de situatie omstreeks 1880 de ontsluiting van ca. 400.000 percelen met bijbehorende informatie over eigenaars, grootte, waarde etc. behelst, konden in de loop van 2016 vier invoermedewerkers in dienst worden genomen en drie GIS-medewerkers. Deze hebben samen een eerste basis voor het systeem kunnen leggen.
Het aantal bezoekers aan de HISGIS-website bedroeg 112.100 (tegen 90.094 in 2015); unieke bezoekers 65.522 tegen 49.094; aantal hits 1.332.090, tegen 1.010.221.

Resultaten: J.J. Feikens en J.A. Mol, HISGIS Drenthe (geodatabase); J.J. Feikens, J.A. Mol en P.L.G. van der Meer, HISGIS Leiden (geodatabase); M. Raat, ‘Friesland en de landelijk invoering van huisnummers in 1806: Sleutels tot het verkrijgen, lokaliseren en integreren van historische bewonersinformatie’, *De Vrije Fries*, Vol. 96 (2016), 39-60.

5.5 Middeleeuwse rechtstradities

Oudfries recht in comparatief en cognitief perspectief
Projectgroep: dr. Han Nijdam (projectleider) en dr. Oebele Vries (gastonderzoeker)

Beschrijving: Het internationale netwerk ter bestudering van middeleeuws recht 'Voices of Law: Language, Text and Practice AD 600-1250' (waarvan Han Nijdam lid is van de steering committee) bezocht dit jaar Leeuwarden. De Fryske Akademy co-organiseerde de internationale conferentie 'Law and Ritual', die gehouden werd op 22 en 23 september 2016. Een selectie van de lezingen zal samen met een selectie van de lezingen van de slotconferentie die in 2018 in Cambridge zal worden gehouden, gebundeld worden in een edited volume.
Dr. Oebele Vries en dr. Han Nijdam schreven op hun vakgebieden opgeteld meer dan 100 lemmata voor de nieuwe vierdelige Encyclopedie van Fryslân, die op 15 september 2016 gepresenteerd werd. Nijdam leverde tevens een bijdrage aan die presentatie. Optredens in de media waren er ook. Dr. Han Nijdam werd als historisch antropoloog door Omrop Fryslân geïnterviewd over het feest Halloween en BBC-journalist Patrick Cox interviewde hem (en andere deskundigen in Fryslân) voor een podcast getiteld 'The first cousin of the English language is alive and well in the Netherlands'.

Resultaten: Vries, O., 'Landstände ohne Landesherrschaft. Die Herausbildung der Landstände in Westfriesland im 15. Jahrhundert', in: P. Wessels (red.), *550 Jahre Grafschaft Ostfriesland und die Herausbildung der Ostfriesischen Landstände* (Ostfriesische Landschaft 2016) 30-39; H. Nijdam, 'Familievetes: patronen van wraak en verzoening', *Gen. Tijdschrift voor familiegeschiedenis*, 22(1) (2016) 32-37.

Tekst- en handschrifttradities van het Westerlauwerse Oudfriese recht
Projectgroep: dr. Han Nijdam (projectleider), mr. dr. Hylkje de Jong (gastonderzoeker), em. prof. dr. Henk D. Meijering (gastonderzoeker), drs. Jorieke Savelkouls (vrijwilliger) en dr. Oebele Vries (gastonderzoeker)

Beschrijving: Binnen dit lump-sumproject wordt momenteel gewerkt aan drie (grote) editieprojecten van Westerlauwerse Oudfriese bronnen. De kritische editie plus Engelse vertaling van de Oudfriese incunabel *Freeska Landriucht* (dr. H. Nijdam en prof. mr. J. Hallebeek (VU), De Jong (VU)) vorderde gestaag. Het manuscript is naar verwachting voorjaar 2017 gereed. Ook is in 2016 verder gewerkt aan het editieproject 'Ommelander handschriften als spiegel van de Oudfriese rechtsliteratuur' (Meijering en dr. H. Nijdam). Het manuscript is naar verwacht voorjaar 2017 gereed. Gastonderzoeker Vries rondde het project Oudfriese oorkonden deel 5 succesvol af.
De Friese koning Redbad († 719) en de herinnering die hij naliet – onder andere in de Oudfriese rechtsteksten – zijn intensief bestudeerd door Han Nijdam. Hij schreef er samen met Otto Knottnerus een artikel over dat begin 2017 zal verschijnen in een internationale bundel. In 2016 hield hij er twee publiekslezingen over en een wetenschappelijke lezing op het International Medieval Congress in Leeds (GB).

Resultaten: O. Vries, *Oudfriese oorkonden*. Vijfde deel (Gorredijk 2016).

5.6 Cultuur in vroegmodern Friesland

Vroegmoderne Friese politieke en cultuurgeschiedenis in Europees perspectief, ca. 1450-ca. 1850
Projectgroep: prof. dr. Hans Cools (projectleider), dr. Hanno Brand en dr. Jelte Olthof (vanaf september 2016)

Beschrijving: In de Nederlandse Republiek gold Friesland als de antipode van Holland. Zo waren hier verhoudingsgewijze meer mensen bij de politieke besluitvorming betrokken dan elders en behielden de noordelijke gewesten een eigen stadhouder die veelal in Leeuwarden resideerde. Leeuwarden groeide dan ook uit tot een bescheiden hoofdstad, met de bijhorende infrastructuur. Ter rechtvaardiging van die status aparte beriepen intellectuelen en bestuurders zich op het concept van de 'Friese Vrijheid'. Met de oprichting van de Nederlandse eenheidsstaat in het revolutietijdvak verloor Friesland zijn bijzondere positie en werd het tot een perifeer gewest. Die verandering ging gepaard met een nieuw politiek discours, maar evenzeer deed zij Friese intellectuelen teruggrijpen op veronderstelde oude waarden en tradities. Al deze veranderingen worden in deze projectgroep uitdrukkelijk in een internationaal vergelijkend perspectief bestudeerd. Daarbij ging het afgelopen jaar bijzondere aandacht uit naar de Leeuwarder stadsontwikkeling en het gebouwencomplex van de Akademy in het stedelijk weefsel.

Resultaten: Cools, H. ed., *Fryske Akademy. Drie eeuwen bouwgeschiedenis*, Leeuwarden (Afûk), 2016, 123 pp. Dit boek is bij dezelfde uitgever ook gelijktijdig verschenen in het Fries als *Fryske Akademy. Trije iuwen bouskiednis* en in het Engels als *Fryske Akademy. Three hundred years building history.* Hans Cools publiceerde ook het artikel: 'Tussen Grote Kerkstraat en Prinsentuin', 17-32 in deze bundel. De titels van de Friese en de Engelse versies luiden respectievelijk: 'Tusken Grutte Tsjerkstrjitte en Prinsetún' en 'Between Grote Kerkstraat and Prinsentuin' (ongewijzigde paginering); Cools, H., 'Het bezoek van een Toscaans reisgezelschap aan Friese inboorlingen. Het daguitstapje van Cosimo de' Medici naar Stavoren en Molkwerum op 26 juni 1669', in *It Beaken*, 77 (2015), 124-138. (daadwerkelijk verschenen in 2016); Cools, H., 'De gesneefde contrareformatie', in: *Fryslân. Historisch Tijdschrift*, 22.5 (2016), 4-6; Adriaens, M. & H. Cools, 'Tot profijt van de stad. Informele politieke participatie en geschenken in de heerlijkheid Diest (1499-1568)', in *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*, 13.3 (2016), 77-107; Cools, H., 'Europe-America-Utopia: Visions of an Ideal World in the Sixteenth Century', in J. Van der Stock ed., *In Search of Utopia. Art and Science in the Era of Thomas More*, Leuven and Amsterdam (Davidsfonds/Amsterdam University Press), 21-28.* Dit artikel is ook in het Nederlands verschenen als 'Europa-Amerika-Utopia: visioenen van een ideale wereld in de zestiende eeuw', in J. Van der Stock ed., *Op zoek naar Utopia, Leuven en Amsterdam* (Davidsfonds/Amsterdam University Press), 21-28.

5.7 Economische clusters

Economische vitaliteit in krimpregio's

Projectgroep: dr. Marijn Molema (projectleider), Bart Hoogeboom MA, Ronald Plantinga MA en Ben Riemersma MA

Beschrijving: Doel van het project is een historische methode te ontwikkelen waarmee regio's die in sociaal-economisch opzicht kwetsbaar zijn, geholpen worden om in te schatten waar zij economisch gezien vandaan komen en uit welke economische potenties het gebied bestaat. Centrale casus hierbij is Noordoost-Fryslân, dat wordt vergeleken met twee andere Europese regio's. Het project bestaat uit een promotieonderzoek en het uitbrengen van een jaarlijkse 'Economische Vitaliteitsscan Noordoost-Fryslân' voor een doelgroep van politici, beleidsmakers en andere betrokkenen. De volgende partners en medefinanciers zijn betrokken: provincie Fryslân, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Netwerk Noordoost, de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradiel, Ferwerderadiel, Kollumerland en Tytsjerksteradiel, en NWO. Een belangrijk inzicht tot dusver is dat ideeën over economische potenties in veel landen en regio's hetzelfde zijn, terwijl er grote verschillen zitten in de uitvoering en het effect van regionaal-economisch beleid. Regionaal-economische geschiedenis en bestuurlijke tradities zijn verklarende factoren voor dit verschil. Binnen dit project voert promovendus Bart Hoogeboom MA zijn vergelijkend promotieonderzoek uit naar het regionaal beleid en de onderliggende ontwikkeling in Noordoost-Fryslân, het Meetjesland in België en het Waldviertel in Oostenrijk van 1975 tot het heden. Tijdens het vierjarige onderzoek wordt ieder jaar een beleidsmonitor geschreven voor het regionaal economisch beleid in Noordoost Friesland.

Resultaten: Molema, M., & B. Hoogeboom, *Economische vitaliteitsscan Noordoost-Fryslân.* Fryske Akademy: Leeuwarden, augustus 2016; M. Molema, 'Harmony and Discord in Planning: A comparative history of post-war welfare policies in a Dutch-German border region'. In: J. Fenoulhet, G. Quist, & U. Tiedau (Eds.), *Discord & Consensus in the Low Countries*, 1700-2000. (pp. 151-168). London: UCL Press, 2016; M. Molema en B. Hoogeboom, *Look to the future, embrace your past. Regional industrialization policies and its aftermath*. Paper presented at International conference 'Industrial decline and the rise of the service sector?', 16/17 September, Institute for Contemporary History, Munich; M. Molema, 'Langman gaf regionale groei de statuur van de Deltawerken', *Friesch Dagblad*, 12 augustus 2016.

Geschiedenis van de Friese Agri & Food (GIRAF)

Projectgroep: dr. Marijn Molema (projectleider), Sjoukje de Boer MA, Jan Ybema BA, Ronald Plantinga MA, drs. Peter van der Meer en dr. Merijn Knibbe (gastonderzoeker)

Beschrijving: In 2015 werd onder leiding van dr. Marijn Molema het project Geschiedenis van de Agri & Food gestart. In 2016 concentreerde het project zich op kennisgedreven ontwikkeling in het Friese bedrijfsleven. Samen met het Koninklijk Fries Genootschap werd een symposium georganiseerd onder de noemer 'Graven naar de wortels van de Friese kenniseconomie'. Hierbij werden twee deelonderzoeken over de

periode eind negentiende/begin twintigste eeuw gepresenteerd, die handelden over het zuivelconsulentschap enerzijds en de oprichting van de Zuivelschool in Bolsward anderzijds. Twee andere deelonderzoeken berichtten over arbeidsmodernisering op boerderijen respectievelijk zuivelfabrieken – beide projecten hanteerden de methode van de mondelinge geschiedenis en concentreerden zich op de periode 1955-1980. Dit Sieperda Symposium vond plaats in WTC Expo Leeuwarden en trok ruim 130 bezoekers. Bij aanvang werd de 96ste jaargang van *De Vrije Fries* gepresenteerd, waarin de lezingen gebundeld werden in een thematisch gedeelte. In 2017 wordt het project voortgezet en krijgt de projectgroep hulp van een gastonderzoeker en diverse vrijwilligers. Einddoel is een nieuwe synthese over de kennisgedreven ontwikkeling van het Agri & Food-cluster in Fryslân vanaf 1870 tot heden.

Resultaten: Themagedeelte *De Vrije Fries*; special issue *Tijdschrift voor Economische Geschiedenis*. Meer uitgebreide referenties: R. Plantinga, J. Ybema & M. Molema, 'Aanjagers van de Friese kenniseconomie', *Historisch Tijdschrift Fryslân* 22:5 (2016) 22-25; M. Molema, Themagedeelte: Kennisontwikkeling in de moderne bedrijfsgeschiedenis van Fryslan, *De Vrije Fries*, 96, 121-126; S. de Boer, 'Bruggenbouwer tussen wetenschap en praktijk: De zuivelconsulent in Fryslân rond 1900', *De Vrije Fries*, 96, 127-145; R. Plantinga, 'Een opleiding van formaat: Een beeldverhaal over de Bolswarder zuivelschool (ca. 1880-1996)', *De Vrije Fries*, 96, 145-161; M. Molema, & B. de Haan, 'Agrarische bedrijfsveranderingen 1955-1980. Enkele observaties uit een oral history-project', *De Vrije Fries*, 96, 163-176; J. Ybema, 'Trochleare en omstean leare: Yndividu en modernisearring yn de Fryske suvel (1955-1980)', *De Vrije Fries*, 96, 177-197; M. Molema, Y. Segers & E. Karel, Introduction: Agribusiness clusters in Europe, 19th and 20th centuries. *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*, 13:4 (2016) 1-16; M. Molema, 'Lessons learned. Organizing knowledge in the Friesian dairy cluster, 1885-1904', *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*, 13:4 (2016) 69-92;

6. Wetenschappelijke lezingen en congressen

6.1. Wetenschappelijke lezingen

De medewerkers van de Fryske Akademy gaven in 2016 93 wetenschappelijke lezingen en twee keynote lezingen. Daarnaast gaven ze nog eens 50 publiekslezingen. Dit komt neer op ruim zes voordrachten per voltijdse onderzoeksplaats. Omgerekend over het jaar betekent het dat er gemiddeld 3 lezingen per week werden gegeven. Zestig wetenschappelijke lezingen vonden in een internationale context plaats. Hetgeen nu volgt is slechts een greep uit de lezingen en congressen in de provincie Fryslân, Nederland, binnen en buiten Europa.
Dr. Marjoleine Sloos gaf op 23 mei in Boston een presentatie tijdens het congres 'Speech prosody 7'. Tevens sprak zij over haar onderzoek tijdens het 10de International Symposium on Chinese Spoken Language Processing op 17 oktober in Tianjin (China). Prof. dr. Hans Cools sprak over Vredeman de Vries tijdens een conferentie van de Renaissance Society in Boston (31 maart - 2 april). Hij zat tevens een discussiepanel voor. Mirjam Günther–van der Meij reisde af naar Orlando om daar voor de American Association for Applied Linguistics (9-12 april) een presentatie over derde taal acquisitie te geven

Lezingen en congressen 2016			
	Medewerkers	Gastonderzoekers	
Keynote lezingen	2		2 internationaal
Wetenschappelijke lezingen	80	13	60 internationaal 26 nationaal 7 regionaal
Congressen en sessies	37		1 internationaal

Medewerkers van de Fryske Akademy waren op diverse plaatsen in Europa sprekers tijdens internationale colloquia en symposia. Zo sprak prof. dr. Hans Cools op de Sixteenth Century Conference over de begrafenisrituelen van de Friese stadhouders (18-20 augustus) in Brugge. Hij was er tevens voorzitter van een discussiepanel. Dr. Eric Hoekstra en hoogleraar prof. dr. Arjen Versloot namen deel aan het 17de International Morphology Congress te Wenen (19 februari). Lexicograaf dr. Frits van der Kuijp sprak tijdens een COST-action meeting in Zagreb (31 maart). Dr. Cor van der Meer organiseerde mede de Final Langoer conferentie in Brussel (26 mei), waar hij ook als een van de sprekers optrad. Tevens participeerde hij op 13-15 september in de IAM L3 conferentie (International Association of Multilingualism Conference) in Wenen. Aldaar gaf dr. Hans Van de Velde samen met de Utrechtse collega's A.F. Pinget en R. Kager een lezing over 'the phases of sound age' tijdens het ExAPP 2016 (Approaches to the Perception and Production of Language Variation). Mirjam Günther–van der Meij presenteerde in Wenen op 1-3 september haar onderzoek. Zij deed dit al eerder op 30 mei in Hongarije tijdens een summerschool Psycholinguistics van de Universiteit van Pannonia. In Leeds tijdens het International medieval Congres op 4 juli sprak dr. Han Nijdam over de Friese koning Redbod. Marit Bijlsma hield een lezing aan Bangor University in Wales tijdens de International Conference on Bilingualism in Education (10-12 juni). In Bourg en Bresse gaf prof. dr. Hans Cools een franstalige lezing over René de Chalon als Bourgondische prins. In Keulen sprak hij in het kader van de Monumenta Illustrata over de tegenstelling tussen twee stadsschrijvers van Besancon. De Fryske Akademy was met Lysbeth Jongbloed-Faber MA, dr. Edwin Klinkenberg, dr. Hans Van de Velde en Nika Stefan MA sterk vertegenwoordigd bij het 21ste Sociolinguistic Sympoasium te Murcia (17 juni 2016) .

In Nederland hielden medewerkers van de Fryske Aakdemy lezingen op onder andere de Grote Taaldag te Utrecht, waar dr. Siebren Dijk en dr. Eric Hoekstra spraken over syntax en morphologie in het taalportaal dat de afgelopen jaren met het Meertensinstituut werd ontwikkeld. Evelyn Bosma MA, presenteerde op 3 juni tijdens de Tabudag in Groningen in een sessie met prof. dr. A. Versloot, dr. E. Blom (UU) en dr. Eric Hoekstra haar onderzoek over 'Language Balance and Cognitive Advantages in Frisian'. Dr. Marijn Molema hield op 20 juli een presentatie getiteld 'Genealogy of Dutch National Parks' in het kader van de International Planning History Conference te Delft. Hij leidde een sessie in een conferentie over economische dynamiek en krimp- en anticipeerregio's. Ook sprak hij op 28 mei tijdens de N.W. Posthumus Conferentie in Wageningen. Mark Raat MA legde daar uit wat de introductie van huisnummers in 1806 voor nieuwe perspectieven bood voor HISGIS-Fryslân. Prof. dr. Hans Mol lichtte het

gebruik van HISGIS meermaals toe. Zo deed hij dit onder andere tijdens de presentatie van HISGIS Drenthe in Assen en tijdens een studiemiddag 'Geschiedenis van de kartografie' op 18 november. Dr. Marijn Molema is de drijvende kracht achter het Geschiedenisnetwerk Noord Nederland-Noordwest-Duitsland dat na een zogenaamde Auftakt in Leer op 16 maart, op 20 september in Groningen een eerste workshop beleefde waarin een groot aantal Medewerkers van de Fryske Akademy participeerde.

6.2 Organisatie van congressen, workshops en lezingen

Zoals weergegeven in de bovenstaande tabel organiseerde de Fryske Akademy het afgelopen jaar 37 congressen en workshops. Een groot deel daarvan werd in Friesland gehouden. Dat gold onder meer voor de 8ste Dag van de Friese Taalkunde die op 21 oktober plaats vond en waartoe dr. Eric Hoekstra, dr. Willem Visser en prof. dr. Rolf Bremmer het initiatief hadden genomen. Dr. E. Hoekstra, dr. Hans Van de Velde en Paulus van Sluis MA hielden er voordrachten over het Bildts. Lysbeth Jongbloed MA lichtte in twee lezingen het tweetgedrag van jonge Friezen en Limburgers toe. Eerder werd al gerefereerd aan het 5de R-atics congres, waarvan dr. Hans Van de Velde de initiator was. Dit driedaagse congres trok sprekers uit Australië, Engeland, Frankrijk, Polen, Italië, België, Schotland, Spanje, Zweden en Oostenrijk naar Leeuwarden. Behalve dr. Hans Van de Velde, verzorgden ook dr. Willem Visser en dr. Marjolein Sloos er lezingen. Dr. Cor van der Meer was een key-note speaker tijdens het International Symposium Migration and Cultural Minorities in Leeuwarden (26 mei). Op 22 en 23 september vond in Leeuwarden de conferentie 'Law and Ritual' plaats. Deze conferentie werd door dr. Han Nijdam georganiseerd in het kader van het Leverhulme projekt Voices of Law, met deelnemers uit Engeland, Denemarken en Duitsland. Dr. Hans Cools organiseerde naar aanleiding van de opening van de Fryske Akademy op 8 september een symposium voor KNAW-instituten onderzoekers met de titel 'Fryslân in de KNAW'. Op 7 oktober organiseerden prof. dr. Reinier Salverda en dr. Eric Hoekstra de eerste dag van de Friese Letterkunde, die voortaan elke twee jaar zal worden gehouden. In december organiseerde dr. Marijn Molema het Sieperda symposium in Leeuwarden dat geheel in het teken stond van de agrarische sector in Fryslân. Dr. Cor van der Meer en Jorrit Huizinga haalden op 9 december in samenwerking met het SOAS en CedLin een tweedaags expertseminar 'Language Documentation and Teaching Material' naar Leeuwarden. De deelnemers waren afkomstig uit Engeland, Portugal, Frankrijk, Spanje, Amerika, Zweden en Nederland. Het jaarlijks terugkerende symposium van de werkgroep Maritieme Geschiedenis werd vanwege de focus op het maritieme verleden van de Zuidwesthoek dit keer in Hindelopen gehouden. De 58ste jaargang van de zes Akademylezingen, die jaarlijks in Joure en Leeuwarden werden gehouden, trekken ruim 150 toehoorders.

7. Inbedding en samenwerking

7.1 Institutionele inbedding

In het voorjaar van 2013 werd de *Bestuursafspraak voor de Friese en Taal en Cultuur* (BFTK) tussen Rijk en Provincie verlengd. De BFTK bevestigt en versterkt de liëring met de KNAW tot 2018. De band tussen de Fryske Akademy en de provincie Fryslân werd net

als in voorgaande jaren ook in 2016 geconcretiseerd door de toekenning van extra onderzoekssubsidies.

7.2 Maatschappelijke inbedding in Fryslân

De Fryske Akademy kent een lange traditie van samenwerking met regionale partners op het gebied van cultuur, onderzoek en onderwijs. Sedert de oprichting in 1938 spelen de werkverbanden en werkgroepen een belangrijke rol bij de inbedding in de regio. De leden van deze verbanden richten zich op activiteiten die op een enkele uitzondering na niet tot de onderzoeksagenda van de Akademymedewerkers behoren. Te denken valt aan Musicologie, Heraldiek, Genealogie, Biologie, Landbouwkunde, Maritieme geschiedenis en archeologie. De leden van de werkverbanden en -groepen organiseren lezingen, workshops en verzorgen publicaties.

De Fryske Akademy werkt al jarenlang samen met instellingen in de provincie als Tresoar, het Historisch Centrum Leeuwarden, het Cedin, Partoer, de AfûK, Universitaire Campus Fryslân en het Fries Museum. In deze constellaties werd de samenwerking in het kader van het met NUON gelden gefinancierde *deltaplan digitalisering Frysk erfgoed* voortgezet, waarin ook Tresoar, de Friese museumfederatie, het Fries Museum, Omrop Fryslân, het Cedin en de AFûK participeren. De Fryske Akademy participeert in het netwerk *De Verbinding* opgezet door de Leeuwarder burgemeester Crone, dat vertegenwoordigers uit het Friese bedrijfsleven, kennisinstellingen en Hogescholen omvat. Voorts werd begonnen met de ontwikkeling van projecten in het kader van Culturele hoofdstad 2018 en in het bijzonder rond het thema *Lân fan Taal*. Hanno Brand zit als directeur-bestuurder in de stuurgroep van het *Lân fan Taal*, Cor van der Meer vertegenwoordigt de Akademy in de projectorganisatie en zit de commissie voor de LF2018-projecten in de Akademy voor. Brand zit ook in het zogenaamde DOLCI-overleg, waaraan alle directeuren van alle Leeuwarder Culturele Instellingen deelnemen.

Van groot belang is de deelname van de Fryske Akademy in het University College Leeuwarden, dat sedert begin 2015 de taken van de Universitaire Campus Fryslân heeft overgenomen. De Rijksuniversiteit Groningen zal met steun van de provincie en de gemeente Leeuwarden een University College opstarten met een breed bachelor-, master-, en graduate programma. De Fryske Akademy maakt deel uit van de stuurgroep en is als zodanig betrokken bij de ontwikkeling van het bacheloronderwijs. Daarnaast wenst de Fryske Akademy een rol te spelen in de Master 'meertaligheid'. In 2015 zijn de vier UCF-promovendi van de Fryske Akademy opgenomen in de Graduate School van het University College. In 2016 begonnen de onderhandelingen tussen Fryske Akademy, 11de faculteit en de Letterenfaculteit van de RUG over de vorming van een expertisecentrum meertaligheid met zetel in Leeuwarden.

De Fryske Akademy geeft met haar toegepast wetenschappelijk onderzoek naar de stand van het Fries in de regio door middel van Taalsurveys en de monitoring van het Friestalig onderwijs invulling aan het provinciaal taal- en onderwijsbeleid. Voor de Taalsurvey wordt ook een beroep gedaan op de inbreng van regionale organisaties als AfûK, Partoer en Cedin. Kenmerkend voor de inbedding in de regio is tenslotte het onderzoek van Marijn Molema naar de krimpregio's waarbij wordt samengewerkt met

de provincie Fryslân en de gemeente Kollumerland en dat bouwstenen voor toekomstig beleid kan leveren. Zijn onderzoek naar economische clusters leidt tot samenwerking met de zuivelsector en met Hogeschool Van Hall Larenstein.

7.3 Samenwerkingsverbanden in Nederland

Het project *Taalweb* wordt in nauwe samenwerking met het Amsterdamse bedrijf Gridline doorontwikkeld. De lexicografen werken (al jaren) samen met de lexicografen van het INT in Leiden. Die samenwerking is tot dusverre niet geformaliseerd en heeft ook geen 'structureel' karakter, in die zin dat er gemeenschappelijke projecten zijn. Er bestaat telkens een goede uitwisseling van ideeën en de bereidheid om elkaar met raad en daad bij te staan. Bij het maken van de digitale versie van het *Wurdboek fan 'e Fryske Taal* (dat op de website van het INT staat) en het opzetten van het nieuwe Fries-Nederlands Woordenboek kunnen wij gebruik maken van de software van het INL. In het kader van het project Taalportaal werd intensief samengewerkt met het Meertensinstituut en de Universiteit Leiden.

In 2016 werd HISGIS verder uitgerold over Nederland. Daartoe werd met een groot aantal partners, zowel erfgoedinstellingen als regionale overheden, samengewerkt. Zo ontstond er samenwerking met het Drents Archief (HISGIS Drenthe), het Gelders Archief (HISGIS Gelderland), de Erfgoedkoepel 's Hertogenbosch (HISGIS Den Bosch), de Erfgoedacademie Noord-Brabant te Den Bosch (HISGIS Hart van Brabant), de Archeologische Dienst Hoorn, het Westfries Archief (HISGIS Hoorn) en de afdeling Medieval and Urban Archaeology van de Universiteit Leiden (HISGIS Leiden). Verder neemt HISGIS deel aan het medio 2015 gestarte NWO-project Imagining a territory. Constructions and representations of late medieval Brabant van de afdeling middeleeuwse geschiedenis van de Universiteit van Amsterdam.

Daarnaast wordt er op diverse terreinen en middels de bijzonder hoogleraarschappen en gezamenlijk uitgevoerde promotietrajecten samengewerkt met een groot aantal Nederlandse Universiteiten. Co-financiers in het aan de FA lopende dissertatieonderzoek zijn de universiteiten van Leiden, van Amsterdam, de Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit Maastricht. Gezamenlijke onderzoeksaanvragen werden ingediend met de Technische Universiteit Eindhoven en in Vlaanderen met de Katholieke Universiteit Leuven en de Vrije Universiteit Brussel.

7.4 Buitenlandse samenwerking

Het Mercatorkenniscentrum is al jarenlang stevig ingebed in een netwerk van internationale partners. De meest vooraanstaande partner was jarenlang de Baskische overheid. Vanwege de economische malaise in Baskenland, besloot de Baskische overheid halverwege 2014 de samenwerking te beëindigen. In 2015 werden de banden echter weer aangehaald door de ondertekening van een samenwerkingsconvenant tussen de Fryske Akademy en de Baskische Academie voor Wetenschappen in december 2015.

In het kader van het netwerkproject *LangOER*, dat in 2016 afliep, coördineerde het kenniscentrum de samenwerking tussen *Web2learn* in Griekenland, *European Schoolnet* in België, de universiteit Gothenburg (Zweden), de Jan Dlugosz Universiteit (Polen), de Mykolas Romeris Universiteit (Litouwen), de *International Council for Open and Distance Education* (ICDE) (Noorwegen), de *European Foundation for Quality in E-learning*, (België) en de *Rezekne Higher Education Institution* (Letland). Mercator participeert in het project Teach D, dat gecooördineerd wordt door het European Centre Issues in Flensburg. De patners zijn verder afkomstig uit Bolzano, Bulgarije, Polen, Engeland, Roemenië en België. Mercator is ook betrokken bij het COMBI project samen met onderzoekers uit Spanje en Engeland.

Daarnaast participeren medewerkers van het Mercatorkenniscentrum in het daarvan te onderscheiden Mercator Netwerk dat bestaat uit een vijftal onderzoeks- en documentatiecentra. Elk van de vijf centra heeft een eigen thematisch programma verband houdend met minderheidstalen en regionale talen. De partners zijn: Mercator Legislation/ Ciemen in Barcelona (Catalonië, Spanje); Mercator Media/ Aberystwyth University (Wales, Engeland); Research Institute for Linguistics/ Hungarian Academy of Sciences in Boedapest (Hongarije) en de Centre for Finnish Studies/ Mälardalen University in Eskilstuna (Zweden). Het Mercator Netwerk werkt ook samen met het Netwerk ter Promotie van Linguïstieke Diversiteit (NLPD) en het Europees Bureau voor Minder Gebruikte Talen (EBLUL), beide organen voor Europese minderheidstalen. Het internationale *network of schools* is een samenwerkingsverband tussen 105 scholen verdeeld over 20 landen in Europa.

Geschiedenisnetwerk
Op 16 maart 2016 werd het Geschiedenisnetwerk voor Noord-Nederland en Noordwest-Duitsland gelanceerd tijdens een bijeenkomst in het Heimatmuseum te Leer. Dit netwerk wordt door het INTERREG 5B programma ondersteund. De Fryske Akademy treedt op als penvoerder en levert in de persoon van dr. Marijn Molema de coördinator van de samenwerkende organisaties, waaronder de Ostfriesische en Emsländische Landschaft (Aurich respectievelijk Sögel). Daags na de Auftakt werd de website www.gesnet.eu gepresenteerd en op 29 augustus volgde een workshop over migratiegeschiedenis op de Rijksuniversiteit Groningen. Hoogtepunt was de eerste conferentie van het Geschiedenisnetwerk op 20 september. Ruim 50 deelnemers luisterden in het Drents Archief te Assen naar voortgangsrapportages over de deelprojecten, waaronder ook HisGIS Ostfriesland. De conferentie heeft nieuwe ideeën opgeleverd voor een verdieping en verbreding van het netwerk.

In 2016 nam de Fryske Akademy in de persoon van Marijn Molema het initiatief tot de oprichting van een onderzoeksnetwerk binnen de Regional Studies Association (RSA). In september 2016 kwam het bericht dat het RSA Research Network on Regional Economic and Policy History (ReHi) gehonoreerd is met een subsidie van £10.000. Hiervan worden in 2017-2018 workshops georganiseerd in respectievelijk London, Budapest, Karlstad (Zweden), Leeuwarden en Paisley (Schotland). Het netwerk zet zich in voor samenwerking tussen de historische wetenschap en het interdisciplinaire veld van de Regional Studies.

Lexicografie
Ook moet gewezen worden op de deelname van de lexicografen aan het Europese COST-programma. Cost-ENeL (European Network of e-Lexicography) loopt van 2013 tot 2017. Doel is om het Europese onderzoek op het gebied van electronische lexicografie te bevorderen, te coördineren en te harmoniseren en gezaghebbende informatie over de talen van Europa gemakkelijk toegankelijk te maken. Dr. Frits van der Kuip zit als één van de twee vertegenwoordigers voor Nederland in het zgn. management committee van het netwerk. Verder bestaan binnen dit netwerk vier werkgroepen die jaarlijks tweemaal bijeenkomen. Dr. Anne Dykstra en drs. Hindrik Sijens zitten in de werkgroep 'Integrated Interface to European Dictionary Content'. Voor die werkgroep gaf Dykstra de presentatie 'Dictionary inventory: update, developments, discussion' en schreven Dykstra en Sijens samen met dr. Bob Boelhouwer (INT) de paper 'Added value of Dictionary Portals'. Sijens maakt met Van der Kuip ook deel uit van de werkgroep 'Innovative e-Dictionaries'. In het kader van die werkgroep schreven ze met drs. Pieter Duijff (FA) en dr. Willem Visser (FA) de paper 'User Contributions in the Online Dutch-Frisian Dictionary'.

Samenwerking China en Indonesië
De samenwerking met China is in 2016 verder uitgebouwd. Het netwerk Industrialization Language Contact and Identity Formation in China and Europe (ILCI), geleid door dr. Hans Van de Velde en prof. dr. Daming Xu (Macau University), is omgevormd tot de Urban Language Studies Association, een internationale organisatie van wetenschappers, met hoofdzetel in Macau. Deze nieuwe vereniging werd formeel opgericht op de 14de editie van het Urban Language Seminar in Nanjing (10 tot 12 augustus). Hans Van de Velde bracht toen ook een bezoek aan het China Center for Linguistic and Strategic Studies (CCLASS) om er kennis te maken met de nieuwe directeur. Met het International College of Education van Inner Mongolia University werd een principeakkoord bereikt om de mogelijkheden voor een Mercator regionaal dossier over het Mongools te verkennen. Hans Van de Velde bezocht aansluitend de School of English Studies (prof. dr. Jeroen van de Weijer) en het Linguistics Institute (prof. dr. Ronghui Zhao) van Shanghai International Studies University (SISU). Een nieuw samenwerkingsakkoord tussen SISU en FA is in voorbereiding. Sinds 1 november is SISU promovendus Yunyun Ran voor zes maanden te gast op de Fryske Akademy (KNAW bezoekersbeurs). Zhang Jingwei (CCLASS) bezocht de Fryske Akademy op 20 september. Het afgelopen jaar kreeg de samenwerking met China een extra impuls door de activiteiten van dr. Marjoleine Sloos. Ze verbleef in oktober in China en organiseerde er de 3rd Workshop on Chinese Accents and Accented Chinese (Fudan University, Shanghai). Ze verzorgde gastlezingen op Tongji University en SISU en bracht een bezoek aan Shanghai Normal University. Voor onderzoek werkt ze samen met prof. dr. Jeroen van de Weijer (SISU), prof. dr. Mingqiong Luo (SISU) en prof. dr. Chen Wenjun (Tongji University). Ze is betrokken bij de begeleiding van de dissertaties van Yunyun Ran (SISU en gastonderzoeker aan Fryske Akademy), Huangmei Liu and Bijun Ling (Tongji University). Hans Van de Velde begeleidt ook het dissertatie-onderzoek van Zenghui Liu aan de Universiteit Utrecht, naar de verwerving van de prosodie van het Mandarijn door kinderen van de Bai sprekende minderheid.

Het onderzoek met de afdeling taalwetenschap (dr. Bernadette Kushartanti, prof. dr.

Mia Lauder) de Universitas Indonesia, in samenwerking met de Universiteit Utrecht (prof. dr. Martin Everaert, dr. Anne-France Pinget) werd voortgezet. Een pilotstudie naar de laatste actieve sprekers van het Nederlands in Indonesië (o.a. het Belanda Depok) is opgezet en in november door dr. Pinget uitgevoerd.

Resultaten

Liu, L.Z.H., Chen, A. & Van de Velde, H. (2016). Prosodic Focus Marking in Bai-Mandarin Sequential Bilinguals' Mandarin. *Proceedings of Speech Prosody 2016*, 951-955;

Liu, L.Z.H., Chen, A. & Van de Velde, H. (2016). Prosodic Focus Marking in Minority L1 Bai-Children Learning Mandarin Chinese as L2. Jennifer Scott & Deb Waughtal (eds.), BUCLD 40 Online Proceedings Supplement. Cascadilla Press. http://www.bu.edu/bucld/files/2017/01/Liu_BU_proceeding_version_final.pdf

Liu, L.Z.H., van de Velde, H. & Chen, A. (2016). Prosodic focus marking in Dali Mandarin. *Proceedings of the Fifth International International Symposium on Tonal Aspects of Languages*, 103-106.

Sloos, Marjoleine, Jie Liang, Mengzhu Yan & Chun Zhang. 2016. Acquisition of pitch in Chinese by Danish learners. *Proceedings of Chinese Accents and Accented Chinese, October 26-27 2015.* Fudan University, Shanghai. 34-43.

Wu, Minghui, Marjoleine Sloos & Jeroen van de Weijer. 2016. The Perception of the English Alveolar-Velar Nasal Coda Contrast by Monolingual versus Bilingual Chinese Speakers. *The 10th International Symposium on Chinese Spoken Language Processing, October 17-20.* Tianjin, China.

Van de Velde, H. & M. Sloos (2016). KNAW China Exchange Program - Individuele bezoeken.

7.5 Wisselwerking met de samenleving

Het past bij de aard van de Fryske Akademy om het onderzoek in diverse vormen onder het brede publiek uit te dragen. Vandaar dat er gemiddeld wel iedere week een medewerker van het instituut op een van de publiekspodia staat om zijn onderzoek nader toe te lichten. In 2016 werd er veel in regionale tijdschriften en vooral op het internet via blogs en opinie artikelen gepubliceerd en zette de stijgende lijn van de voorgaande jaren zich door. De populariserende artikelen werden onder meer gepubliceerd in Onze Taal, Historisch Tijdschrift Fryslân, De Ovend, het Friesch Dagblad en De Moanne.

	2015	2016
Publiekslezingen	71	50
Populariserende bijdragen en blogs	24	26
Recensies (populariserend)	3	4
Mediaoptreden (kranten, radio, tv)	42	123

Vergeleken met 2015 verdrievoudigde de mediabelangstelling voor de activiteiten van het instituut. De cijfers worden enigszins vertekend door de brede internationale aandacht voor de opening van de (ver)nieuwde gebouwen door Hare Koninklijke

Hoogheid prinses Laurentien. Echter, onverwacht veel regionale en vooral nationale aandacht in de kranten en op de radio kreeg het 'R-atics congres dat in mei werd georganiseerd, waaronder een interview met Hans Van de Velde voor het NOS-journaal op Radio 1. Hans Cools werd twee maal geïnterviewd door de Vlaamse Radio over de betekenis van de 16de eeuwse beeldenstorm. Edwin Klinkenberg sprak in een radio 1 nachtuitzending over de Streektaalmaand. Overigens werd hij over taalkwesties meermaals geinterviewed op Omrop Fryslân Radio en TV en TV Drenthe. Lysbeth Jongbloed-Faber kreeg vanwege haar onderzoek naar het Fries op de sociale media, tv-aandacht bij de regionale omroep naar aanleiding van de nationale twitterdag. Marijn Molema en zijn medewerkers (Ronald Plantinga, Jan Ybema, Bart Hoogeboom) werden vanwege hun onderzoek naar krimpregio's en industriële clustering meermaals gevraagd door de omroep naar hun visie op de economische ontwikkelingen in Fryslân.

De Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad schreven veelvuldig over het onderzoek aan de Fryske Akademy. Thema's die meermaals de kranten haalden betroffen het Bildts als mengtaal naar aanleiding van de publicatie van een belangwekkend onderzoeksrapport (Paulus van Sluis, Eric Hoekstra, Hans Van de Velde), het verschijnen van het Groot Amelands Woordenboek (Siebren Dyk) en de eerste - van de voortaan tweejaarlijkse – dag van de Friese Letterkunde (Eric Hoekstra, Reinier Salverda).

De Fryske Akademy host een achttal websites, waarvan er drie verband houden met het Mercator netwerk en één de interface is voor het project HISGIS en van het Taalweb. Daarnaast kwam vanaf april de site www.gesnet.eu online, die een bijdrage moet leveren aan het eveneens in 2016 opgerichte Geschiedenisnetwerk. Het Geschiedenisnetwerk stimuleert de samenwerking op het terrein van regionale geschiedenis en erfgoed in Noord-Nederland en Noordwest-Duitsland. De corporate Akademysite is in 2015 en in de eerste helft van 2016 drastisch vernieuwd en toegankelijker gemaakt en sinds 18 juli online. De oude website is nog raadpleegbaar via de url argyf.fryske-akademy.eu.

Vergeleken met 2015 nam zowel het bezoekersaantal als het aantal bezoeken aan de websites toe. HISGIS trok verreweg de meeste aandacht, terwijl het publiek de weg naar het Taalweb nog moet vinden. Op sociale media maakte de Fryske Akademy eveneens groei door. Het aantal volgers op Twitter steeg van 928 naar 1065, en op Facebook van 558 naar 765 volgers.

7.6 Akademyleden

Vier nieuwe leden werden benoemd op 9 september 2016, de Akademydag: Saskia Bak, Jannewietske de Vries, Cees Buisman en Johannes Boonstra. Cees Buisman werd benoemd in de categorie 'verdiensten op wetenschappelijk gebied'. Buisman is een gerenommeerd wetenschapper, die oplossingen probeert te vinden voor een van de grote problemen in deze wereld, de drinkwatervoorziening. Samen met Johannes Boonstra heeft hij Wetsus uit laten groeien tot een topinstituut, waar 105 internationale bedrijven en 22 kennisinstellingen uit heel Europa samenwerken in haar streven om oplossingen te bieden voor de wereldwaterproblematiek. Buisman ontwikkelt bij Wetsus met name de ideeën voor de lange termijn; Boonstra concentreert zich vooral op de dagelijkse praktijk. Boonstra werd tot lid van de Fryske Akademy benoemd vanwege zijn aanhoudende interesse voor de wetenschap en/of de Friese cultuur. Voor haar verdiensten voor de Friese cultuur kreeg Saskia Bak het Akademyspeldje uitgereikt. Saskia Bak was van 1999 tot 2015 adjunct-directeur, lid van de Raad van Bestuur en algemeen directeur van het Fries Museum en Keramiekmuseum Princessehof. Oud-gedeputeerde Jannewietske de Vries werd eveneens tot lid van de Fryske Akademy benoemd voor haar verdiensten voor de Friese cultuur. Zonder haar was Leeuwarden niet uitgekozen om culturele hoofdstad van Europa te worden in 2018. Daarnaast heeft zij een belangrijke bijdrage geleverd aan het totstandkomen van de Wet Gebruik Friese Taal. Eind 2016 telde de Fryske Akademy overigens 1.429 stipers en 303 leden.

8. Bedrijfsvoering

8.1

	2015		2016	
	Enkelvoudige bezoekers	Totalen bezoekers	Enkelvoudige bzoekers	Totalen bezoekers
	26.670	44.586	60.576	84.968
			19.056	22.201
	7.468	14.417	12.338	17.513
	6.270	14.198	6.990	10.551
	26.764	47.593	34.835	57.841
	49.885	90.094	65.522	112.100
	-	-	20.950	57.058
	-	-	3340	3872
	117.057	210.888	223.607	366.104

Exploitatie

De exploitatierekening ultimo 2016 sluit met een negatief saldo van € 98.628. Dit is € 473.941 lager dan het begrote negatieve saldo van € 572.569. Het gaat hier om een bewuste overschrijding met de bedoeling het eigen vermogen van de Fryske Akademy, dat eind 2014 ruim 1.5 M€ groot was, gecontroleerd af te bouwen tot circa 15% tot 20%

van de jaarlijkse exploitatie. Dit percentage voldoet aan de norm voor een gezonde financiële buffer. Nu de streefgetallen voor 2016 niet werden gehaald, zal het eigen vermogen de komende jaren versneld worden afgebouwd.

Samengevat ziet de analyse van het resultaat er als volgt uit:

2016	Realisatie	Begroting	Afwijking	Percentages
Baten	3.849.680	3.783.370	66.310	1,8%
Lasten	3.948.308	4.355.939	-407.631	-9,4%
Resultaat	-98.628	- 572.569	473.941	

Het gerealiseerde exploitatieresultaat is € 473.941 hoger dan begroot. De voornaamste oorzaken zijn:

- lagere loonkosten als gevolg van latere invulling van vacatures dan vooraf was voorzien;
- gedeeltelijke vrijval van de in het verleden gevormde reorganisatievoorziening;
- ontvangst van een aantal legaten.

8.2 Samenstelling van het personeel

De inzet van het personeel is een resultante van de wetenschappelijke koers. Het verkrijgen van externe subsidie voor het verrichten van onderzoek van nationaal belang en het vergroten van internationale erkenning en uitstraling heeft geleid tot extra inzet van medewerkers. In 2016 zien we dat de samenstelling van onderzoeksteams wisselt als gevolg van de projectorganisatie. Zowel de omvang, looptijd als de samenstelling is projectgebonden. De implementatie van deze organisatievorm zal de komende jaren aan de hand van best practices worden verfijnd. Indien we meer inkomsten uit de tweede en derde geldstroom weten te genereren zullen ook de inzet van tijdelijk personeel en de flexibele inzet van personeel toenemen.

Samenstelling personeel per 31.12.2016		
Categorie	**aantal**	**fte**
Wetenschappelijk personeel (inclusief 3 postdocs)	19	16.42
Promovendi	7	5.88
Ondersteunend wetenschappelijk personeel	15	10.59
Ondersteunend beheerspersoneel	16	12.57
Totaal eigen personeel	57	45.46
Ulitzendkrachten	14	8.91
Gedetacheerden	2	1.06
Totalen	**73**	**55.43**

Voor het grote, door de Provincie Fryslân gesubsidieerde erfgoeddigitaliseringsproject: ‘Friesland 1750-1900: personen en percelen’ zijn gekwalificeerde medewerkers ingehuurd die werkzoekend waren. Zij werken aan het digitaliseren van kaartmateriaal. Met samenwerkingspartners uit Fryslân geven we uitvoering aan innovatieve investeringen en het creëren van tijdelijke werkgelegenheid.

Het project Taalsurvey heeft geleid tot het inhuren van wetenschappelijk ondersteunende medewerkers die data hebben verzameld en interviews hebben afgenomen. Het onderzoek naar de stand van het Fries heeft een grote valoriserende waarde in die zin dat het een belangrijke bouwsteen vormt voor het provinciaal taalbeleid.

Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning heeft medewerkers ingehuurd die na een universitaire opleiding op kortlopende projecten hun bijdrage hebben geleverd aan het onderzoek en verspreiding van expertise op het gebied van taalminderheden en meertalig onderwijs. Deze medewerkers kunnen bij behoud van extern gefinancierde projecten hun loopbaan verder voortzetten bij de Fryske Akademy**.**

Personeelsmutaties 2016		
Basiscijfers	**aantal**	**fte**
Stand 01.01.2016	51	43,87
Stand 31.12.2016	57	45,46
Verloop		
In dienst	12	7,21
Uit dienst	6	5,62
Specificatie		
Einde contract	3	1,92
Op verzoek	3	2,59

De Fryske Akademy heeft zich ten doel gesteld om jaarlijks tenminste twee promovendi of postdocs aan te trekken. In 2016 is actief ingezet op de werving van deze doelgroep en zijn er drie postdoc-onderzoekers aangesteld. Eén van deze postdoctoraal onderzoekers heeft een Veni-beurs voor haar onderzoek naar taalregels en tweetaligheid onder Friezen ontvangen. Met deze Veni-beurs kan zij als talentvolle jonge wetenschapper voor de duur van drie jaar het onderzoek verder uitwerken.
In 2016 zijn er twee hoogleraren die namens de Fryske Akademy een bijzondere leerstoel bezetten. De doelstelling is om dit aantal op te hogen. De bestaande samenwerking met Universiteit Leiden is gecontinueerd, evenals die met de Universiteit van Amsterdam. In Leuven is een senior-onderzoeker ingeschakeld in het universitair masteronderwijs; hij heeft eveneens promotierecht. Er zijn stappen gezet naar benoemingen van de directeur-bestuurder als hoogleraar in Groningen en er wordt gestreefd naar benoemingen bij de 11de faculteit (Rijksuniversiteit Groningen), in Amsterdam en in Utrecht.

In 2016 is versterking van de ICT-capaciteit gerealiseerd met twee ICT-ontwikkelaars. Hiermee is voldaan aan een van basisvoorwaarden voor enerzijds modernisering van het instituut en anderzijds de realisatie van onderzoeksprojecten met een grote digitaliseringscomponent. De inzet van online-woordenboeken kann versterkt worden en bestaande collecties als Taalportaal en Taalweb worden aangepast.

Opbouw naar leeftijd en geslacht (31.12.2016)			
Leeftijd	**percentage**	**man**	**vrouw**
<25	0,0 %	0	0
25-34	24,4 %	8	6
35-44	13,9 %	3	6
45-54	22,7 %	8	4
55-64	38,3 %	15	7
>65	0,7 %	0	0
Totaal		**34**	**23**

Negen gastonderzoekers hebben in 2016 specifieke onderzoekstaken verricht en hierover gepubliceerd. Voor gastonderzoekers is de Fryske Akademy een aantrekkelijke pleisterplaats.
De Fryske Akademy heeft in 2016 ook ruimte geboden aan stagiaires uit binnen- en buitenland die de gelegenheid krijgen om onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen en zich tijdig te oriënteren op hun toekomstige loopbaan.
Samenwerking met Tresoar heeft geleid tot de overname van een groot deel van de bibliotheek. Hierdoor is er voor gekozen om de vacature van een medewerker informatie en advies die de gepensioneerde leeftijd heeft bereikt en uit dienst is gegaan, niet op te vullen.
In 2016 hebben we uitstekend gekwalificeerd personeel kunnen werven en hebben we gestreefd naar een evenwichtige samenstelling van personeel op alle niveaus. Hiermee benutten we verschillen in leeftijd, geslacht en etniciteit.

8.3.Huisvesting, ver- en nieuwbouw

In 2007 is in het *Masterplan* vastgelegd dat de Fryske Akademy plannen kon maken voor nieuwbouw. In 2009 is overeengekomen met de beide subsidiënten, de KNAW en de provincie Fryslân, dat er € 7 miljoen voor nieuwbouw, renovatie en restauratie beschikbaar kon worden gesteld. De beide subsidiënten zouden elk eenderde voor rekening nemen. Het Frysk Akademyfûns is bereid gevonden het resterende derde deel beschikbaar te stellen in de vorm van een gift en een achtergestelde lening.
In 2013 is de bouwprojectleider via een openbare aanbesteding geselecteerd, waarna in 2014 het bestek werd opgesteld dat als basis voor de aanbesteding diende. In de zomer van 2014 werd begonnen met de daadwerkelijke ver-nieuwbouw van de Fryske Akademy. Het eerste gedeelte, It Aljemint, is in augustus 2015 opgeleverd. In het voorjaar van 2016 is de gehele nieuw- en verbouw afgerond en opgeleverd. In september volgde een feestelijke opening van de vernieuwde huisvesting van de Fryske Akademy in aanwezigheid van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Laurentien.
De prognose is dat de totale kosten binnen het geraamde budget blijven. Wel zijn er nog enige restposten die de aandacht van de diverse aannemers vergen. In november werden er vochtproblemen in de kapconstructie ontdekt. De rapportage en aansprakelijkheidsprocedure zijn begonnen. In de loop van 2017 zal meer duidelijkheid ontstaan over oorzaak, aansprakelijkheid, kosten en het reparatietraject.

9. Profiel en samenstelling toezicht- en adviesraden

9.1 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) telt vijf leden. Alle leden van de RvT moeten beschikken over:

- kennis, affiniteit en betrokkenheid met de taak, visie en missie en het werkveld van de Fryske Akademy en met de specifieke maatschappelijke en academische ontwikkelingen in Fryslân en daarbuiten;
- goede connecties en ingangen in relevante instituties;
- betrokkenheid bij de provincie Fryslân;
- goede sociale en communicatieve vaardigheden.

De twee door de KNAW te benoemen leden moeten daarnaast beschikken over brede bestuurlijke ervaring en inzicht, bij voorkeur op het gebied van wetenschappelijk onderzoek, academisch onderwijs en relevante maatschappelijke organisaties (inclusief de evaluatie van wetenschappelijk onderzoek); de twee door de Provincie Fryslân te benoemen leden over bestuurlijke ervaring en inzicht, bij voorkeur op het gebied van bedrijfsvoering van publieke instellingen, relevante maatschappelijke organisaties en de valorisatie van onderzoek.

De voorzitter is een bestuurlijk zwaargewicht met jarenlange ervaring in de bestuurlijke top van de Nederlandse academische wereld, het provinciaal of gemeentelijk bestuur in Nederland, of het Ministerie van OC&W.

In ieder geval een van de leden heeft een positie als hoogleraar (gehad) aan een Nederlandse universiteit. In ieder geval een van de leden beschikt over een scherp en gezaghebbend financieel-economisch inzicht.
Van de leden wordt verwacht dat zij aanwezig zijn bij de (meeste) vergaderingen van de raad.

De Fryske Akademy voert actief beleid op het aantrekken van vrouwelijke leden voor de Raad van Toezicht. Een goede beheersing van de Friese taal is een pré.

De Raad van Toezicht werd in 2016 gevormd door prof. dr. ir. Jacob Fokkema (voorzitter), drs. Jan-Meinte Postma (plaatsvervangend voorzitter), drs. ir. Hanneke Lens (vanaf 1 mei), drs. Houkje Rijpstra en prof. dr. Fred Weerman (tot 1 september).

Begin december dienden de twee leden Postma en Lens, vanwege een verschil van inzicht over de begrotingssystematiek van de Fryske Akademy, hun ontslag in als lid van de Raad van Toezicht. Hun terugtreden had tot gevolg dat zij niet deelnamen aan de evaluatie van het functioneren van de Raad van Toezicht door een externe commissie, voorgezeten door prof. Breimer. De commissie voerde de evaluatie uit in opdracht van de KNAW en de provincie Fryslân. In het interne evaluatierapport dat medio december 2016 verscheen, deed de commissie enerzijds de aanbeveling de toezichthoudende rol van de Raad nog beter af te stemmen op de Code of Governance Cultuur en anderzijds de openstaande vacatures (Weerman, Lens en Postma) in de loop van januari 2017 door

middel van een versnelde sollicitatieprocedure opnieuw te bezetten. Ook raadde de commissie aan de portefeuilles aan de verschillende leden van de Raad toe te kennen. In de nieuwe bezetting zullen de portefeuilles voorzitterschap, financiën, wetenschap, valorisatie en binding met de regio worden onderscheiden.

9.2 Wetenschapscommissie

De Wetenschapscommissie telt maximaal zeven leden; een aantal waarin bij voorkeur ook wordt voorzien. Uitsluitend (voormalige) houders van een leerstoel komen in aanmerking voor het lidmaatschap. In verband met reistijd/beschikbaarheid bezetten zij bij voorkeur leerstoelen aan Nederlandse of Vlaamse universiteiten; hoogstens een van de leden is leerstoelhouder in een niet-Nederlandstalig, Europees land.

Leden van de commissie dienen te beschikken over:
- kennis van, affiniteit met en betrokkenheid bij de taak, visie en missie en het werkterrein van de Fryske Akademy alsmede de specifieke maatschappelijke en academische ontwikkelingen in Fryslân en daarbuiten;
- goede connecties en ingangen in relevante instituties;
- goede sociale en communicatieve vaardigheden.

In de commissie dient in ieder geval deskundigheid vertegenwoordigd te zijn op de onderzoeksgebieden van de Fryske Akademy dan wel waarop de Fryske Akademy zich wil verbeteren. Momenteel zijn dat: (Friese) taalkunde, lexicografie, meertaligheid, geschiedenis (van Fryslân), en ICT-aangelegenheden zoals open access, digitale databanken en linked open data.

De voorzitter is een bestuurlijk zwaargewicht met jarenlange ervaring in de bestuurlijke top van de Nederlandse academische wereld.

Van de leden wordt verwacht dat zij bij de (meeste) vergaderingen van de commissie aanwezig zijn.

De Fryske Akademy voert actief beleid op het aantrekken van vrouwelijke leden voor de Wetenschapscommissie. Een goede beheersing van de Friese taal is een pré.

De Wetenschapscommissie werd in 2016 gevormd door prof. dr. Anthonya Visser (voorzitter), prof. dr. Klaas van Berkel, prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld, prof. dr. Durk Gorter, prof. dr. Franciska de Jong , prof. dr. Max Louwerse en prof. dr. Eric Reuland.

9.3 Maatschappelijke Adviesraad

De Maatschappelijke Adviesraad (MAR) heeft maximaal zeven leden. Bij voorkeur zijn ook alle zeven zetels in de raad bezet. Alle leden beschikken over:

- kennis van, affiniteit met en betrokkenheid bij de taak, visie en missie en het werkterrein van de Fryske Akademy alsmede de specifieke maatschappelijke en academische ontwikkelingen in Fryslân en daarbuiten;

- goede connecties en ingangen in relevante instituties;
- betrokkenheid bij de provincie Fryslân;
- goede sociale en communicatieve vaardigheden.

De leden zijn afkomstig uit verschillende maatschappelijke sectoren en hebben een groot netwerk in de Friese cultureel-maatschappelijke wereld, het onderwijs en/of de kennisinstellingen. Van de leden is er bij voorkeur een werkzaam in het onderwijs in Fryslân, een in het Friese bedrijfsleven, een in de culturele sector en heeft er een ervaring in het openbaar bestuur in Fryslân.
De voorzitter is een kundig bestuurder met belangstelling voor de Friese taal en cultuur.
Van de leden wordt verwacht dat zij bij de (meeste) vergaderingen aanwezig zijn.
Besluiten kan de raad uitsluitend nemen wanneer ten minste vier van de leden aanwezig zijn.
Naast de vergaderingen met de directeur-bestuurder komt de MAR ook eenmaal per jaar bijeen met de gedeputeerde en vertegenwoordigers van de Provincie Fryslân.

De Fryske Akademy voert actief beleid op het aantrekken van vrouwelijke leden voor de Maatschappelijke Adviesraad. Een goede beheersing van de Friese taal is een voorwaarde. Kennis van de academische wereld en Friese bestuurlijke instellingen is een pré.

De MAR bestond in 2016 uit dr. Geart Benedictus (voorzitter), Maaike Andringa, Folkert de Jong, mr. Ernest de Lange (tot 1 mei), Steven Sterk, Froukje Sijtsma (tot september), mr. Jan Veldhuis (vanaf 1 mei) en Jan de Vries.

10. Nevenfuncties

10.1 Raad van Toezicht

Prof. dr.ir. Jacob Fokkema (1948), voorzitter Raad van Toezicht, is tevens:
- hoogleraar Toegepaste Geofysica aan de Technische Universiteit Delft
- voorzitter NWO-gebiedsbestuur aard- en levenswetenschappen
- voorzitter Adviesraad Deltares
- voorzitter Commissie Deltaplan Wiskunde.NL tot 21 maart 2016
- voorzitter Stichting Academisch Erfgoed
- lid Raad van Toezicht TU Eindhoven
- voorzitter Stichting Land Art Delft
- extern lid Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek in België tot 25 mei 2016

Drs. ir. Hanneke Lens (1969), lid Raad van Toezicht (vanaf 1 mei), is tevens
- directeur Financiën & Control UMCG
- lid stuurgroepen EPD en hot-floor UMCG
- directeur-bestuurder UMCG Zorg BV
- directeur UMCG Research BV
- lid en voorzitter ouderraad kinderdagopvang Bolderburen, Leeuwarden
- toezichthoudend bestuurder PCBO Leeuwarden e.o

Drs. Jan-Meinte Postma (1947), plaatsvervangend voorzitter Raad van Toezicht, is tevens

- plaatsvervangend bestuursvoorzitter Stichting Alde Fryske Tsjerken
- penningmeester Stichting Haersma de With
- plaatsvervangend voorzitter Stichting Ichtus
- Speciaal Gezant van het Energie Handvest Verdrag te Brussel

Drs. Houkje Rijpstra (1963), lid Raad van Toezicht, is tevens

- lid Raad van Toezicht Sport Fryslân
- wethouder en derde loco-burgemeester gemeente Tytsjerksteradiel. In connectie met het wethouderschap is zij:
- voorzitter Raad van Advies Kredietbank Nederland
- lid Algemeen Bestuur Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Friesland
- lid Algemeen Bestuur Sociale Werkvoorziening Fryslân
- lid Raad van Toezicht Stichting Openbare Verlichting Fryslân (beëindigd begin 2016)
- bestuurslid Vereniging van Friese Gemeenten
- beschermvrouwe Internationaal Dansfestival Burgum
- bestuurslid Stichting Iepenwacht Fryslân

Prof. dr. Fred Weerman (1957), lid Raad van Toezicht (tot september 2016), is tevens

- hoogleraar Nederlandse Taalkunde Universiteit van Amsterdam (UvA)
- voorzitter van de Afdeling Neerlandistiek van de UvA
- lid van de redactie van TNTL
- lid van de redactieraad van Nederlandse Taalkunde
- lid van de redactieraad van Taal en Tongval
- penningmeester van Meursault Volnay

10.2 Directeur-bestuurder

Dr. Hanno Brand (1959), directeur-bestuurder, is uit hoofde van zijn functie tevens

- lid curatorium Nordfriisk Instituut (Bredstedt, Duitsland)
- lid Wetenschappelijke Adviesraad Waddenacademie
- lid Stuurgroep University Campus Fryslân
- lid adviesraad MarHisData
- lid consortium Prize Papers
- lid van de Algemene Vergadering, het Bestuur en de Wetenschappelijke Raad NISE
- bestuurslid Vereniging voor Zeegeschiedenis
- lid stuurgroep Maritiem Platform
- lid Stuurgroep Lân fan Taal (KH 2018)
- lid stuurgroep Deltaplan Digitalisearring

- lid bestuur Stichting Nassau
- lid DOLCI (Directeuren overleg Leeuwarder Culturele Instellingen)
- lid Netwerk De Verbinding te Leeuwarden
- lid programmacommissie HOVO-Fryslân
- bestuurslid Wurkgroep Maritime Skiednis Fryske Akademy
- redactielid It Beaken

BIJLAGE 1:

Tabel wetenschappelijke en maatschappelijke indicatoren:

Wetenschappelijke kwaliteit			
1. Wetenschappelijke gerefereerde artikelen			
Verslagjaar	2014	2015	2016
Getal	23	12	25
2. Dissertaties			
Verslagjaar	2014	2015	2016
Getal	1	0	0
3. Hoofdstukken in boeken en bijdragen aan bundels (GW)			
Verslagjaar	2014	2015	2016
Getal	5	7	11
4. Boeken (GW)			
Verslagjaar	2014	2015	2016
Getal	4	4	5
5. Informatietechnologische producten (GW)			
Narratief	HISGIS Drenthe 1832 HISGIS Leiden 1832		
6. Gebruik van informatietechnologische producten (GW)			
Narratief			
7. Citaties (LW)			
Lijst met highly cited papers	Google Scholar: Attraction between words as a function of frequency and representational distance: words in the bilingual brain; AP Versloot, E Hoekstra, Linguistics; 3 keer geciteerd Three-verb clusters in Interference Frisian: a stochastic model over sequential syntactic input; E Hoekstra, A Versloot; Language and speech 59 (1), 43-58; 2 keer geciteerd Merger and reversal of the BÄREN and BEEREN vowels: The role of salience M Sloos; Studia Linguistica; 1 keer geciteerd A longitudinal bilingual frisian-dutch radio broadcast database designed for code-switching research: Hans Van de Velde, M Andringa, S Kingma, J Dijkstra, F. van der Kuip... - Proceedings of ..., 2016 - researchgate.net; 1 keer geciteerd		
8. Impactfactoren (LW)			
Percentage van aantal wetenschappelijke artikelen (zie bij 1)			

boven een gekozen drempelwaarde			
9. Prijs of erkenning			
Lijst met prijzen en erkenningen	geen		
10. Verworven subsidies en andere onderzoekfinanciering			
Tabel met externe inkomsten			
Maatschappelijke relevantie			
11. Bijdragen aan tijdschriften, dag- en weekbladen voor een niet-wetenschappelijk publiek			
Verslagjaar	2014	2015	2016
Getal	44	28	27
12. Product- of activiteitontwikkeling in samenwerking met niet-academische partners (GW)			
Narratief			
13. Optredens in media en/of nieuwsitems			
Verslagjaar	2014	2015	2016
Getal	26	17	37
14. Gerecenseerd worden in niet-wetenschappelijke media			
Verslagjaar	2014	2015	2016
Getal			
15. Onderzoek en advies in opdracht (LW) *Opmerking:* Kan ondergebracht worden bij 10.			
Narratief			
16. Maatschappelijke prijzen *Opmerking: Kan ondergebracht worden bij* 9.			
Narratief			
17. Subsidies voor kennisbenutting (LW) *Opmerking*: Kan ondergebracht worden bij 10.			
Narratief			
18. Cofinanciering door niet-academische (maatschappelijke) samenwerkingspartners *Opmerking*: Kan ondergebracht worden bij 10.			
Narratief			
Open Access			
19. Aantal open access publicaties (% open access publicaties: streefcijfer 80% in 2020)			
Verslagjaar	2014	2015	2016
Getal	7/23=30%	3/12=25%	17/27=63%

Bijlage 2: Voortgang lopend promotieonderzoek

Veranderingen in verbale inflectie in Modern Fries

Projectgroep: Anne Merkuur MA, prof. dr. Arjen Versloot (UvA, promotor), dr. Jan Don (UvA, co-promotor) en dr. Eric Hoekstra (FA, co-promotor)

Beschrijving: Anne Merkuur onderzoekt in dit door de voormalige UCF (huidige RuG/ Campus Fryslân) en UvA gefinancierde dissertatieproject (looptijd 2014-2018) veranderingen in de werkwoordsinflectie van het Fries. Het onderzoek is er enerzijds op gericht om een overzicht te bieden van de relevante veranderingen. Anderzijds wil het theorieën en verklaringen aandragen voor het al dan niet optreden van deze veranderingen en nagaan hoe deze zich verhouden tot taalkundige theorieën over taalverwerking en taalverandering. Op die manier ontstaat er meer inzicht in de organisatie van talige informatie in het brein, met name bij tweetaligen.
Het onderzoek is opgesplitst in twee casestudies. De eerste betreft de veranderende voltooid deelwoorden van de zwakke en sterke werkwoorden van klasse I (-*e* werkwoorden zoals *prate*), en de tweede betreft verschuivingen in de verbuiging van voltooide en onvoltooide verledentijdsvormen van de tweede klasse (-*je* werkwoorden zoals *wurkje*).

In 2016 stond het onderzoek in het teken van de theoretische analyse van de veranderende voltooid deelwoorden (case study I). Van dit deel van het onderzoek is onder andere een posterpresentatie gegeven op de International Morphology Meeting in Wenen, en een artikel geschreven dat inmiddels ingediend is voor publicatie in een themanummer van het tijdschrift *Morphology*.

Het eerste deel van het dissertatieproject is daarmee afgerond, en in 2017 zal Anne zich richten op veranderingen in de –*je* werkwoorden (case study II).

Taalbehoud en taalverlies in het Fries: een sociolinguïstisch profiel

Projectgroep: Nika Stefan MA, prof. dr. Arjen Versloot (UvA, promotor) en dr. Edwin Klinkenberg (co-promotor)

Beschrijving: Het onderzoek, begeleid door prof. dr. Arjen Versloot van de Universiteit van Amsterdam en dr. Edwin Klinkenberg van de Fryske Akademy, heeft als doel meer inzicht te geven in de verschillende soorten Fries die tegenwoordig worden gesproken en hoe ze correleren met sociologische, geografische en demografische variatie in de samenleving. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met het project Taal in Fryslân: De volgende generatie (het nieuwe taalsociologische survey, Fryske Akademy 2014-2017).

Het jaar 2016 stond in het teken van dataverwerking en –analyse, en van (voorbereiding van) in-depth interviews. Na de eerste (algemene) analyse van de talrijke resultaten van de online enquête, werd de focus verlegd naar concrete onderwerpen die betrekking hebben op de sprekers van het Fries, het gebruik van het Fries als spreektaal, maar ook methodologische kwesties, zoals de manier waarop een vraag wordt gesteld en wat dat

kan betekenen voor de uitkomsten van het onderzoek. Tevens werden de resultaten gepresenteerd op het Sociolinguistics Symposium 21 in Murcia (juni 2016).

Op basis van de resultaten van de online enquête werd een in-depth interview ontwikkeld. Dit interview bestaat uit sociologische en taalkundige vragen en is alleen bedoeld voor inwoners van Fryslân die (mondeling) het Fries beheersen. De opnames zijn begonnen in december 2016, voorafgegaan door een succesvolle pilot.

Resultaten:
Stefan, M. H., Klinkenberg, E. L., & Versloot, A. P. (2015). Frisian sociological language survey goes linguistic: Introduction to a new research component. In P. Boersma, H. Brand, & J. Spoelstra (Eds.), *Philologia Frisica Anno 2014: lêzings fan it tweintichster Frysk Filologekongres fan de Fryske Akademy op 10, 11 en 12 desimber 2014*. (pp. 240-257). Leeuwarden: Fryske Akademy; Afûk.

Stefan, M.H., Klinkenberg, E.L., Versloot, A.P. (in preparation). *L1 vs. L2, self-reported language proficiency and language use* [working title].
Stefan, M.H., Klinkenberg, E.L., Versloot, A.P. (in preparation). *The 'positive' effect of 'negative' questions* [working title].

Taalvitaliteit / Sociale Media
Het gebruik van Friese varianten op sociale media
Projectgroep: drs. Lysbeth Jongbloed-Faber, dr. Edwin Klinkenberg (co-promotor), dr. Hans Van de Velde (co-promotor) en prof. dr. Leonie Cornips (Universiteit Maastricht, promotor)

Beschrijving: Sociale media verbinden mensen, onafhankelijk van plaats en tijd, en nemen in onze dagelijkse communicatie een steeds belangrijker plaats in. Op het internet is de scheidslijn tussen het publieke en private domein vervaagd. Lokale kwesties kunnen, (on)bedoeld, nationale of wereldwijde aandacht trekken. De mogelijkheid om ook een niet-lokaal publiek aan te spreken bemoeilijkt de taalkeuze op sociale media aanzienlijk: het is gemakkelijker om een taal op het schoolplein te kiezen - waar men precies weet wie men aanspreekt - dan het schrijven van een bericht aan een ingebeeld publiek op Facebook. Het is derhalve erg interessant om het gebruik van Fries, dat voor de opkomst van sociale media voornamelijk gebruikt werd in gesproken communicatie, op sociale media te onderzoeken. Drs. Lysbeth Jongbloed-Faber zal de keuze voor Fries op sociale media onderzoeken door kwantitatief met kwalitatief onderzoek te combineren. Naast het analyseren van gegevens verkregen door middel van grootschalige kwantitatieve enquêtes, zal ze ook werkelijk taalgebruik op sociale media bestuderen en personen ondervragen over hun taalkeuzes op sociale media. Het onderzoeksvoorstel van drs. Lysbeth Jongbloed-Faber is inmiddels door de onderzoeksschool in Maastricht geaccepteerd.

Resultaten: Jongbloed-Faber, L., Van de Velde, H., Meer, C. van der & Klinkenberg, E.L. (2016). Language Use of Frisian Bilingual Teenagers on Social Media. *Treballs de Sociolingüística Catalana, 26* (2016), 27-54.

De Engelse Taalontwikkeling van Vloeiend en Niet-Vloeiend Tweetalige Jongvolwassenen
Projectgroep: drs. Mirjam Günther-van der Meij, dr. Edwin Klinkenberg (co-promotor), prof. dr. C.L.J. de Bot (RUG, promotor) en dr. W.M. Lowie (RUG, co-promotor)

Beschrijving: Onderzocht wordt of het voor vloeiend tweetaligen makkelijker is om een derde taal te leren dan voor niet-vloeiend tweetaligen. Twee groepen eerstejaars HAVO/VWO leerlingen - vloeiend Fries-Nederlands tweetaligen en niet-vloeiend Nederlands-Fries tweetaligen, woonachtig in Fryslân – zijn onderzocht op hun Engelse taalontwikkeling. Twee aspecten werden onderzocht: 1) de spreek- en schrijfvaardigheid in Fries, Nederlands en Engels en 2) de mentale processen die komen kijken bij de Engelse taalontwikkeling, gemeten met behulp van reactietijdexperimenten in de drie talen. Het doel van het onderzoek is om in kaart te brengen hoe de beheersing van de Engelse taal van Fries-Nederlandse en Nederlands-Friese jongvolwassenen zich gedurende het schooljaar ontwikkelt. Het afgelopen jaar stond in het teken van de analyse van de verzamelde data en het beschrijven hiervan. Er is gewerkt aan de transcriptie en codering van de spreekvaardigheidsdata waarvoor 600 spreektaken in de drie talen verzameld zijn. Het promotietraject is verlengd met enige maanden wegens zwangerschapsverlof en loopt nu in 2017 af.

Resultaten: In dit laatste onderzoeksjaar ging alle aandacht uit naar de analyse van de data en redactiewerkzaamheden van de dissertatie.

Tweetaligheid en cognitief voordeel
Projectgroep: Evelyn Bosma MA, prof. dr. Arjen Versloot (UvA, promotor), dr. Eric Hoekstra (co-promotor) en dr. Elma Blom (UU, co-promotor)

Beschrijving: Dit promotieonderzoek betreft de relatie tussen taal en cognitieve ontwikkeling bij tweetalige Fries-Nederlandse kinderen. Tweetaligheid kent een aantal negatieve en positieve effecten. De negatieve worden vaak breed uitgemeten, de positieve, zoals snellere verwerking van conflicterende informatie, blijven vaak onderbelicht. Er wordt gekeken of positieve effecten van tweetaligheid gevonden in andere populaties ook aanwezig zijn bij tweetalige Friese kinderen. Er wordt onder andere onderzocht of Fries-Nederlandse tweetalige kinderen zich beter kunnen focussen en een beter werkgeheugen hebben dan eentalige kinderen en in hoeverre de mate van tweetaligheid hierbij een rol speelt. Dit project wordt uitgevoerd parallel met een onderzoek onder immigrantenkinderen in de Randstad (NWO Vidi project 'Cognitive development in the context of emerging bilingualism: Cultural minority children in the Netherlands', geleid door dr. Elma Blom, UU). Hierdoor is vergelijking mogelijk met testgroepen met een ander cultureel profiel dan de Friese. In het voorjaar van 2016 vond het derde meetmoment plaats en zijn er 120 kinderen getest. De resultaten zijn gepresenteerd op de TABU-dag en de Dei fan de Fryske Taalkunde. Als populair-wetenschappelijk spreker was de promovenda te gast bij de Museum Universiteit Leeuwarden, de kennissessie over meertalig opvoeden van Bibliotheekservice Fryslân en

het congres van Stichting Lezen. Verder heeft ze gastcolleges gegeven aan studenten van de MA Neerlandistiek in Utrecht en de MA Multilingualism in Leeuwarden.

Resultaten:
Bosma, E., Blom, E., & Versloot, A. (2017). Language balance and cognitive advantages in Frisian-Dutch bilingual children. In F. Lauchlan & M. C. Parafita Couto (Eds.), B*ilingualism and Minority Languages in Europe: Current trends and developments.* Cambridge Scholars Publishing.

Bosma, E., Blom, E., Hoekstra, E., & Versloot, A. (2016). A longitudinal study on the gradual cognate facilitation effect in bilingual children's Frisian receptive vocabulary. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism.*

Middeleeuwse Agrarische Veenontginningen
Projectgroep: prof. dr. Hans Mol (FA/UL, promotor), prof. dr. Gilles de Langen (RUG, medepromotor), prof. dr. ir. Th Spek (RUG, medepromotor) en Dennis Worst (MA, BSc)

Beschrijving: Het door de UCF/CF gefinancierde onderzoek 'Agrarische veenontginningen' richt zich op de middeleeuwse agrarische veenontginningen in Zuidoost-Friesland tussen 1000 - 1400. Specifieke aandacht gaat uit naar de ontwikkeling van het natuurlijke landschap in relatie tot fasering en de ruimtelijke diversiteit van de agrarische veenontginningen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de ingebruikname van de veengronden en de daarmee samenhangende nederzettingsproblematiek. In 2016 werden de hoofdstukken 3 (de vroegmiddeleeuwse veenverbreiding) en 4 (chronologie en ruimtelijke diversiteit) uitgeschreven, en na verwerking van het commentaar van de promotores, voorlopig afgerond. Voorts werden de grondslagen gelegd voor hoofdstuk 5 (het laatste, over de organisatie en aansturing van de ontginningen), waartoe ook aanvullend archiefonderzoek is verricht. Voor al deze hoofdstukken geldt dat ze een aantal interessante nieuwe, vooral comparatieve inzichten bieden voor ons inzicht in het verloop en de opzet van de volmiddeleeuwse agrarische veenontginningen in Noord-Nederland in het algemeen. Als *spin off* konden vier kleine artikelen worden gepubliceerd en heeft de promovendus met twee papers aan even zovele conferenties deelgenomen. Voor de volledigheid kan gemeld worden dat hij verder nog vijf populariserende voordrachten heeft gehouden op bijeenkomsten van uiteenlopende aard.

Publicaties: D. Worst, 'Het kadaster 1832 als gidsfossiel voor het heden en verleden', web-artikel voor de blog *De Ayo-tún* van de Fryske Akademy, 12 januari 2016; D. Worst, 'De mythe van de Appelschaster Bosberg?', web-artikel voor de blog *De Ayo-tún* van de Fryske Akademy, 13 juni 2016; H. Bloemhoff en D. Worst, 'Riesberkaampe; echt een buurtschap, wakker een dörp', *De Ovend* 44,2 (2016) 3-10 R. Klooster en D. Worst, 'Oolde karkhoffies in Stellingwarf 4', *De Ovend*, 44, 3 (2016) 5-12.

Congresbijdragen: D. Worst, 'De eindeloze veenwildernis. Een globale reconstructie van het Laat-Holocene landschap in Zuidoost-Friesland', *Themamiddag van het Netwerk Historisch Cultuurlandschap*, Amersfoort, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 19 februari 2016; D. Worst, 'Genealogy of Dutch National Parks: landscape, ecology, politics', *International Planning History Conference, thema History - urbanism – resilience*, TU Delft, 20 juli 2016.

Een vergelijkende studie naar regionaal beleid in Europese plattelandsregio's (1975-2015)
Projectgroep: Bart Hoogeboom MA, dr. Marijn Molema (co-promotor) en prof. dr. Maarten Duijvendak (promotor, RuG)

Beschrijving: In oktober 2015 werd aangevangen met historisch vergelijkend onderzoek naar regionale ontwikkeling in Noordoost-Fryslân, het Meetjesland (België) en het Waldviertel (Oostenrijk). Doel van het onderzoek is meer inzicht in economische structuurveranderingen in kwetsbare plattelandsregio's en meer inzicht in beleidsvorming voor deze gebieden. Daarbij wordt de effectiviteit van maatregelen geëvalueerd. Op grond van dit onderzoek kunnen regionale overheden keuzes voor nieuw beleid maken. In 2016 werd het onderzoeksplan verfijnd door deelname aan seminars van onderzoeksschool het Posthumus Instituut in Utrecht en in Pisa. Daarnaast werd de maatschappelijke relevantie van het onderzoek gewaarborgd met de publicatie van een beleidsmonitor voor de regio Noordoost-Fryslân. Deze 2016 editie krijgt begin 2017 een vervolg als onderdeel van een studie van het ministerie van Binnenlandse Zaken naar regionaal economische samenwerking. In het komende jaar worden de eerste hoofdstukken van het proefschrift uitgewerkt en gepresenteerd op enkele conferenties, onder andere binnen het Regional Economic and Policy History netwerk. Dit onderzoeksnetwerk is mede vanuit de Fryske Akademy opgezet en wil onderzoek naar regionaal economische ontwikkeling vanuit historisch perspectief bevorderen. De looptijd van dit onderzoek is van 1 oktober 2015 t/m 30 september 2019.

Resultaat: Molema, M. en B. Hoogeboom, *Economische vitaliteitscan Noordoost-Fryslân 2016* (augustus 2016

Bijlage 3: Publicaties 2016

Publikaasjes Fryske Akademy 2016

Contribution to journal - Article

H. Bloemhoff

Riesberkaampe: echt een buurtschop, wakker een dörp
Bloemhoff, H. & Worst, D. Apr 2016 In : De Ovend: Stellingwarfs tiedschrift. 44, 2, p. 3-10 8 p.
Research output: Professional › Article

Blesdiekiger Grietien mit 't Stellingwarfs veur 't recht in 1901
Bloemhoff, H. Aug 2016 In : De Ovend: Stellingwarfs tiedschrift. 44, 4, p. 17-19 3 p.
Research output: Professional › Article

Over Stelling(s), Oosterstelling, Stellingers en Stellingwerf
Bloemhoff, H. Sep 2016 In : De Ovend: Stellingwarfs tiedschrift. 44, 5, p. 14-17 4 p.
Research output: Professional › Article

Evelyn Bosma

A longitudinal study on the gradual cognate facilitation effect in bilingual children's Frisian receptive vocabulary
Bosma, E., Blom, E., Hoekstra, E. & Versloot, A. P. 2016 In : International Journal of Bilingual Education and Bilingualism.
Research output: Scientific - peer-review › Article

The sooner the better? An investigation into the role of age of onset and its relation with transfer and exposure in bilingual Frisian-Dutch children
Blom, E. & Bosma, E. 2016 In : Journal of Child Language.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Hans Cools HCools@fryske-akademy.nl

Het bezoek van een Toscaans reisgezelschap aan Friese inboorlingen. Het daguitstapje van Cosimo de' Medici naar Stavoren en Molkwerum op 26 juni 16691
Cools, C. H. L. I. 2016 In : It Beaken. Tydskrift fan de Fryske Akademy. 77, 3-4, p. 124-138
Research output: Scientific - peer-review › Article

De gesneefde contrareformatie
Cools, C. H. L. I. Sep 2016 In : Historisch Tijdschrift Fryslân. 22, 5, p. 4-6 3 p.
Research output: Professional › Article

Tot profijt van de stad. Informele politieke participatie en geschenken in de heerlijkheid Diest (1499-1568)
Adriaens, M. & Cools, C. H. L. I. 2016 In : Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis. 13, 3, p. 77-107
Research output: Scientific - peer-review › Article

Sjoukje de Boer sdeboer2@fryske-akademy.nl

Bruggenbouwer tussen wetenschap en praktijk: De zuivelconsulent in Fryslân rond 1900
de Boer, S. Dec 2016 In : De Vrije Fries. 96, p. 145-161
Research output: Scientific - peer-review › Article

Gerbrich de Jong GdeJong@fryske-akademy.nl

Het Taalportaal: Een nieuwe wetenschappelijke grammatica voor het Nederlands en het Fries (en het Afrikaans).
van der Wouden, T. , Audring, J. , Bennis, H. J. , Beukema, F. , Booij, G. E. , Broekhuis, H. , Corver, N. , Cremers, C. , Dernison, R. , den Dikken, M. , Dyk, S. , Gussenhoven, C. , de Haan, G. , van Heuven, V. , Hoekstra, E. , Hoekstra, J. , Hoogeveen, B. , de Jong, G. A. , Keizer, E. , Kirstein, A. & 12 others Köhnlein, B., Landsbergen, F., Linke, K., Van Oostendorp, M., Ouddeken, N. Y., Sebregts, K., Tiberius, C., Versloot, A. P., Visser, W., Vos, R., de Vries, G. R. & Weening, J. G. 2016 In : Nederlandse Taalkunde. 21, 1, p. 157 168 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Truus de Vries

Het Taalportaal: Een nieuwe wetenschappelijke grammatica voor het Nederlands en het Fries (en het Afrikaans).
van der Wouden, T. , Audring, J. , Bennis, H. J. , Beukema, F. , Booij, G. E. , Broekhuis, H. , Corver, N. , Cremers, C. , Dernison, R. , den Dikken, M. , Dyk, S. , Gussenhoven, C. , de Haan, G. , van Heuven, V. , Hoekstra, E. , Hoekstra, J. , Hoogeveen, B. , de Jong, G. A. , Keizer, E. , Kirstein, A. & 12 others Köhnlein, B., Landsbergen, F., Linke, K., Van Oostendorp, M., Ouddeken, N. Y., Sebregts, K., Tiberius, C., Versloot, A. P., Visser, W., Vos, R., de Vries, G. R. & Weening, J. G. 2016 In : Nederlandse Taalkunde. 21, 1, p. 157 168 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

J.E. Dijkstra

The role of majority and minority language input in the early development of a bilingual vocabulary
Dijkstra, J. E., Kuiken, F., Jorna, R. J. & Klinkenberg, E. L. 2016 In : Bilingualism: Language and Cognition. 19, 1, p. 191-205
Research output: Scientific - peer-review › Article

S. Dyk

Het Taalportaal: Een nieuwe wetenschappelijke grammatica voor het Nederlands en het Fries (en het Afrikaans).
van der Wouden, T. , Audring, J. , Bennis, H. J. , Beukema, F. , Booij, G. E. , Broekhuis, H. , Corver, N. , Cremers, C. , Dernison, R. , den Dikken, M. , Dyk, S. , Gussenhoven, C. , de Haan, G. , van Heuven, V. , Hoekstra, E. , Hoekstra, J. , Hoogeveen, B. , de Jong, G. A. , Keizer, E. , Kirstein, A. & 12 others Köhnlein, B., Landsbergen, F., Linke, K., Van Oostendorp, M., Ouddeken, N. Y., Sebregts, K., Tiberius, C., Versloot, A. P., Visser, W., Vos, R., de Vries, G. R. & Weening, J. G. 2016 In : Nederlandse Taalkunde. 21, 1, p. 157 168 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

A. Dykstra

Het Fries op Google Translate
Dykstra, A.2016In : Nieuwsbrief Stichting Taalverdediging. Voor herstel en behoud van het Nederlands.p. 11-111 p.
Research output: Professional › Article

E. Hoekstra

Bildts as a mixed language
van Sluis, P., Hoekstra, E. & Van de Velde, H. 04 Oct 2016 In : International Journal of the Sociology of Language. 2016, 242, p. 59-80 21 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Het Taalportaal: Een nieuwe wetenschappelijke grammatica voor het Nederlands en het Fries (en het Afrikaans).
van der Wouden, T. , Audring, J. , Bennis, H. J. , Beukema, F. , Booij, G. E. , Broekhuis, H. , Corver, N. , Cremers, C. , Dernison, R. , den Dikken, M. , Dyk, S. , Gussenhoven, C. , de Haan, G. , van Heuven, V. , Hoekstra, E. , Hoekstra, J. , Hoogeveen, B. , de Jong, G. A. , Keizer, E. , Kirstein, A. & 12 others Köhnlein, B., Landsbergen, F., Linke, K., Van Oostendorp, M., Ouddeken, N. Y., Sebregts, K., Tiberius, C., Versloot, A. P., Visser, W., Vos, R., de Vries, G. R. & Weening, J. G. 2016 In : Nederlandse Taalkunde. 21, 1, p. 157 168 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Attraction between words as a function of frequency and representational distance: words in the bilingual brain
Hoekstra, E. & Versloot, A. P. 2016 In : Linguistics. 54, 6, p. 1223-1240 18 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

A historical note on the (in)declinable relative pronoun and its syntactic functions
Hoekstra, E. Aug 2016 In : It Beaken. Tydskrift fan de Fryske Akademy. 77, 3/4 (2015), p. 165-174
Research output: Scientific - peer-review › Article

Fryske Letterkunde op de Akademy?
Hoekstra, E.26 Sep 2016In : De Moanne: algemien-kultureel opinyblêd.
Research output: Popularizing › Article

Wêr moat it hinne mei de stúdzje fan de Fryske literatuer?
Hoekstra, E. & Salverda, R. 06 Oct 2016 In : Friesch Dagblad. p. 26
Research output: Popularizing › Article

Wat ontbreekt er nog?
Hoekstra, E.Nov 2016In : Stadsblad Liwwadders.p. 10-10
Research output: Popularizing › Article

It Nut fan Oersettingen, Twatalichheid en Literatuer
Hoekstra, E. 05 Nov 2016 In : Friesch Dagblad. 2016, 11-05, p. 11-11 1 p.
Research output: Popularizing › Article

Douwe Kalma en de oersetting fan de "Sonnetten" fan William Shakespeare
Hoekstra, E.Dec 2016In : Nij Frisia. Tydskrift foar Fryske Striid en Skriftekennisse.p. 91-966 p.
Research output: Professional › Article

Psy-fi, Groene Ster of Hoornse Plas
Hoekstra, E.Sep 2016In : Stadsblad Liwwadders.p. 10-101 p.
Research output: Popularizing › Article

Tinder internet dating: ONS of WIJ
Hoekstra, E.Dec 2016In : Stadsblad Liwwadders.p. 10-101 p.
Research output: Popularizing › Article

A longitudinal study on the gradual cognate facilitation effect in bilingual children's Frisian receptive vocabulary
Bosma, E., Blom, E., Hoekstra, E. & Versloot, A. P. 2016 In : International Journal of Bilingual Education and Bilingualism.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Bart Hoogeboom bhoogeboom@fryske-akademy.nl

De lange weg naar krimp. Anderhalve eeuw ontvolking in oostelijk Friesland
Hoogeboom, B. 2016 In : It Beaken. Tydskrift fan de Fryske Akademy. 76 (2014), 4, p. 311-338
Research output: Scientific - peer-review › Article

Lysbeth Jongbloed-Faber ljongbloed@fryske-akademy.nl

Language Use of Frisian Bilingual Teenagers on Social Media
Jongbloed-Faber, L., Van de Velde, H., van der Meer, C. & Klinkenberg, E. L. 2016 In : Treballs de Sociolingüística Catalana. 2016, 26, p. 27-54 28 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

R.J. Jorna

The role of majority and minority language input in the early development of a bilingual vocabulary
Dijkstra, J. E., Kuiken, F., Jorna, R. J. & Klinkenberg, E. L. 2016 In : Bilingualism: Language and Cognition. 19, 1, p. 191-205
Research output: Scientific - peer-review › Article

E.L. Klinkenberg

Language Use of Frisian Bilingual Teenagers on Social Media
Jongbloed-Faber, L., Van de Velde, H., van der Meer, C. & Klinkenberg, E. L. 2016 In : Treballs de Sociolingüística Catalana. 2016, 26, p. 27-54 28 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

The role of majority and minority language input in the early development of a bilingual vocabulary
Dijkstra, J. E., Kuiken, F., Jorna, R. J. & Klinkenberg, E. L. 2016 In : Bilingualism: Language and Cognition. 19, 1, p. 191-205
Research output: Scientific - peer-review › Article

J.A. Mol

Een paar kanttekeningen bij het eerste deel van de middeleeuwse geschiedenis van Limburg
Mol, J. A. 2016 In : Jaarboek van Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap. 151, 2015, p. 306-312 7 p.
Research output: Professional › Article

The Knight Brothers from the Low Countries in the Conflict between the Westphalians and the Rhinelanders in the Livonian Branch of the Teutonic Order
Mol, J. A. 2016 In : Ordines Militares. Yearbook for the Study of the Military Orders. 20, 2015, p. 123-144 22 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Marijn Molema m.molema@fryske-akademy.nl

Aanjagers van de Friese kenniseconomie
Plantinga, R., Ybema, J. & Molema, A. M. Sep 2016 In : Historisch Tijdschrift Fryslân. 22, 5, p. 22-25 4 p.
Research output: Professional › Article

Lessons learned. Organizing knowledge in the Friesian dairy cluster, 1885-1904
Molema, A. M. Dec 2016 In : Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis. 13, 4, p. 69-92 24 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Langman gaf regionale groei de statuur van de Deltawerken
Molema, A. M.12 Aug 2016In : Friesch Dagblad.p. 101 p.
Research output: Popularizing › Article

Introduction: Agribusiness clusters in Europe, 19th and 20th centuries
Molema, A. M., Segers, Y. & Karel, E. Dec 2016 In : Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis. 13, 4, p. 1-16 16 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Agrarische bedrijfsveranderingen 1955-1980. Enkele observaties uit een oral history-project
Molema, A. M. & de Haan, B. Dec 2016 In : De Vrije Fries. 96, p. 163-176
Research output: Scientific - peer-review › Article

Inleiding themagedeelte. Kennisontwikkeling in de moderne bedrijfsgeschiedenis van Fryslân
Molema, A. M. Dec 2016 In : De Vrije Fries. 96, p. 121-126
Research output: Scientific - peer-review › Article

The role of religion in the Dutch Scout Movement (1911-1973)
Molema, A. M. & Mennen, K. Dec 2016 In : Revue d'histoire ecclésiastique. 111, 3-4, p. 630-657 28 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

J.A. Nijdam

Familievetes: patronen van wraak en verzoening
Nijdam, J. A. 2016 In : Gen. Tijdschrift voor familiegeschiedenis. 22, 1, p. 32-37 6 p.
Research output: Popularizing › Article

Ronald Plantinga rplantinga@fryske-akademy.nl

Aanjagers van de Friese kenniseconomie
Plantinga, R., Ybema, J. & Molema, A. M. Sep 2016 In : Historisch Tijdschrift Fryslân. 22, 5, p. 22-25 4 p.
Research output: Professional › Article

Een opleiding van formaat: Een beeldverhaal over de Bolswarder zuivelschool (ca. 1880-1996)
Plantinga, R. Dec 2016 In : De Vrije Fries. 96, p. 145-161
Research output: Scientific - peer-review › Article

Mark Raat mraat@fryske-akademy.nl

Friesland en de landelijke invoering van huisnummers in 1806: Sleutels tot het verkrijgen, lokaliseren en integreren van historische bewonersinformatie
Raat, M. 16 Dec 2016 In : De Vrije Fries. 96, p. 39-60
Research output: Scientific - peer-review › Article

R. Salverda

Digital Humanities for Low Countries Culture
Salverda, R. 2016 In : The Low Countries. 24, p. 274-283
Research output: Scientific - peer-review › Article

Linguistic Justice and Endangered Languages
Salverda, R. 2016 In : European and Regional Studies. 9, p. 39-47
Research output: Scientific - peer-review › Article

Wêr moat it hinne mei de stúdzje fan de Fryske literatuer?
Hoekstra, E. & Salverda, R. 06 Oct 2016 In : Friesch Dagblad. p. 26
Research output: Popularizing › Article

Marjoleine Sloos msloos@fryske-akademy.nl

Ongoing Dispersion of Austrian Standard German Front Vowels: A Sociolinguistic Study
Sloos, M. & Neijmeijer, M. Mar 2016 In : Athens Journal of Philology. 3, 1, p. 7-22
Research output: Scientific - peer-review › Article

F.J. van der Kuip

As-ferlikingen as konstruksjes
van der Kuip, F. J. 2016 In : Us Wurk. Tydskrift foar frisistyk. 65, 1-2, p. 40-56 17 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

C. van der Meer

Language Use of Frisian Bilingual Teenagers on Social Media
Jongbloed-Faber, L., Van de Velde, H., van der Meer, C. & Klinkenberg, E. L. 2016 In : Treballs de Sociolingüística Catalana. 2016, 26, p. 27-54 28 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Peter van der Meer

Grensoverschrijdende geschiedbeoefening
van der Meer, P. L. G. Jul 2016 In : Historisch Tijdschrift Fryslân. 21, 6, p. 22-22 1 p.
Research output: Professional › Article

H. Van de Velde hvandevelde@fryske-akademy.nl

Bildts as a mixed language
van Sluis, P., Hoekstra, E. & Van de Velde, H. 04 Oct 2016 In : International Journal of the Sociology of Language. 2016, 242, p. 59-80 21 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Hetzelfde, maar toch anders: Regionale variatie binnen het Standaardnederlands
Van de Velde, H. 2016 In : Onze Taal. 85, 2/3, p. 10-11 2 p.
Research output: Popularizing › Article

Tijd voor een nieuw Fries taalbeleid
Van de Velde, H.18 Jun 2016In : Leeuwarder Courant.
Research output: Professional › Article

Language Use of Frisian Bilingual Teenagers on Social Media
Jongbloed-Faber, L., Van de Velde, H., van der Meer, C. & Klinkenberg, E. L. 2016 In : Treballs de Sociolingüística Catalana. 2016, 26, p. 27-54 28 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Paulus van Sluis pvsluis@fryske-akademy.nl

Bildts as a mixed language
van Sluis, P., Hoekstra, E. & Van de Velde, H. 04 Oct 2016 In : International Journal of the Sociology of Language. 2016, 242, p. 59-80 21 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

A.P. Versloot

Het Taalportaal: Een nieuwe wetenschappelijke grammatica voor het Nederlands en het Fries (en het Afrikaans).
van der Wouden, T. , Audring, J. , Bennis, H. J. , Beukema, F. , Booij, G. E. , Broekhuis, H. , Corver, N. , Cremers, C. , Dernison, R. , den Dikken, M. , Dyk, S. , Gussenhoven, C. , de Haan, G. , van Heuven, V. , Hoekstra, E. , Hoekstra, J. , Hoogeveen, B. , de Jong, G. A. , Keizer, E. , Kirstein, A. & 12 others Köhnlein, B., Landsbergen, F., Linke, K., Van Oostendorp, M., Ouddeken, N. Y., Sebregts, K., Tiberius, C., Versloot, A. P., Visser, W., Vos, R., de Vries, G. R. & Weening, J. G. 2016 In : Nederlandse Taalkunde. 21, 1, p. 157 168 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Attraction between words as a function of frequency and representational distance: words in the bilingual brain
Hoekstra, E. & Versloot, A. P. 2016 In : Linguistics. 54, 6, p. 1223-1240 18 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

A longitudinal study on the gradual cognate facilitation effect in bilingual children's Frisian receptive vocabulary
Bosma, E., Blom, E., Hoekstra, E. & Versloot, A. P. 2016 In : International Journal of Bilingual Education and Bilingualism.
Research output: Scientific - peer-review › Article

W. Visser

Y-nammen tusken flaai- en ferlytsingsnammen
Visser, W. Dec 2016 In : Us Wurk. Tydskrift foar frisistyk. 65, 3-4, p. 91-145 55 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Het Taalportaal: Een nieuwe wetenschappelijke grammatica voor het Nederlands en het Fries (en het Afrikaans).
van der Wouden, T. , Audring, J. , Bennis, H. J. , Beukema, F. , Booij, G. E. , Broekhuis, H. , Corver, N. , Cremers, C. , Dernison, R. , den Dikken, M. , Dyk, S. , Gussenhoven, C. , de Haan, G. , van Heuven, V. , Hoekstra, E. , Hoekstra, J. , Hoogeveen, B. , de Jong, G. A. , Keizer, E. , Kirstein, A. & 12 others Köhnlein, B., Landsbergen, F., Linke, K., Van Oostendorp, M., Ouddeken, N. Y., Sebregts, K., Tiberius, C., Versloot, A. P., Visser, W., Vos, R., de Vries, G. R. & Weening, J. G. 2016 In : Nederlandse Taalkunde. 21, 1, p. 157 168 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Oebele Vries ovries@fryske-akademy.nl

Van Swichum naar het Binnenhof. De grafstenen van Bernardus Bucho Aytta en Tjaard Elgersma herontdekt
Vries, O. Dec 2016 In : Alde Fryske tsjerken. 15, p. 23-25 3 p.
Research output: Professional › Article

J.G. Weening

Het Taalportaal: Een nieuwe wetenschappelijke grammatica voor het Nederlands en het Fries (en het Afrikaans).
van der Wouden, T. , Audring, J. , Bennis, H. J. , Beukema, F. , Booij, G. E. , Broekhuis, H. , Corver, N. , Cremers, C. , Dernison, R. , den Dikken, M. , Dyk, S. , Gussenhoven, C. , de Haan, G. , van Heuven, V. , Hoekstra, E. , Hoekstra, J. , Hoogeveen, B. , de Jong, G. A. , Keizer, E. , Kirstein, A. & 12 others Köhnlein, B., Landsbergen, F., Linke, K., Van Oostendorp, M., Ouddeken, N. Y., Sebregts, K., Tiberius, C., Versloot, A. P., Visser, W., Vos, R., de Vries, G. R. & Weening, J. G. 2016 In : Nederlandse Taalkunde. 21, 1, p. 157 168 p.
Research output: Scientific - peer-review › Article

Dennis Worst

Oolde karkhoffies in Stellingwarf 4. Else
Klooster, R. & Worst, D. 01 Jun 2016 In : De Ovend: Stellingwarfs tiedschrift. 44, 3, p. 5-12 8 p.
Research output: Professional › Article

Riesberkaampe: echt een buurtschop, wakker een dörp
Bloemhoff, H. & Worst, D. Apr 2016 In : De Ovend: Stellingwarfs tiedschrift. 44, 2, p. 3-10 8 p.
Research output: Professional › Article

Jan Ybema j.ybema@fryske-akademy.nl

Is mijn werk als wetenschapper wel nuttig genoeg?
Ybema, J.11 Jun 2016In : Friesch Dagblad.p. 201 p.
Research output: Popularizing › Article

Trochleare en omstean leare: Yndividu en modernisearring yn de Fryske suvel (1955-1980)
Ybema, J. Dec 2016 In : De Vrije Fries. 96, p. 177-197
Research output: Scientific - peer-review › Article

Aanjagers van de Friese kenniseconomie
Plantinga, R., Ybema, J. & Molema, A. M. Sep 2016 In : Historisch Tijdschrift Fryslân. 22, 5, p. 22-25 4 p.
Research output: Professional › Article

Contribution to journal - Book/Film/Article review

Hans Cools HCools@fryske-akademy.nl

[Review of: A.J. Rinzema and L. van Beek in collaboration with D.E.H. de Boer and C.W. Zwart, Sicke Benninge en zijn kroniek. Een Groninger burger over opkomst en verval in zijn stad rond 1500, The Hague (Huygens ING), 2014, 340 pp. (ISBN 978 90 5216 000 9)]
Cools, C. H. L. I. 31 Dec 2016 In : The Medieval Low Countries. An Annual Review. 3, p. 285-287
Research output: Scientific › Book/Film/Article review

S. Dyk

[Review of: Philologia Frisica anno 2012.Lêzings fan it njoggentjinde Frysk Filologekongres fan de Fryske Akademy op 13, 14 en 15 juny 2012. (Fryske Akademy, 2014)]
Dyk, S. 2016 In : Us Wurk. Tydskrift foar frisistyk. 64, 3-4, p. 191-195 5 p.
Research output: Scientific › Book/Film/Article review

Anne Merkuur amerkuur@fryske-akademy.nl

Review of [Oscar Strik: Modelling Analogical Change. A History of Swedish and Frisian Verb Inflection; (dissertation Groningen, 2015)]
Merkuur, A. A. Dec 2016 In : Us Wurk. Tydskrift foar frisistyk. 68, 3-4, p. 190-193
Research output: Scientific › Book/Film/Article review

J.A. Nijdam

[Review of: Rolf H. Bremmer Jr., Stephen Laker and Oebele Vries (eds.), Directions for Old Frisian Philology. Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik 73 / Estrikken 96 (Amsterdam / New York 2014).]
Nijdam, J. A. 2016 In : Us Wurk. Tydskrift foar frisistyk. 65, 1-2
Research output: Scientific › Book/Film/Article review

Beart Oosterhaven

Tsien bysûndere bibelske balladen [Review of: Roel Slofstra (2015) In spyltuech bin ik (CD) en De Skepping (CD).]
Oosterhaven, B.19 Mar 2016In : Ensafh.
Research output: Popularizing › Book/Film/Article review

Twa utersten [Review of: Jacob Laverman (2016) De lady en de boerenlul (CD) en Brandewyn (2016) Fammen Fantastiko (CD).]
Oosterhaven, B.24 May 2016In : Ensafh.
Research output: Popularizing › Book/Film/Article review

R. Salverda

'Dutch and other languages in 17th century Britain and the Dutch Republic'[= Review of two monographs by Christopher Joby: (i) The Multilingualism of Constantijn Huygens (1596-1687). Amsterdam: AUP, 2014; and (ii) The Dutch Language in Britain (1550-1702). Leiden: Brill, 2015].
Salverda, R. 2016 In : The Low Countries. 24, p. 290-291
Research output: Scientific › Book/Film/Article review

Onderhoudsmonteurs van het literaire systeem. 250 jaar Maatschappij Nederlandse Letterkunde: [Review van het gedenkboek van de Maatschappij]
Salverda, R. Nov 2016 In : Ons Erfdeel : Vlaams-Nederlands Cultureel tijdschrift. 59, 4, p. 160-161
Research output: Scientific › Book/Film/Article review

F.J. van der Kuip

Bespreking van Rik Schutz en Ludo Permentier, Met zoveel woorden. Gids voor trefzeker taalgebruik (2016)
van der Kuip, F. J.2016In : Trefwoord.jaargang 2016
Research output: Scientific › Book/Film/Article review

Jan Ybema j.ybema@fryske-akademy.nl

[Besprek] A.T. Popkema, L. Folkertsma, R. Veenbaas en A. Riemersma (red.), Wittenskip en Beweging. Skôgings oer wurk en stribjen fan prof. dr. Tony Feitsma.
Ybema, J. Aug 2016 In : Us Wurk. Tydskrift foar frisistyk. 65, 1-2, p. 78-81 4 p., 930
Research output: Scientific › Book/Film/Article review

Contribution to journal - Special issue (editorship)

Marijn Molema m.molema@fryske-akademy.nl

Agribusiness clusters in Europe, 19th and 20th centuries
Molema, A. M., Segers, Y. & Karel, E. 2016 In : Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis. 13, 4
Research output: Scientific › Special issue (editorship)

Themagedeelte: Kennisontwikkeling in de moderne bedrijfsgeschiedenis van Fryslan
Molema, A. M.Dec 2016In : De Vrije Fries.p. 121-198
Research output: Scientific › Special issue (editorship)

Contribution to Book/Report types - Chapter

R.H. Bremmer jr.

Codifying the Law: Frisian Legal Manuscripts around 1300
Bremmer jr., R. H. 2016 *Vernacular Books in the Middle Ages.* Kwakkel, E. (ed.). Leiden: Leiden University Press, (Studies in Medieval and Renaissance Book Culture)
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

Hans Cools HCools@fryske-akademy.nl

De Orde van het Gulden Vlies. Van haar ontstaan tot het vertrek van de Habsburgse vorsten uit de Nederlanden (1430-1559)
Cools, C. H. L. I. 2016 *We hebben jullie nooit gemogen. V.A.C. 2015 der dispuut "Het Gulden Vlies": VII Lustrum Almanak 2015.* Rotterdam, p. 42-47
Research output: Professional › Chapter

Tussen Grote Kerkstraat en Prinsentuin
Cools, C. H. L. I. 09 Sep 2016 *Fryske Akademy. Drie eeuwen bouwgeschiedenis.* Cools, H. (ed.). Fryske Akademy, p. 17-23 (Fryske Akademy; vol. 1096)
Research output: Scientific › Chapter

Tusken Grutte Tsjerkstrjitte en Prinsetún
Cools, C. H. L. I. 09 Sep 2016 *Fryske Akademy. Trije iuwen bouskiednis.* Cools, H. (ed.). Fryske Akademy, p. 17-23 (Fryske Akademy; vol. 1096)
Research output: Scientific › Chapter

Between Grote Kerkstraat and Prinsentuin
Cools, C. H. L. I. 09 Sep 2016 *Fryske Akademy. Three hundred years building history.* Cools, H. (ed.). Fryske Akademy, p. 17-23 (Fryske Akademy; vol. 1096)
Research output: Scientific › Chapter

Europe-America-Utopia. Visions of an ideal world
Cools, C. H. L. I. Dec 2016 *In search of Utopia. Art and Science in the Era of Thomas More.* Van der Stock, J. (ed.). Amsterdam: Amsterdam University Press, p. 21-28 8 p.
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

Europa – Utopia. Visioenen van een ideale wereld in de zestiende eeuw
Cools, C. H. L. I. Nov 2016 *Op zoek naar Utopia.* Van der Stock, J. (ed.). Amsterdam: Amsterdam University Press, p. 21-28 8 p.
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

T. de Graaf

Maintenance and Revitalization of Endangered Archives and Languages in the Russian Federation
de Graaf, T. 2016 *Equally Diverse: Comparing Language and Culture Minorities in the Russian Federation and the Europe Union.* Toivanen, R. & Saarikivi, J. (eds.). Poga Language Survival Network
Research output: Scientific › Chapter

Gilles de Langen gdelangen@fryske-akademy.nl

Terpenbouw en dorpsvorming in het Friese kustgebied tussen Vlie en Eems in de volle middeleeuwen
Mol, J. A. & de Langen, G. 2016 *Van Wierhuizen tot Achlum. Honderd jaar archeologisch onderzoek in terpen en wierden.* Nieuwhof, A. (ed.). Groningen, p. 99-128 30 p. 6. (Jaarverslagen van de Vereniging voor Terpenonderzoek; vol. 98)
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

P. Duijff

Making the Dictionary of the Frisian Language available in the Dutch historical dictionary portal
Sijens, H., Duijff, P., Depuydt, K. & de Does, J. 01 Dec 2016 *CLARIN in the Low Countries: Introduction.* Odijk, J. & van Hessen, A. (eds.). 13
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

The Standardisation Process of Frisian: A Word List as a Result
Duijff, P. 15 Nov 2016 *Prescription and Tradition in Language: Establishing Standards across Time and Space.* Tieken-Boon van Ostade, I. & Piercy, C. (eds.). Bristol/Blue Ridge Summit: Multilingual Matters, p. 532-549 21. (Multilingual Matters; no. 165)
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

A. Dykstra

Dictionary Portals
Sijens, H., Dykstra, A. & Boelhouwer, B. 01 Dec 2016 *The Routledge Handbook of Lexicography.* Fuertes-Olivera, P. A. (ed.). Routledge, 49
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

J.A. Mol

Terpenbouw en dorpsvorming in het Friese kustgebied tussen Vlie en Eems in de volle middeleeuwen
Mol, J. A. & de Langen, G. 2016 *Van Wierhuizen tot Achlum. Honderd jaar archeologisch onderzoek in terpen en wierden.* Nieuwhof, A. (ed.). Groningen, p. 99-128 30 p. 6. (Jaarverslagen van de Vereniging voor Terpenonderzoek; vol. 98)
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

Marijn Molema m.molema@fryske-akademy.nl

Harmony and Discord in Planning: A comparative history of post-war welfare policies in a Dutch-German border region
Molema, A. M. 2016 *Discord & Consensus in the Low Countries, 1700-2000.* Fenoulhet, J., Quist, G. & Tiedau, U. (eds.). London: UCL Press, p. 151-168
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

J.A. Nijdam

A comparison of the injury tariffs in the early Kentish and the Frisian law codes
Nijdam, J. A. Sep 2016 *Frisians and their North Sea Neighbours .* Hines, J. & IJssennagger, N. (eds.). Boydell
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

Redbad, the Once and Future King of the Frisians
Nijdam, J. A. & Knottnerus, O. 05 Dec 2016 *Northern Myths, Modern Identities .* Baar, M. & Halink, S. (eds.). Brill
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

Jelte Olthof j.olthof@fryske-akademy.nl

Sowing the Seeds of War: Conflict, Conciliatory Rhetoric, and the Legacy of Jefferson's Empire of Liberty in the Missouri Compromise Debate
Olthof, J. 22 Apr 2016 *America: War, Conflict, Justice.* Gilroy, A. & Messmer, M. (eds.). Heidelberg: Universitätsverlag Winter, p. 81-98 (European Views of the United States; vol. 8)
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

R. Salverda

'Beyond a Bridge Too Far': the aftermath of the Battle of Arnhem (1944) and its impact on civilian life
Salverda, R. 2016 *Consensus and Discord in the Low Countries, 1800-2000.* Fenoulhet, J., Quist, G. & Tiedau, U. (eds.). London: UCL Press, p. 102-117
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

H. Sijens

Dictionary Portals
Sijens, H., Dykstra, A. & Boelhouwer, B. 01 Dec 2016 *The Routledge Handbook of Lexicography.* Fuertes-Olivera, P. A. (ed.). Routledge, 49
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

Making the Dictionary of the Frisian Language available in the Dutch historical dictionary portal
Sijens, H., Duijff, P., Depuydt, K. & de Does, J. 01 Dec 2016 *CLARIN in the Low Countries: Introduction.* Odijk, J. & van Hessen, A. (eds.). 13
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

Rombert Stapel

Priest-brethren in the Utrecht bailiwick, their superiors and their ties to the community
Stapel, R. J. 2016 *Priester im Deutschen Orden: Vorträge der Tagung der Internationalen Historischen Kommission zur Erforschung des Deutschen Ordens in Wien 2012.* Arnold, U. (ed.). Weimar: VDG, Verlag und Datenbank für Geisteswissenschaften, p. 61-73 (Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens; vol. 77)
Research output: Scientific › Chapter

Oebele Vries ovries@fryske-akademy.nl

Landstände ohne Landesherrschaft. Die Herausbildung der Landstände in Westfriesland im 15. Jahrhundert
Vries, O. 2016 *550 Jahre Grafschaft Ostfriesland und die Herausbildung der Ostfriesischen Landstände .* Wessels, P. (ed.). Ostfriesische Landschaft, p. 30-39
Research output: Scientific - peer-review › Chapter

Contribution to Book/Report types - Entry for encyclopedia/dictionary

H. Bloemhoff

34 lemmata voornamelijk op het gebied van de Stellingwerver taal en literatuur
Bloemhoff, H. 2016 *Nieuwe Encyclopedie van Fryslân.* Schroor, M. (ed.).
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

A.J. Brand

10 lemmata op het gebied van de Middeleeuwse geschiedenis
Brand, A. J. 2016 *Nieuwe Encyclopedie van Fryslân.* Schroor, M. (ed.).
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

Truus de Vries

Frisian suffixation
Weening, J. G., Dyk, S. & de Vries, T. 2016 *Taalportaal.org.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

Frisian prefixation
Weening, J. G., Dyk, S. & de Vries, T. 2016 *Taalportaal.org.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

S. Dyk

Frisian suffixation
Weening, J. G., Dyk, S. & de Vries, T. 2016 *Taalportaal.org.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

Frisian prefixation
Weening, J. G., Dyk, S. & de Vries, T. 2016 *Taalportaal.org.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

A. Dykstra

The Lexicography of Frisian
Dykstra, A. 2016 *Handbook of Lexis and Lexicography.* Hanks, P. & De Schryver, G-M. (eds.). New York / Philidelphia: Springer
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

E. Hoekstra

Ongeveer 75 lemmata waarin Friese dichters (en hun poëzie) uit de 20e eeuw worden gekarakteriseerd.
Hoekstra, E.2016*Nieuwe Encyclopedie van Fryslân.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

J.A. Mol

135 lemmata over de middeleeuwse geschiedenis van Fryslân
Mol, J. A. 2016 *Nieuwe encyclopedie van Fryslân.* Schroor, M. (ed.). Gorredijk: Bornmeer, Vol. I-IV
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

J.A. Nijdam

65 lemmata op het gebied van de vroege middeleeuwen en het Oudfriese recht
Nijdam, J. A. 2016 *Nieuwe Encyclopedie van Fryslân.* Schroor, M. (ed.).
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

Beart Oosterhaven

Meer dan 100 lemmata op het gebied van de Friestalige muziek en de lichte muziek in/uit Friesland
Oosterhaven, B. 2016 *Nieuwe Encyclopedie van Fryslân.* Schroor, M. (ed.).
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

W. Visser

Word stress in Frisian
Weening, J. G. & Visser, W. Apr 2016 *Taalportaal.org.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

Oebele Vries ovries@fryske-akademy.nl

43 lemmata op het gebied van de Friese geschiedenis, in het bijzonder de rechtsgeschiedenis
Vries, O. 2016 *Nieuwe Encyclopedie van Fryslân.* Schroor, M. (ed.).
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

J.G. Weening

Word stress in Frisian
Weening, J. G. & Visser, W. Apr 2016 *Taalportaal.org.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

Frisian suffixation
Weening, J. G., Dyk, S. & de Vries, T. 2016 *Taalportaal.org.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

Frisian prefixation
Weening, J. G., Dyk, S. & de Vries, T. 2016 *Taalportaal.org.*
Research output: Scientific › Entry for encyclopedia/dictionary

Contribution to Book/Report types - Conference contribution

Maaike Andringa mandringa@fryske-akademy.nl

A Longitudinal Bilingual Frisian-Dutch Radio Broadcast Database Designed for Code-switching Research
Yilmaz, E., Andringa, M., Kingma, S., Dijkstra, J. E., van der Kuip, F. J., Van de Velde, H., Kampstra, F., Algra, J., van den Heuvel, H. & van Leeuwen, D. May 2016 *Proceedings LREC.* p. 4666-4669 4 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

J.E. Dijkstra

Open Source Speech and Language Resources for Frisian
Yilmaz, E., van den Heuvel, H., Dijkstra, J. E., Van de Velde, H., Kampstra, F., Algra, J. & van Leeuwen, D. 2016 *Interspeech 2016.* San Francisco, p. 1536 1540 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

A Longitudinal Bilingual Frisian-Dutch Radio Broadcast Database Designed for Code-switching Research
Yilmaz, E., Andringa, M., Kingma, S., Dijkstra, J. E., van der Kuip, F. J., Van de Velde, H., Kampstra, F., Algra, J., van den Heuvel, H. & van Leeuwen, D. May 2016 *Proceedings LREC.* p. 4666-4669 4 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

Sigrid Kingma skingma@fryske-akademy.nl

A Longitudinal Bilingual Frisian-Dutch Radio Broadcast Database Designed for Code-switching Research
Yilmaz, E., Andringa, M., Kingma, S., Dijkstra, J. E., van der Kuip, F. J., Van de Velde, H., Kampstra, F., Algra, J., van den Heuvel, H. & van Leeuwen, D. May 2016 *Proceedings LREC.* p. 4666-4669 4 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

Marjoleine Sloos msloos@fryske-akademy.nl

Chinese Accents and Accented Chinese CAAC2015: Proceedings of the second workshop at the Nordic Center, Fudan University, Shanghai, 26-27 October 2015
Sloos, M. (ed.) & van de Weijer, J. (ed.) 2016 *Chinese Accents and Accented Chinese CAAC2015.* Fryske Akademy, 90 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

F.J. van der Kuip

A Longitudinal Bilingual Frisian-Dutch Radio Broadcast Database Designed for Code-switching Research
Yilmaz, E., Andringa, M., Kingma, S., Dijkstra, J. E., van der Kuip, F. J., Van de Velde, H., Kampstra, F., Algra, J., van den Heuvel, H. & van Leeuwen, D. May 2016 *Proceedings LREC.* p. 4666-4669 4 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

H. Van de Velde hvandevelde@fryske-akademy.nl

Open Source Speech and Language Resources for Frisian
Yilmaz, E., van den Heuvel, H., Dijkstra, J. E., Van de Velde, H., Kampstra, F., Algra, J. & van Leeuwen, D. 2016 *Interspeech 2016.* San Francisco, p. 1536 1540 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

A Longitudinal Bilingual Frisian-Dutch Radio Broadcast Database Designed for Code-switching Research
Yilmaz, E., Andringa, M., Kingma, S., Dijkstra, J. E., van der Kuip, F. J., Van de Velde, H., Kampstra, F., Algra, J., van den Heuvel, H. & van Leeuwen, D. May 2016 *Proceedings LREC.* p. 4666-4669 4 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

Prosodic Focus Marking in Bai-Mandarin Sequential Bilinguals' Mandarin
Liu, Z., Chen, A. & Van de Velde, H. 2016 *Speech Prosody 2016.* Barnes, J., Brugos, A., Shattuck-Hufnagel, S. & Veilleux, N. (eds.). Boston, USA, p. 951 955 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

Prosodic Focus Marking in Minority L1 Bai-Children Learning Mandarin Chinese as L2
Liu, Z., Chen, A. & Van de Velde, H. 2016 *BUCLD 40 Online Proceedings Supplement.* Scott, J. & Waughtal, D. (eds.). Cascadilla Press, 14 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

Prosodic focus marking in Dali Mandarin
Liu, Z., Van de Velde, H. & Chen, A. 2016 *Proceedings of the Fifth International International Symposium on Tonal Aspects of Languages.* DiCanio, C., Malins, J., Good, J., Michelson, K., Jaeger, J. & Keily, H. (eds.). Buffalo, p. 103 106 p.
Research output: Scientific - peer-review › Conference contribution

Contribution to conference types - Paper

P. Duijff

User Contributions in the Online Dutch-Frisian Dictionary
Duijff, P., van der Kuip, F. J., Sijens, H. & Visser, W. 2016
Research output: Scientific - peer-review › Paper

A. Dykstra

Added value of Dictionary Portals
Sijens, H., Dykstra, A. & Boelhouwer, B. 01 Apr 2016
Research output: Scientific › Paper

Marijn Molema m.molema@fryske-akademy.nl

Look to the future, embrace your past. Regional industrialization policies and its aftermath
Molema, A. M.Sep 20165 p.
Research output: Scientific › Paper

H. Sijens

Added value of Dictionary Portals
Sijens, H., Dykstra, A. & Boelhouwer, B. 01 Apr 2016
Research output: Scientific › Paper

User Contributions in the Online Dutch-Frisian Dictionary
Duijff, P., van der Kuip, F. J., Sijens, H. & Visser, W. 2016
Research output: Scientific - peer-review › Paper

Marjoleine Sloos msloos@fryske-akademy.nl

The Perception of the English Alveolar-velar Nasal Coda Contrast by Monolingual versus Bilingual Chinese Speakers
Wu, M., Sloos, M. & van de Weijer, J. 2016
Research output: Scientific - peer-review › Paper

Acquisition of pitch in Chinese by Danish learners
Sloos, M., Liang, J., Yan, M. & Zhang, C. 2016 p. 34-43
Research output: Scientific - peer-review › Paper

F.J. van der Kuip

User Contributions in the Online Dutch-Frisian Dictionary
Duijff, P., van der Kuip, F. J., Sijens, H. & Visser, W. 2016
Research output: Scientific - peer-review › Paper

W. Visser

User Contributions in the Online Dutch-Frisian Dictionary
Duijff, P., van der Kuip, F. J., Sijens, H. & Visser, W. 2016
Research output: Scientific - peer-review › Paper

Other contribution - Other contribution

T. de Graaf

Vanishing voices from Russia & Eastern Europe
de Graaf, T.Oct 2016
Research output: Scientific › Other contribution

Book/Report types - Book

R.H. Bremmer jr.

A Bibliographical Guide to Old Frisian Studies
Bremmer jr., R. H. 2016 2nd edition ed. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins.
Research output: Scientific - peer-review › Book

Hans Cools HCools@fryske-akademy.nl

Fryske Akademy. Three centuries of building history
Cools, C. H. L. I. (ed.) 2016 Fryske Akademy. 123 p. (Fryske Akademy; no. 1096)
Research output: Scientific › Book

Fryske Akademy. Drie eeuwen bouwgeschiedenis
Cools, C. H. L. I. (ed.) 2016 Fryske Akademy. 123 p. (Fryske Akademy; no. 1096)
Research output: Scientific › Book

Fryske Akademy. Trije iuwen bouskiednis
Cools, C. H. L. I. (ed.) 2016 Fryske Akademy. 123 p. (Fryske Akademy; no. 1096)
Research output: Scientific › Book

Oebele Vries ovries@fryske-akademy.nl

Oudfriese Oorkonden: Vijfde deel
Vries, O. (ed.) 31 Dec 2016 Bornmeer & Fryske Akademy. 120 p. (Estrikken; vol. 100)(Fryske Akademy; vol. 1099)
Research output: Scientific - peer-review › Book

Book/Report types - Report

Marit Bijlsma MBijlsma@fryske-akademy.nl

Foarstúdzje Fryske MOOC. De betingsten en mooglikheden
Sterk, R., Bijlsma, M. & van der Meer, C. 2016 Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning.
Research output: Professional › Report

Policy Recommendations: Enhancement of Cultural and Linguistic Variety through OER
Bijlsma, M., Titlestad, G. & Creelman, A. Dec 2016 http://langoer.eun.org/final_policy_paper: LangOer Consortium. 19 p.
Research output: Professional › Report

Bart Hoogeboom bhoogeboom@fryske-akademy.nl

Economische vitaliteitsscan Noordoost-Fryslan
Molema, A. M. & Hoogeboom, B. Aug 2016 Fryske Akademy. 45 p.
Research output: Professional › Report

Jorrit Huizinga jhuizinga@fryske-akademy.nl

The LEARNMe White Paper on Linguistic Diversity
Lainio, J., Huizinga, J., van der Meer, C., Jones, E. H. G., Vila, F. X. & Bartha, C. Feb 2016 The Mercator Network of Language Diversity Centres.
Research output: Professional › Report

E.L. Klinkenberg

SMiLE (Serious Gaming for Minority Language Elicitation): Eindverslag Kiem-project
Klinkenberg, E. L. & Wagenaar, A. 07 Jun 2016 Fryske Akademy. 34 p.
Research output: Professional › Report

Publieksversie Boppeslach Rapportage
Klinkenberg, E. L. 18 Nov 2016 Fryske Akademy. 6 p.
Research output: Popularizing › Report

Marijn Molema m.molema@fryske-akademy.nl

Economische vitaliteitsscan Noordoost-Fryslan
Molema, A. M. & Hoogeboom, B. Aug 2016 Fryske Akademy. 45 p.
Research output: Professional › Report

R Sterk

Aragonese: The Aragonese language in education in Spain
van Dongera, R. & Sterk, R. (ed.) 2016 Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Irish: The Irish language in education in the Republic of Ireland
van Dongera, R. & Sterk, R. (ed.) 2016 2nd ed. Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Manx Gaelic: The Manx Gaelic language in education in the Isle of Man
van Dongera, R. (ed.) & Sterk, R. (ed.) Oct 2016 Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Nenets, Khanty and Selkup: The Nenets, Khanty and Selkup language in education in the Yamal Region in Russia
van Dongera, R. (ed.), Sterk, R. (ed.) & Ivanovna Laptander, R. Dec 2016 Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Papiamentu in perspectief: Een kritische analyse van het rapport 'Nederlands op z'n BESt'
van der Meer, C. & Sterk, R. Feb 2016 Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. 15 p.
Research output: Professional › Report

Foarstúdzje Fryske MOOC. De betingsten en mooglikheden
Sterk, R., Bijlsma, M. & van der Meer, C. 2016 Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning.
Research output: Professional › Report

Mirjam Terlaak Poot mterlaakpoot@fryske-akademy.nl

Ladin: The Ladin language in education in Italy: 2nd Edition
Verra, R., van Dongera, R. & Terlaak Poot, M. 2016 Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Galician: The Galician language in education in Spain
van Dongera, R., Terlaak Poot, M., Costas, X-H. & Expósito-Loureiro, A. 2016 2nd ed. Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Sorbian: The Sorbian language in education in Germany
Brezan, B., Nowak, M., van Dongera, R. & Terlaak Poot, M. 2016 2nd ed. Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

C. van der Meer

Papiamentu in perspectief: Een kritische analyse van het rapport 'Nederlands op z'n BESt'
van der Meer, C. & Sterk, R. Feb 2016 Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. 15 p.
Research output: Professional › Report

Foarstúdzje Fryske MOOC. De betingsten en mooglikheden
Sterk, R., Bijlsma, M. & van der Meer, C. 2016 Leeuwarden: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning.
Research output: Professional › Report

The LEARNMe White Paper on Linguistic Diversity
Lainio, J., Huizinga, J., van der Meer, C., Jones, E. H. G., Vila, F. X. & Bartha, C. Feb 2016 The Mercator Network of Language Diversity Centres.
Research output: Professional › Report

Rixt van Dongera RvanDongera@fryske-akademy.nl

Ladin: The Ladin language in education in Italy: 2nd Edition
Verra, R., van Dongera, R. & Terlaak Poot, M. 2016 Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Galician: The Galician language in education in Spain
van Dongera, R., Terlaak Poot, M., Costas, X-H. & Expósito-Loureiro, A. 2016 2nd ed. Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Aragonese: The Aragonese language in education in Spain
van Dongera, R. & Sterk, R. (ed.) 2016 Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Irish: The Irish language in education in the Republic of Ireland
van Dongera, R. & Sterk, R. (ed.) 2016 2nd ed. Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Manx Gaelic: The Manx Gaelic language in education in the Isle of Man
van Dongera, R. (ed.) & Sterk, R. (ed.) Oct 2016 Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Nenets, Khanty and Selkup: The Nenets, Khanty and Selkup language in education in the Yamal Region in Russia
van Dongera, R. (ed.), Sterk, R. (ed.) & Ivanovna Laptander, R. Dec 2016 Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Sorbian: The Sorbian language in education in Germany
Brezan, B., Nowak, M., van Dongera, R. & Terlaak Poot, M. 2016 2nd ed. Leeuwarden/Ljouwert: Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. (Regional dossiers series)
Research output: Professional › Report

Oebele Vries ovries@fryske-akademy.nl

De útsûnderlike oarsprong fan de Steaten fan Fryslân
Vries, O. 2016 Provinsje Fryslân. 28 p. (Frijheid fan Fryslân; vol. 1)
Research output: Popularizing › Report

Anke Wagenaar AWagenaar@fryske-akademy.nl

SMiLE (Serious Gaming for Minority Language Elicitation): Eindverslag Kiem-project
Klinkenberg, E. L. & Wagenaar, A. 07 Jun 2016 Fryske Akademy. 34 p.
Research output: Professional › Report

Book/Report types - Reference book

S. Dyk

Groat Amelanner Woa'deboek
Dyk, S. (ed.) 2016 Ljouwert/Leeuwarden: Fryske Akademy en Afûk. 912 p. (Rige Fryske dialektstúdzjes; vol. 12)
Research output: Scientific › Reference book

Working paper/ Preprint - Working paper/Discussion paper

Johanneke Buning jbuning@fryske-akademy.nl

An inventory of best practices and potential partners for exchanging information on minority languages: Recommendations for Mercator's fact sheet system on European minority languages
Buning, J.21 Jan 201621 p.
Research output: Professional › Working paper/Discussion paper

E.L. Klinkenberg

Friese Parels van Data: Data Management Plan
van der Meer, P. L. G., Klinkenberg, E. L., van der Meer, C. & Van de Velde, H. 2016
Research output: Professional › Working paper/Discussion paper

C. van der Meer

Friese Parels van Data: Data Management Plan
van der Meer, P. L. G., Klinkenberg, E. L., van der Meer, C. & Van de Velde, H. 2016
Research output: Professional › Working paper/Discussion paper

Peter van der Meer

Friese Parels van Data: Data Management Plan
van der Meer, P. L. G., Klinkenberg, E. L., van der Meer, C. & Van de Velde, H. 2016
Research output: Professional › Working paper/Discussion paper

H. Van de Velde hvandevelde@fryske-akademy.nl

Friese Parels van Data: Data Management Plan
van der Meer, P. L. G., Klinkenberg, E. L., van der Meer, C. & Van de Velde, H. 2016
Research output: Professional › Working paper/Discussion paper

Working paper/ Preprint - Web article

H. Bloemhoff

Veldnaemekunde mit laandschopskunde, een peer veurbeelden uut Oosterwoolde
Bloemhoff, H.08 Jun 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Evelyn Bosma

Lezing in een kleedkamer
Bosma, E.01 Feb 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Uit de schoolkrant: spelletjes spelen met juf Evelyn
Bosma, E.08 Mar 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Een tweede taal leren: hoe eerder hoe beter?
Bosma, E.09 May 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Hân - hand, strân - strand: over de verwerving van Friese woorden die op het Nederlands lijken
Bosma, E.15 Nov 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

T. de Graaf

Friese expertise naar Noord-Rusland
de Graaf, T.11 Jul 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

M.T. Günther-van der Meij

Butter, bread and green cheese / Bûter, brea en griene tsiis: over het Engels en het Fries
Günther-van der Meij, M. T.30 May 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

E. Hoekstra

Een mengtaal in Nederland
Hoekstra, E., van Sluis, P. & Van de Velde, H. 02 Dec 2016
Research output: Professional › Web article

Oprukkend Nederlands teken van gezonde Friese hersenen: een formule voor talige beïnvloeding
Hoekstra, E. & Versloot, A. P. 28 Nov 2016
Research output: Professional › Web article

'Ongeacht'
Hoekstra, E.21 Nov 2016
Research output: Professional › Web article

Bart Hoogeboom bhoogeboom@fryske-akademy.nl

Autodidact
Hoogeboom, B.30 Mar 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Lysbeth Jongbloed-Faber ljongbloed@fryske-akademy.nl

Netwerken op congressen
Jongbloed-Faber, L.28 Jun 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Streektalen op sociale media
Jongbloed-Faber, L.12 Oct 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

It tweetgedrach fan @lwd2018
Jongbloed-Faber, L.24 Oct 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Kinse auch plat? Een Fries tussen de Limburgers
Jongbloed-Faber, L.19 Dec 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

R. Salverda

Internationaal Symposium over historicus Pieter Geyl: Blog
Salverda, R. 22 Nov 2016 Stichting Ons Erfdeel, (www.onserfdeel.be/blogs)
Research output: Popularizing › Web article

Internationaal Symposium in London on Dutch historian Pieter Geyl: Blog
Salverda, R. 23 Nov 2016 Stichting Ons Erfdeel, (www.onserfdeel.be/blogs)
Research output: Popularizing › Web article

H. Van de Velde hvandevelde@fryske-akademy.nl

Een mengtaal in Nederland
Hoekstra, E., van Sluis, P. & Van de Velde, H. 02 Dec 2016
Research output: Professional › Web article

Paulus van Sluis pvsluis@fryske-akademy.nl

Een mengtaal in Nederland
Hoekstra, E., van Sluis, P. & Van de Velde, H. 02 Dec 2016
Research output: Professional › Web article

A.P. Versloot

Oprukkend Nederlands teken van gezonde Friese hersenen: een formule voor talige beïnvloeding
Hoekstra, E. & Versloot, A. P. 28 Nov 2016
Research output: Professional › Web article

Dennis Worst

De mythe van de Appelschaster Bosberg?
Worst, D.13 Jun 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Het kadaster 1832 als gidsfossiel voor het heden en verleden.
Worst, D.12 Jan 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Jan Ybema j.ybema@fryske-akademy.nl

Ecce historicus!
Ybema, J.18 May 2016De AyO-tún
Research output: Popularizing › Web article

Non-textual form types - Database

J.J. Feikens

HISGIS Drenthe 1832
Mol, J. A. & Feikens, J. J. 22 May 2016
Research output: Scientific › Database

HISGIS Leiden 1832
Mol, J. A. & Feikens, J. J. 2016
Research output: Scientific › Database

J.A. Mol

HISGIS Drenthe 1832
Mol, J. A. & Feikens, J. J. 22 May 2016
Research output: Scientific › Database

HISGIS Leiden 1832
Mol, J. A. & Feikens, J. J. 2016
Research output: Scientific › Database

Peter van der Meer

Oorspronkelijk Aanwijzende Tafels (OAT) 1832, laag in Historisch Gis Leiden
van der Meer, P. L. G.2016
Research output: Scientific › Database

Bijlage 4: Overzicht externe projectinkomsten

Lopende en in 2016 toegekende projecten						
Projectgegevens			Budget			
Project	Subsidient	Periode				
		van	t.e.m	Extern	Matching	totaal
Voices of the law	Leverhulme Trust	1-9-2015	31-8-2017	€ 675	€ 8.070	€ 8.745
Test fase ONFW	FA Lumpsum	1-1-2016	30-6-2016	€ -	€ 75.935	€ 75.935
Fame	NWO	1-7-2015	30-6-2017	€ 88.423	€ -	€ 88.423
SMILE	NWO	1-2-2015	1-2-2016	€ 15.000	€ 3.200	€ 18.200
Kompjûter appl Frysk HWB 2008	FA Lumpsum	1-11-2015	30-4-2016	€ -	€ 10.840	€ 10.840
Online fersy WFT 1984-2011	FA Lumpsum	1-4-2016	31-12-2016	€ -	€ 3.920	€ 3.920
Adaptxt	Provinsje Fryslân	1-12-2015	31-7-2016	€ 13.310	€ 3.300	€ 16.610
oanpassings taalweb	FA Lumpsum	1-6-2016	31-12-2016	€ -	€ 12.586	€ 12.586
'r-atics congres	KNAW & diversen	1-12-2015	1-6-2016	€ 15.000	€ 5.000	€ 20.000
Meertalige beleving	NWO	1-12-2015	31-8-2016	€ 15.000	€ 1.500	€ 16.500
Visiting professors	KNAW	1-1-2016	31-5-2017	€ 24.000	€ -	€ 24.000
Taal feroaring en - fariaasje	Veni	1-1-2017	31-12-2019	€ 250.000	€ 7.387	€ 257.387
Mercator Network	EU & partners	1-1-2013	28-2-2016	€ 95.728	€ 31.911	€ 127.639
Kenniscentrum en EBLT 2016	Provinsje Fryslân	1-1-2016	31-12-2016	€ 206.650	€ 59.902	€ 266.552
LangOER/OEP	EU & partners	1-1-2014	31-12-2016	€ 93.562	€ 31.188	€ 124.750
Rapportaazje Boppeslach +	Provinsje Fryslân	1-12-2015	31-1-2016	€ 8.000	€ -	€ 8.000
COMBI +	EU Erasmus +	1-9-2016	31-8-2019	€ 75.460	€ -	€ 75.460
Minority languages & Education	Europees parlemint	1-10-2016	31-1-2017	€ 13.555	€ -	€ 13.555
Teaching in Diversity	EU	1-12-2016	30-11-2018	€ 22.986	€ -	€ 22.986
Kenniscentrum en EBLT 2017	Provinsje Fryslân	1-1-2017	31-12-2017	€ 210.000	€ 79.345	€ 289.345
Taalsurvey	Provinsje Fryslân	1-1-2014	31-12-2016	€ 200.000	€ 40.000	€ 240.000
Bilingual environment social media	Universiteit Maastricht	1-11-2015	31-10-2019	€ 76.458	€ 121.453	€ 197.911

Parels van Datasets	KNAW OA&DD fonds	1-3-2015	30-9-2016	€ 25.000	€ -	€ 25.000
Geschiedenis netwerk	EDR regio ensfh	1-2-2016	30-4-2017	€ 25.000	€ -	€ 25.000
HisGis Gelderlân	Gelders Archief	1-6-2014	31-5-2017	€ 224.950	€ 30.250	€ 255.200
HisGis Leiden	Universiteit Leiden	1-2-2016	1-9-2016	€ 3.000	€ 1.000	€ 4.000
GIStorical Antwerp 2.0	Universiteit Antwerpen	1-10-2016	31-12-2018	€ 14.840	€ -	€ 14.840
Imagining a territory	UvA/ NWO	1-1-2018	31-12-2019	€ 20.000	€ -	€ 20.000
HisGis Hart van Brabant	Erfgoed ak Brab eva	1-1-2016	31-3-2016	€ 12.000	€ 3.934	€ 15.934
HisGis Maastricht	Hist C Limburg	1-1-2016	30-4-2016	€ 5.000	€ 2.695	€ 7.695
HisGis Hoorn	West Fries archief ensfh	1-1-2016	30-4-2016	€ 6.000	€ 1.890	€ 7.890
Personen en Percelen	Provinsje / Tresoar	1-9-2015	31-12-2018	€ 654.000	€ 68.752	€ 722.752
Talint for Fryslân, trainee	Provinsje Fryslân	1-2-2015	13-4-2016	€ 14.300	€ 20.000	€ 34.300
Ekonomyske fitaliteit N.E. Fryslân	Min Biza/ diversen	1-10-2015	30-9-2019	€ 139.585	€ 138.500	€ 278.085
Ekonomy yn krimpregio's	NWO/NNO	1-11-2015	31-10-2016	€ 16.500	€ -	€ 16.500
Fryske bedriuwsskiednis	Ferskaat	1-11-2015	31-12-2016	€ 62.000	€ 27.188	€ 89.188
RSA Netwurk	Regional study associaton	1-3-2017	30-11-2018	€ 2.340	€ 2.340	€ 4.680
Veenontginning	UCF	1-1-2013	1-2-2017	€ 238.629	€ 27.571	€ 266.200
Changes in modern Fr verbal inflection	UCF	17-4-2014	16-4-2018	€ 238.629	€ 24.371	€ 263.000
Cognitive effects bilingualism	UCF	1-5-2013	30-4-2017	€ 238.629	€ 42.121	€ 280.750
Language preservation and loss	UCF	1-5-2013	31-7-2017	€ 238.629	€ 24.371	€ 263.000
China Exchange Programme	KNAW/ CEP	1-11-2016	30-4-2017	€ 8.400	€ -	€ 8.400
Naar een lerende projectmatige cultuur	ESF	19-2-2016	18-2-2017	€ 8.600	€ 8.600	€ 17.200
MOOC 2.0	Provinsje Fryslân	1-10-2016	31-1-2018	€ 53.677	€ -	€ 53.677
Totaal				**€ 3.673.515**	**€ 919.120**	**€ 4.592.635**